

แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา
ด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

โดย

พลอากาศตรี ฐานันต์ จันทร์อำไพ
ผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพอากาศ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางาน ด้านกิจการพลเรือน
ของกองทัพอากาศ

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลอากาศตรี ฐานันต์ จันทร์อำไพ **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๖๐

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ เป็นเอกสารวิจัยเชิงคุณภาพ ลักษณะวิชาการทหาร เนื่องจากกองทัพอากาศมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่สามารถเข้าปฏิบัติภารกิจในด้านกิจการพลเรือน การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทันท่วงที ภายใต้สภาวะแวดล้อมในปัจจุบันและในอนาคต ผู้วิจัยได้นำหลัก SWOT Analysis เข้ามาวิเคราะห์ปัจจัยภายในซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โดยใช้หลัก “2S4M” และวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกโดยเป็นการวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค โดยใช้หลักของ PEST Analysis เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบัน และผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกิจการพลเรือน และศึกษาทฤษฎีหลักการทรงงาน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ผลการวิจัยผู้วิจัยได้แนวทางในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศทั้งสิ้น ๔ แนวทาง ดังนี้ ๑. “พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนให้มีความรู้ความสามารถในระดับมืออาชีพ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนการปฏิบัติงานกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทาสาธารณภัย” ๒. “บูรณาการในการประสานงานกับประชาชน เปลี่ยนแปลงวิธีทัศน์ สร้างจิตสำนึก สร้างความเป็นปึกแผ่น เป็นพันธมิตรกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน” ๓. “บุคลากรด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศควรมีความรู้ความสามารถในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อรองรับสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน” ๔. “ปรับโครงสร้าง เพิ่มความยืดหยุ่น กำหนดทิศทางที่ชัดเจนเพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ” ผู้วิจัยได้เสนอแนวทั้ง ๔ แนวทาง เพิ่มเติมลงในกลยุทธ์ย่อยของแผนแม่บท ทอ. ด้านกิจการพลเรือน โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย ยุทธศาสตร์ทหาร ยุทธศาสตร์ ทอ. ๒๐ ปี และแผนแม่บท ทอ. ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ และการดำเนินตามกลยุทธ์ของงานด้านกิจการพลเรือนระดับกองทัพอากาศ ที่เหมาะสมต่อไป

ABSTRACT

Title Application of the King's Philosophy to The Royal Thai Air Force's Civil Affairs Capacity Development

Field Military

Name Air Vice Marshal Thanat Chanampai **Course** NDC Class 60

The research about Application of the King's Philosophy to The Royal Thai Air Force's Civil Affairs Capacity Development was based on qualitative methods in the field of military. Currently the Royal Thai Air Force has the capability and readiness of personnel and the ability to access the area of disaster rapidly and instantly to a certain level. SWOT Analysis was used in this research to identify internal factors (strengths and weaknesses) by using 2S4M and external factors (opportunities and threats) by using PEST analysis. The researcher has documented data gathered from the work principles in the Royal Project, the sufficiency economy philosophy and the King's philosophy and especially from in-depth interviews with the prominent and directly experienced persons. There are 4 main recommendations based on the results of this research 1. To develop the technological skills among the civil affairs officers which will support in the tasks of civil affairs, public relation and disaster relief. 2. To integrate the coordination among people, vision change, promotion of consciousness, social solidarity enhancement and building the partnership network between government and the private sector. 3. Because of many changes in today's world, civil affairs officers should have further education higher than Bachelor degree. 4. The Royal Thai Air Force's Civil Affairs should focused on restructuring structure, the flexibility in the work and clear policy goals direction. The researcher presents this 4 guidelines to the Royal Thai Air Force Strategy which should be compatible with the government policy, the 12th National Economic and Social Development Plan, the 20-year National Strategy, Royal Thai Armed Forces Strategy, military strategy, the 20-year Royal Thai Air Force Strategy and Royal Thai Air Force Master Plan. These guidelines can be useful for further direction of the vision and strategy of Royal Thai Air Force.

คำนำ

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ เนื่องจากกองทัพอากาศเป็นองค์กรหนึ่งของรัฐที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนและการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด เนื่องจากกองทัพอากาศมีความพร้อมทั้งในด้านกำลังพล เครื่องมือ ยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ที่สามารถเข้าปฏิบัติการกิจในด้านกิจการพลเรือน การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทันที่ ภายใต้อาณัติของกระทรวงกลาโหมในปัจจุบันและในอนาคต ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ และได้พบปัญหาในด้านต่าง ๆ แนวทางการบริหารประเทศด้วย “ศาสตร์พระราชา” ประกอบด้วยเป้าหมายการพัฒนาที่ยึดถือ “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” คือ ทำให้ประชาชนมีความสุข มีความพึงพอใจ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยรักษาสมดุล ทั้งมิติสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการแก้ปัญหาตามแนวทางสันติวิธี เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ประเทศชาติและประชาชน โดยให้มีการพัฒนาประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับบริบทของไทย และมีอัตลักษณ์ไทย ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการน้อมนำแนวทางของศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ โดยผู้วิจัยได้นำหลัก SWOT Analysis เข้ามาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โดยใช้หลัก “2S4M” และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกโดยเป็นการวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค โดยใช้หลักของ PEST Analysis การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกิจการพลเรือนศึกษาทฤษฎีหลักการทรงงาน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชาในส่วนของ “การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย ยุทธศาสตร์ทหาร ยุทธศาสตร์ ทอ. ๒๐ ปี และแผนแม่บท ทอ. ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์การกำหนดกลยุทธ์ และการดำเนินตามกลยุทธ์ของงานด้านกิจการพลเรือนระดับกองทัพอากาศ ที่เหมาะสมต่อไป

พลอากาศตรี

(ฐานันต์ จันทร์อำไพ)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABTRACT	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูล และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๔
นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๑	๔
นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๑ การปฏิบัติราชการ	๕
นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๑ ด้านทั่วไป	๖
กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ	๗
กลยุทธ์การปฏิบัติงานของกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ	๙
ภารกิจงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ	๑๑
ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองทัพอากาศ	๑๖
ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒๖
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๓๒
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๓๘
สรุป	๓๘
บทที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis	๓๙
การวิเคราะห์งานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis	๓๙
หลักการดำเนินงาน ปรัชญา ของศาสตร์พระราชา	๔๗
วิธีคิดเชิงออกแบบของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช	๔๙
สรุป	๕๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางาน	
ด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ	๕๑
วิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก	๕๑
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค SWOT	๖๙
แนวทางการทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศที่ได้จาก	
การใช้เทคนิค SWOT Analysis	๗๑
วิเคราะห์ศาสตร์พระราชานในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ	๗๓
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๗๔
สรุป	๗๔
ข้อเสนอแนะ	๙๗
บรรณานุกรม	๑๐๑
ภาคผนวก	๑๐๔
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๐๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔-๑	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ	๖๙
๔-๒	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ	๗๐
๕-๑	ตารางงานด้านกิจการพลเรือน ทอ. เชื่อมโยงกับแผนแม่บท ทอ.	๘๗

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒-๑	ภารกิจงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ	๖
๒-๒	ภารกิจงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ	๖
๒-๓	ภารกิจงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ	๗
๒-๔	โครงสร้างกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ	๑๐
๒-๕	กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ	๑๑
๒-๖	หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ	๑๒
๒-๗	บริการด้านทันตกรรม หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศฯ	๑๓
๒-๘	บริการด้านรักษาโรคทั่วไป หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศฯ	๑๓
๒-๙	บริการด้านตัดผม หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศฯ	๑๓
๒-๑๐	บริการด้านช่วยเหลือประชาชน หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศฯ	๑๔
๒-๑๑	บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชนฯ	๑๔
๒-๑๒	บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชนฯ	๑๔
๒-๑๓	บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชนฯ	๑๕
๒-๑๔	บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชนฯ	๑๕
๒-๑๕	บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชนฯ	๑๕
๒-๑๖	บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชนฯ	๑๖
๒-๑๗	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ ธนาครไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จัดกิจกรรมมอบเครื่องห่มกันหนาวให้กับประชาชน	๑๗
๒-๑๘	ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารอากาศ มอบถุงยังชีพช่วยเหลือประชาชนฯ	๑๘
๒-๑๙	ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ จังหวัดชัยนาท ที่ได้รับความเดือดร้อน จากภัยน้ำท่วม	๑๘
๒-๒๐	งานบรรเทาสาธารณภัยกองบิน ๒ ซึ่งค้นสระเก็บน้ำของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๑๘
๒-๒๑	"โครงการจัดหาน้ำอุปโภคบริโภค เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต" โดยจัดสร้างอาคารและติดตั้งโซล่าเซลล์ เครื่องกรองน้ำ ถังบรรจุน้ำ ขนาด ๒,๐๐๐ ลิตร	๑๙
๒-๒๒	พล.อ.อ.จอม รุ่งสว่าง ผู้บัญชาการทหารอากาศ ในฐานะผู้บัญชาการ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ เดินทางเข้าพื้นที่ จ.สกลนคร	๑๙
๒-๒๓	เครื่องบินลำเลียงแบบที่ ๘ [C-130] ปฏิบัติภารกิจลำเลียงสิ่งของ ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ณ พื้นที่จังหวัดสกลนคร	๑๙

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

แผนภาพที่	หน้า	
๒-๒๔	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ มอบบ้านหลังใหม่ให้ผู้ประสบ อุทกภัยภาคใต้ จว.สุราษฎร์ธานี	๒๐
๒-๒๕	พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง ผู้บัญชาการทหารอากาศ ในฐานะ ผู้บัญชาการศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ (ผบ.ศบภ.ทอ.)	๒๐
๒-๒๖	วารสารของกองทัพอากาศ	๒๖
๒-๒๗	แผนภาพศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	๒๗
๒-๒๘	โมเดลวิธีคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)	๓๑
๒-๒๙	ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ	๓๖
๓-๑	หลักการวิเคราะห์แบบ PESTLE Analysis	๔๒
๓-๒	โมเดลวิธีคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)	๔๙
๔-๑	ขอบเขตการพัฒนายุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)	๕๒
๔-๒	กรอบระยะเวลาในการพัฒนา	๕๓
๔-๓	การน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในกองทัพอากาศและประชาชนทั่วไป	๕๖
๔-๔	แผนที่ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศที่มีภารกิจด้านกิจการพลเรือน	๕๙
๕-๑	สรุปแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศโดย นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis + ผลสัมภาษณ์ + ศาสตร์พระราช ลงในกลยุทธ์ย่อยของแผนแม่บท ทอ. ด้านกิจการพลเรือน	๘๖
๕-๒	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	๘๙
๕-๓	สรุปแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis + ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก + ศาสตร์พระราช	๙๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพอากาศเป็นองค์กรหนึ่งของรัฐที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนและการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด เนื่องจากกองทัพอากาศมีความพร้อมทั้งในด้านกำลังพล เครื่องมือ ยุทโธปกรณ์ต่างๆที่สามารถเข้าปฏิบัติภารกิจในด้านกิจการพลเรือน การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทันที่ ภายใต้อาณัติและกรอบอำนาจหน้าที่ในปัจจุบันและในอนาคต โอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ จนก่อให้เกิดการใช้กำลังขนาดใหญ่จะมีน้อยลง อย่างไรก็ตามการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและด้านการค้าจะส่งผลให้การใช้จ่ายทางทหารเป็นไปในทางป้องปราม การรักษาทรัพยากร และผลประโยชน์ของชาติ การร่วมปฏิบัติในกรอบของสหประชาชาติ การร่วมพัฒนาประเทศ รวมทั้งการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการช่วยเหลือประชาชน ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้ามามีผลกระทบเป็นอย่างมากจนก่อให้เกิดภาวะวิกฤตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม รัฐบาลจึงได้พยายามปรับระบบการบริหารจัดการ ทั้งระบบการเมืองและระบบราชการเพื่อให้เหมาะสมกับภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นกองทัพอากาศจำเป็นต้องปรับโครงสร้างองค์กรและปรับบทบาทในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

งานกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ เป็นกรดำเนินงานของทหารในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่มุ่งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนและประชาชนร่วมให้การสนับสนุนกิจกรรมของทหารทั้งในยามปกติและในยามสงคราม ได้ทันที่และมีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าว “เสริมสร้างปัจจุบันให้แข็งแกร่ง เทิดทูนสถาบันหลัก เป็นภาพลักษณ์ของกองทัพอากาศ”

ศาสตร์พระราชา...ศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน “เป้าหมายในการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ ‘การพัฒนาที่ยั่งยืน’ เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคน โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้คนมีความสุข โดยต้องคำนึงเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม แม้ว่าวิธีการพัฒนามีหลากหลาย แต่ที่สำคัญคือนักพัฒนาจะต้องมีความรัก ความห่วงใย ความรับผิดชอบ และการเคารพในเพื่อนมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติ และเป็นเรื่องของจิตใจ”

๑. จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะหลักการนำทาง ประกอบด้วยสามห่วง สองฐาน คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัว มีฐานความรู้ และ ฐานคุณธรรม

๒. วิธีการของศาสตร์พระราชาคือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา โดยต้องเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา คน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

๒.๑ เข้าใจ หมายถึง การใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว การใช้และแสวงหาข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์และการวิจัย การทดลองใช้จนได้ผลจริงก่อน

๒.๒ เข้าถึง หมายถึง การระเบิดจากข้างใน เข้าใจกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา และสร้างปัญญาสังคม

๒.๓ พัฒนา หมายถึง การพัฒนาที่ประชาชนเริ่มต้นด้วยตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และมีต้นแบบในการเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้

๓. การประยุกต์แห่งศาสตร์พระราชาคือ ต้องทำให้ด้วยความรัก ความปรารถนาและด้วยใจ ต้องประยุกต์ใช้อย่างยั่งยืน ไม่ยึดติดตำรา ปรับตามบุคคล สภาพพื้นที่และสถานการณ์

๔. ผลลัพธ์ ของศาสตร์พระราชาคือแผ่นดินโดยธรรมและประโยชน์สุขแห่งมหากษัตริย์ตามพระปฐมบรมราชโองการ พออยู่พอกิน และ รู้รักสามัคคี อันเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวทางการบริหารประเทศด้วย “ศาสตร์พระราชาคือ” ของรัฐบาลมีการดำเนินการในเรื่องต่างๆอันประกอบด้วย ตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยืดถือ “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” คือ ทำให้ประชาชนมีความสุข มีความพึงพอใจ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยรักษาสมดุล ทั้งมิติสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการแก้ปัญหาตามแนวทางสันติวิธี และยึดแนวทางการพัฒนา “สีเขียว” เสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้ประเทศชาติและประชาชน โดยให้มีการพัฒนาประชาธิปไตย ที่เหมาะสมกับบริบทของไทย และมีอัตลักษณ์ไทย

ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ และได้พบปัญหาในด้านต่างๆ อาทิ ความช่วยเหลือของกองทัพอากาศยังไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่สามารถแปลงเป็นสิ่งของอุปโภคและบริโภคให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่ การลงพื้นที่แต่ละครั้งยังขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่จะประสานงานในพื้นที่ เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการน้อมนำแนวทางของศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ จึงมีความตั้งใจทำการวิจัยในเรื่องนี้ซึ่งจะทำให้ได้ทราบแนวทางศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ให้มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามนโยบายของกองทัพอากาศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบัน
๒. เพื่อศึกษา วิธีการ หลักการทำงานของศาสตร์พระราชากับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ
๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการวิจัยเฉพาะ การน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่แนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

๒. ขอบเขตระยะเวลาการวิจัย ตั้งแต่เดือน ต.ค.๖๐ ถึงเดือน ส.ค.๖๑

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาและหาแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้กับการทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ เพื่ออธิบายให้ทราบถึงข้อเท็จจริง สาเหตุการเกิดของปัญหา และสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก

๑.๒ การเก็บข้อมูลจากเอกสาร

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๒.๑ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

๒.๒ แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมจากเอกสาร

๓. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ การจัดระเบียบข้อมูลจากเอกสาร หลักฐานต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

๓.๒ การแสดงข้อมูลอยู่ในรูปการพรรณนา

๓.๓ การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขแต่ละประเด็นในเชิงเหตุผล โดยพิจารณาการให้เหตุผลจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ รวมทั้งพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของปัญหา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงความต้องการและปัญหาที่เกี่ยวกับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบัน

๒. ทำให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานในหลักการ ขั้นตอน ปรัชญาของศาสตร์พระราชา

๓. ได้แนวทางและข้อเสนอแนะในการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่แนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูล และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง ผู้บัญชาการทหารอากาศคนปัจจุบัน ได้ให้นโยบายไว้ว่า กองทัพอากาศกำหนดเจตนารมณ์ตามทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ และยุทธศาสตร์ทหาร ภายใต้กรอบหน้าที่สำคัญในการเตรียมกำลัง กองทัพอากาศ ป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศ ตลอดจน ดำรงเป้าหมายการพัฒนากองทัพอากาศมุ่งสู่วิสัยทัศน์ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค” ที่ผ่านมา กองทัพอากาศพัฒนาขีดความสามารถอย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ โดยการพัฒนาในแต่ละห้วงเวลามีได้มีเพียงปัจจัยส่งเสริมหรือเอื้อต่อการพัฒนาเท่านั้น หากแต่มี ปัจจัย ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การพัฒนามิได้ราบรื่นหรือบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ อย่างไรก็ตาม กองทัพอากาศมิได้ละทิ้งความพยายามและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนากำลังทางอากาศ (Air Power Domain) ให้บรรลุวิสัยทัศน์อย่างเป็นรูปธรรม กองทัพอากาศจึงทบทวนและประเมินสถานการณ์ ตลอดจนกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) โดยเน้น “สาน” ต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง “เสริม” เพิ่มขีดความสามารถกำลังทางอากาศให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ “สร้าง” ความเข้มแข็งในมิติไซเบอร์ (Cyber Domain) เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านไซเบอร์ ที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนริเริ่มและวางรากฐานมิติอวกาศ (Space Domain) เพื่อเตรียม ความพร้อมในการป้องกันภัยคุกคามที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นในอนาคต กองทัพอากาศมุ่งมั่นพัฒนาทหารฉลาด (Smart People) อาวุธฉลาด (Smart Weapon Systems) และกลยุทธ์ฉลาด (Smart Tactics) โดยขอให้ความมั่นใจว่ากองทัพอากาศจะดำรงขีดความสามารถและความพร้อมในการปฏิบัติการกิจ ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าที่สุด เพื่อประเทศชาติและประชาชนอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ

สถานการณ์ด้านความมั่นคงในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและยากที่จะ คาดการณ์ได้ชัดเจน เช่นในอดีตกองทัพอากาศจึงต้องดำรงขีดความสามารถและความพร้อม เพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบเดิม ควบคู่ไปกับการรับมือกับภัยคุกคามอสมมาตรและภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติ เช่น การก่อการร้าย ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ดังนั้นกองทัพอากาศจึงต้องเตรียมกำลังกองทัพอากาศและปรับบทบาทให้สามารถเผชิญกับ ภัยคุกคามดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ขีดความสามารถ ของกองทัพอากาศในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ (Humanitarian Assistance And Disaster Relief : HADR) ทั้งภายในประเทศและภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะ การให้การสนับสนุนรัฐบาลในการดำเนินการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน การร่วมขับเคลื่อน

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน การสนับสนุนการดำเนินการตามกรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting : ADMM) และการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ASEAN Defence Ministers' Meeting-Plus : ADMM-Plus) ตลอดจนการพัฒนากิจการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและการวิจัยพัฒนาให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ การปฏิบัติราชการ

พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๑ กำหนดให้กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ ป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศ ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ดังนั้น เพื่อให้สามารถบริหารราชการกองทัพอากาศภายใต้กรอบภารกิจตามกฎหมายเป็นไปตามนโยบายความมั่นคงของรัฐและนโยบายของคณะรัฐมนตรี กองทัพอากาศจึงได้กำหนดนโยบายทั่วไป เพื่อให้หน่วยมีแผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจน รวมถึงมีการติดตามความสำเร็จของส่วนต่างๆ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์และแผนแม่บทกองทัพอากาศ ดังนี้

๑. พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ป้องกันและปราบปรามการกระทำที่ล่วงละเมิดพระบรมเดชานุภาพ และเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระอัจฉริยภาพ
๒. ยึดถือการปฏิบัติงานตามทิศทางยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และสนับสนุนแนวคิดการปฏิรูปประเทศตามขอบเขตภารกิจของกองทัพอากาศ
๓. ดำรงขีดความสามารถในการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงภายใน ควบคู่ไปกับดำรงขีดความสามารถในการสนับสนุนรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ การช่วยเหลือประชาชน การดำเนินการตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๔. สนับสนุนรัฐบาลในการขับเคลื่อนประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยเฉพาะการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติภายในภูมิภาคและมิตรประเทศ
๕. ปกครองบังคับบัญชาตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้นำหน่วยต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
๖. ให้ความสำคัญกับมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลทางราชการ โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์
๗. ให้ความสำคัญการแก้ไขและป้องกันปัญหาเสพติดภายในกองทัพอากาศและพื้นที่โดยรอบกองทัพอากาศ โดยกำลังพลกองทัพอากาศต้องปลอดจากยาเสพติด
๘. ให้ใช้แผนปฏิบัติราชการของหน่วยเป็นหลักในการปฏิบัติงานของหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ
๙. พัฒนาการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการโดยใช้เครื่องมือการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (PMQA)

นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๑ ด้านทั่วไป

ด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์

๑. มีกตัญญูต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนการพิทักษ์รักษา เทิดทูน และถวายพระเกียรติต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสูงสุด

๒. ระดมทรัพยากรของกองทัพอากาศและร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของข้าราชการกองทัพอากาศ

๓. พัฒนางานด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธา พร้อมให้ความร่วมมือและสนับสนุนกองทัพอากาศในการปฏิบัติภารกิจทั้งในภาวะปกติและภาวะสงคราม

แผนภาพที่ ๒-๑ การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

แผนภาพที่ ๒-๒ การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

แผนภาพที่ ๒-๓ ภารกิจงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ มีหน้าที่ พิจารณา เสนออนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับ พัฒนา และดำเนินการด้านกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนการพัฒนาประเทศการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติการช่วยเหลือประชาชน และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม และตรวจตรากิจการ ในสายวิทยาการด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์

๑. ประวัติความเป็นมา

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกองทัพอากาศ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม ได้ปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง ดังนี้

พ.ศ.๒๕๐๖ เป็นแผนกสงครามจิตวิทยา กองสงครามจิตวิทยา กรมยุทธการทหารสูงสุด พ.ศ.๒๕๒๗ ตามคำสั่ง กองทัพอากาศ (เฉพาะ) ที่ ๒๕๗/๒๗ ลง ๑๗ ก.ย.๒๗ เรื่อง แก้อัตรา กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๐๖ ให้กรมยุทธการทหารอากาศ มีหน่วยขึ้นตรงเพิ่มขึ้น ๒ กองคือ กองฝึกร่วมผสม และกองกิจการพลเรือน

พ.ศ.๒๕๓๔ พระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ส่วนราชการ กองทัพอากาศ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม กำหนดให้กรมกิจการพลเรือน ทหารอากาศ (แต่ไม่รับรองอนุมัติให้ใช้โครงสร้างการทำงาน)

พ.ศ.๒๕๓๕ ให้ใช้อัตรากรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ (เพื่อพลาง) ตามคำสั่ง กองทัพอากาศ (เฉพาะ) ที่ ๘๔/๓๕ ลง ๑๙ มี.ค.๓๕ โครงสร้างการจัดแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๑ แผนก ๔ กอง ได้แก่ แผนกยุทธการ กองกิจการพลเรือนทหารอากาศ กองวิทยาการ กองนโยบายและแผน และกองปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อทดลองใช้สถานที่โรงงานฝึกงานโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษา ทหารอากาศ เป็นที่ตั้งชั่วคราว

พ.ศ. ๒๕๓๖ กองทัพอากาศ ขออนุมัติหลักการปิดบรรจุ กรมกิจการพลเรือน ทหารอากาศ (เพื่อพลาง) และให้กองกิจการพลเรือน กรมยุทธการทหารอากาศ เข้ารับภารกิจแทน เนื่องจากการดำเนินการทางด้านกิจการพลเรือนกองทัพอากาศและความรับผิดชอบในการปฏิบัติ ยังไม่ครอบคลุมซึ่งมีพื้นที่กว้างขวางทั่วประเทศ และไม่สามารถให้การสนับสนุนการร้องขอจาก หน่วยงานต่างๆ ได้

พ.ศ. ๒๕๓๘ กองทัพอากาศ แก้ไขอัตราเฉพาะกิจกองทัพอากาศ ๒๕๓๘ ได้จัดตั้ง กองกิจการพลเรือน กรมยุทธการทหารอากาศ การจัดแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ แผนก แผนกปฏิบัติการจิตวิทยา แผนกกิจการพลเรือน แผนกวิทยาการ และแผนกแผนและโครงการ

พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม อนุมัติหลักการให้กองทัพอากาศ ปรับปรุงแก้ไขการจัดส่วนราชการ ให้ปรับเกลี้ยอัตรากำลังเพื่อจัดตั้งเป็นกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ (เพื่อพลาง) ขึ้นอีกครั้ง เมื่อวันที่ ๖ มิ.ย.๔๕ เพื่อรองรับการปฏิบัติการกิจด้านกิจการพลเรือนและ ประชาสัมพันธ์ตามนโยบายกองทัพอากาศ เพื่อการพัฒนาประในการเทศที่มีเพิ่มมากขึ้น ให้มีเอกภาพในการ ปฏิบัติและสอดคล้องกับเหล่าทัพอื่นที่มีกรมกิจการพลเรือนทุกเหล่าทัพ

อนุมัติหลักการผู้บัญชาการทหารอากาศเมื่อ ๑๙ ส.ค.๔๕ ท้ายหนังสือกรมยุทธการ ทหารอากาศ (ลับ) ที่ กท ๐๖๐๕.๗/๔๘๙ ลง ๙ ส.ค.๔๕ เรื่อง ขออนุมัติจัดตั้งกรมกิจการพลเรือน ทหารอากาศ (เพื่อพลาง) ได้ประกาศใช้อัตราเฉพาะกิจ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ (เพื่อพลาง) เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการบรรจุเจ้าหน้าที่เข้าทดลองปฏิบัติงานตั้งแต่ ๑ ต.ค.๔๕ และให้หน่วย เกี่ยวข้องดำเนินการ ต่อไป

พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้จัดตั้ง กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ เป็น ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกองทัพอากาศ ตามที่กระทรวงกลาโหมเสนอ และได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ส่วนราชการกองทัพอากาศ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อ ๑๖ ก.ย.๔๖ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๐ ตอนที่ ๘๒ ก เมื่อวันที่ ๒๖ ก.ย.๔๖

พ.ศ.๒๕๔๗ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ พลอากาศตรี ขวัญชัย เอี่ยมรักษา ดำรงตำแหน่งเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย.๔๗ และรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหม ได้ลงนามในคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๔๙/๔๗ ลง ๒๓ ก.พ.๔๗ ให้แก่อัตรากองทัพอากาศ พ.ศ. ๒๕๔๙ (ครั้งที่ ๕๓) ให้จัดโครงสร้างอัตรากำลัง กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ในอัตราปกติ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ก.พ.๔๗

๒. วิสัยทัศน์ ภารกิจ พันธกิจ และเป้าหมายแผนแม่บทด้านกิจการพลเรือน

๒.๑ วิสัยทัศน์

"มุ่งสู่องค์กรคุณภาพ ในการเสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงรุก สร้างความเชื่อมั่น และศรัทธากองทัพอากาศ ต่อสาธารณชนอย่างยั่งยืน"

๒.๒ ภารกิจ

มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับ การพัฒนา และดำเนินการด้านกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนการพัฒนา ประเทศการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ การช่วยเหลือประชาชน และโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการ ในสายวิทยาการด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์ มีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๒.๓ พันธกิจ

๒.๓.๑ เสนอนโยบาย กำหนดแนวทาง และเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อ ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนเชิงระบบ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ทั้งภายในและภายนอกกองทัพ

๒.๓.๒ สนับสนุนการพัฒนาประเทศ แก้ไขปัญหาสังคม บรรเทาภัยพิบัติ ช่วยเหลือประชาชนและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒.๓.๓ ดำเนินการด้านมวลชน เสริมสร้างอุดมการณ์ และการปฏิบัติการจิตวิทยา

๒.๓.๔ ประชาสัมพันธ์ และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของกองทัพอากาศ

๒.๓.๕ พัฒนาระบบการทำงาน และบุคลากรด้านกิจการพลเรือนอย่างเป็น ระบบ ด้วยการจัดการความรู้เชิงองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) และองค์กร สมรรถนะสูง (High Performance Organization)

๒.๔ เป้าหมายแผนแม่บทด้านกิจการพลเรือน

๒.๔.๑ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงรุก สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของ ประชาชนต่อกองทัพอากาศ เป็นปัจจัยทวีกำลังในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนเพื่อความมั่นคง ของชาติในทุก ๆ ด้าน

๒.๔.๒ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการจัดการความรู้ด้านกิจการ พลเรือนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กลยุทธ์การปฏิบัติงานของกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

กลยุทธ์ที่ ๑ เติบโตสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสมพระเกียรติ เพื่อให้ทุกหน่วย ปฏิบัติภารกิจของทหารตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๐ คือ การพิทักษ์รักษาไว้ซึ่ง สถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณาภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ รวมถึงเป็นการแสดงความจงรักภักดี และเผยแพร่ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์

กลยุทธ์ที่ ๒ เสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงรุก สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชน ต่อกองทัพอากาศเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีระหว่างกองทัพอากาศกับ กลุ่มเป้าหมายประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชน โดยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเชิงรุกทั้งภายในและภายนอกกองทัพอย่างต่อเนื่อง

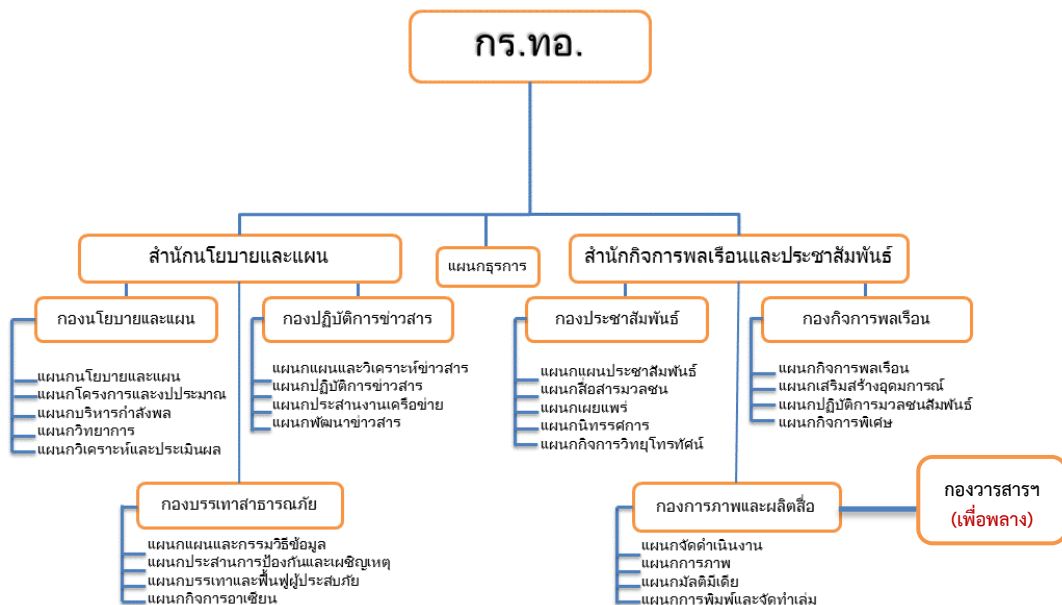
กลยุทธ์ที่ ๓ ช่วยเหลือประชาชนและบรรเทาสาธารณภัย ปัจจุบันภัยคุกคามกำลังทหารจากภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะลดลง ในขณะที่ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณสุขและอุบัติเหตุมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น และก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเพิ่มมากขึ้น การช่วยเหลือประชาชนจึงเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่ง และเป็นภารกิจหลักของกองทัพอากาศในยามปกติ ซึ่งจะทำให้มีความเชื่อมั่น และศรัทธาต่อการปฏิบัติภารกิจของกองทัพอากาศ

กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์เชิงรุก การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกองทัพอากาศให้บุคลากรภายในองค์กรกองทัพและประชาชนภายนอกองค์กร ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา รวมทั้งประสานงานกับสื่อมวลชนแขนงต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรือสื่ออื่นๆ ทุกชนิด ให้เป็นกระบอกเสียงในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกองทัพอากาศ อย่างกว้างขวาง

กลยุทธ์ที่ ๕ พัฒนางานด้านกิจการพลเรือน สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความเป็นเลิศด้านกิจการพลเรือนเพื่อให้งานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความเข้าใจอันดี ก่อให้เกิดประโยชน์ในการประสานงานความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นำมาซึ่งความสันติสุขด้วยการอาศัยความรู้ในการประยุกต์ใช้กับการทำงานและความร่วมมือร่วมใจของข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการ ตลอดจนครอบครัว กองทัพอากาศทุกคน จึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้หน่วยงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศทุกระดับให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ผ่านการบริหารจัดการความรู้

๓. โครงสร้างกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

แผนภาพที่ ๒-๔ โครงสร้างกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

แผนภาพที่ ๒-๕ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

ภารกิจงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ

หน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ

หน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ คือ หน่วยทหารที่ไม่ถืออาวุธซึ่งเข้าปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์และ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่รอบฐานบินที่มีหน่วยของกองทัพอากาศโดยการผูกมิตร สร้างสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีกับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้แก่หน่วยทหารของ ทอ. เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น ว่าทหารเป็นมิตรที่ดีของประชาชนและ เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสารที่จำเป็นในการปฏิบัติการทางทหาร และการรักษาความมั่นคงของชาติในทุกมิตติดังพระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๖ ที่ว่า “ทหารนั้น มิใช่จะมีหน้าที่ ใช้ศาสตราวุธทำสงครามประการเดียว หากยังต้องปฏิบัติการกิจด้านกิจการพลเรือน คือ ใช้ความรู้ ความคิด จิตวิทยา และความเฉลียวฉลาด ซึ่งอาจเรียกรวมได้ว่า อาวุธทางปัญญาเข้าปฏิบัติพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความปลอดภัย มีขวัญกำลังใจที่จะสร้าง ความดี ความเจริญ ความมั่นคง ให้แก่ตนเองและส่วนรวม อีกประการหนึ่งด้วย..”

หน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ จัดตั้งขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ.๒๕๒๐ โดยในขณะนั้น เป็นเพียงชุดปฏิบัติการจิตวิทยา มีหน้าที่ในการผูกมิตรสร้างความสัมพันธ์และ ความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับกองทัพอากาศ ในพื้นที่ภาคใหญ่ จังหวัดสงขลา อันเนื่องมาจากปัญหาการบุกรุกที่ดินของประชาชน รวมทั้งปัญหาอิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งผลการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการจิตวิทยาดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี กองทัพอากาศได้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติการจิตวิทยาจึงได้มีนโยบายให้จัดตั้ง “หน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ” ออกให้บริการในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศรอบที่ตั้งกองทัพอากาศ โดยมีกรมยุทธการทหารอากาศ เป็นผู้รับผิดชอบในสมัยนั้น

ต่อมาในปี ๒๕๕๖ ได้จัดตั้งกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศขึ้น จึงได้ออนย้ายการจัดหน่วยและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของหน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ ให้กับกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ หลังจากนั้นเป็นต้นมาหน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศได้มีการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบในการออกบริการประชาชนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และยุคสมัย

ปัจจุบันหน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ ได้รับการสนับสนุนกำลังพล และพัสดุอุปกรณ์จากกรมแพทย์ทหารอากาศ, กรมสวัสดิการทหารอากาศ, กรมช่างอากาศ และกองดุริยางค์ทหารอากาศ ร่วมกันจัดกิจกรรม โดยใช้กำลังพลในแต่ละครั้ง จำนวน ๖๙ คน ซึ่งผู้รับบริการจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น รูปแบบกิจกรรมประกอบด้วย

๑. การให้บริการตรวจสุขภาพทั่วไปให้กับประชาชน บริการทันตกรรม จ่ายยา การให้คำแนะนำด้านสาธารณสุข

๒. การให้บริการตัดผม – เสริมสวย

๓. การแสดงเครื่องบินเล็กบังคับวิทยุ พร้อมทั้งการจัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับการบินเบื้องต้น

๔. การแสดงดนตรีให้ความบันเทิง และสนทนาการพร้อมทั้งสอดแทรกอุดมการณ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

๕. มอบอุปกรณ์การศึกษา อุปกรณ์กีฬา และปรับปรุงสาธารณูปโภคพื้นฐานในพื้นที่

ในบางโอกาสมีหน่วยงานภายนอกขอเข้าร่วมกิจกรรมกับกองทัพอากาศโดยการสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงสาธารณูปโภคพื้นฐานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนรวม เช่น ปรับปรุงห้องน้ำโรงเรียน สนามเด็กเล่น หรืออื่นๆ ตามที่ร้องขออย่างต่อเนื่อง กองทัพอากาศโดยกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศได้จัดทำแผนปฏิบัติการกิจกรรมหน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ ออกปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี สำหรับปี พ.ศ.๒๕๕๘ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศได้จัดหน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ ไปปฏิบัติงานในพื้นที่รอบที่ตั้ง กองบิน ๔๑ (เชียงใหม่), ฝูง.๔๑๖ (เชียงราย), กองบิน ๒๑ (อุบลราชธานี), กองบิน ๗ (สุราษฎร์ธานี) และกองบิน ๒๓ (อุดรธานี) นอกจากนี้ยังมีการปฏิบัติเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และวันที่ระลึกกองทัพอากาศรวมทั้งสิ้น ๒๓ เป้าหมาย

แผนภาพที่ ๒-๖ หน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

แผนภาพที่ ๒-๗ บริการด้านทันตกรรม หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

แผนภาพที่ ๒-๘ บริการด้านรักษาโรคทั่วไป หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ

แผนภาพที่ ๒-๙ บริการด้านตัดผม หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

แผนภาพที่ ๒-๑๐ บริการด้านช่วยเหลือประชาชน หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ
กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

แผนภาพที่ ๒-๑๑ บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชน
หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

แผนภาพที่ ๒-๑๒ บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชน
หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

แผนภาพที่ ๒-๑๓ บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชน
หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

แผนภาพที่ ๒-๑๔ บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชน
หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

แผนภาพที่ ๒-๑๕ บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชน
หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

แผนภาพที่ ๒-๑๖ บริการด้านช่วยเหลือประชาชนร่วมกับหน่วยงานเอกชน
หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองทัพอากาศ

๑. แนวความคิดทั่วไป

แนวคิดการจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ เพื่อให้การช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย กท., บก.ทท. และการปฏิบัติของเหล่าทัพอื่น กองทัพอากาศได้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ มีคำย่อว่า “ศบภ.ทอ.” ขึ้น ณ ที่ทำการ กร.ทอ. เพื่อเตรียมปฏิบัติการกิจตลอด ๒๔ ชั่วโมง ตั้งแต่ยามปกติ โดยมี ผบ.ทอ. เป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนหน่วย ทอ. ณ ที่ตั้งต่างจังหวัดได้แก่ รร.การบิน และกองบิน ให้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยหน่วยขึ้น มีคำย่อว่า “ศบภ.” เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ที่ตั้งของหน่วย โดยมี ผบ.หน่วยเป็นผู้รับผิดชอบ

๒. สายการบังคับบัญชา

ตามคำสั่ง ทอ.(เฉพาะ) ที่ ๗๖/๕๙ ลง ๒๐ ธ.ค.๕๙

๒.๑ ผบ.ทอ.เป็นผู้บัญชาการศูนย์ฯ (ผบ.ศบภ.ทอ.)

๒.๒ ผช.ผบ.ทอ.(สายงานกิจการพิเศษ) เป็นรองผู้บัญชาการศูนย์ฯ (หน.สนง.ชบภ.ศบภ.ทอ.)

๒.๓ เสธ.ทอ. เป็นรองผู้บัญชาการศูนย์ฯ (หน.สนง.ปกผ.ศบภ.ทอ.)

๒.๔ จก.กร.ทอ. เป็นกรรมการ/เลขานุการ ศบภ.ทอ.(หน.สนง.ปปบภ.ศบภ.ทอ.)

๒.๕ ผอ.กปพ.สยฝ.ยก.ทอ., และ ผอ.กบภ.สนผ.กร.ทอ. เป็นกรรมการ/ผช.เลขานุการ ศบภ.ทอ. โดยจัดให้มีกำลังพล อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะสำหรับปฏิบัติงานอย่างเพียงพอสำหรับ ศบภ.รร.การบิน, กองบินและฝูงบินอิสระปฏิบัติราชการสนามให้ ผบ.หน่วยเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

๓. บทบาทศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ

ศบภ.ทอ. มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม และกำกับดูแล การปฏิบัติในขอบเขตของภารกิจเตรียมการ การป้องกัน การบรรเทาภัยพิบัติ การฟื้นฟู การช่วยเหลือประชาชน และการพัฒนาประเทศตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย ตามนโยบายของรัฐบาล, กห., บก.ทท. และ ทอ. รวมทั้งกำกับดูแลการปฏิบัติ ของหน่วย ศบภ.ทอ. และ ศบภ.กองบินต่างจังหวัด และเป็นศูนย์กลางในการรับบริจาคของ ทอ. เพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ รวบรวมผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. พื้นที่รับผิดชอบ

๔.๑ ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ ฯ และปริมณฑล ศบภ.ทอ. รับผิดชอบการปฏิบัติตามพื้นที่ ที่ได้รับการแบ่งมอบ

๔.๒ ในเขตพื้นที่ต่างจังหวัด ให้ ศบภ.รร.การบิน และกองบินรับผิดชอบการปฏิบัติ โดยพิจารณาจังหวัดใกล้เคียงและจังหวัดรอบที่ตั้งหน่วยเป็นหลัก และ/หรือตามพื้นที่ ที่ได้รับการแบ่งมอบ **หมายเหตุ** ศบภ.สป., ศบภ.บก.ทท. และ ศบภ.เหล่าทัพ สามารถเข้าไปสนับสนุนการช่วยเหลือ ประชาชนที่ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ ตามตารางแบ่งมอบนี้ได้ เมื่อได้รับการประสาน หรือเมื่อ มีความจำเป็นในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งประเมินแล้วว่าจะเกิดผลกระทบต่อชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ สามารถจัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์ไปช่วยเหลือได้ตาม ความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

แผนภาพที่ ๒-๑๗ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ ร่วมกับหน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จัดกิจกรรมมอบเครื่องห่มกันหนาว ให้กับประชาชน

ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

แผนภาพที่ ๒-๑๘ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารอากาศ มอบถุงยังชีพช่วยเหลือประชาชนที่ประสบอุทกภัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนภาพที่ ๒-๑๙ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ จังหวัดชัยนาท ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยน้ำท่วม

แผนภาพที่ ๒-๒๐ งานบรรเทาสาธารณภัยกองบิน ๒ ซึ่งค้นสระเก็บน้ำของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แผนภาพที่ ๒-๒๑ "โครงการจัดหาสูบน้ำอุปโภคบริโภค เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต" โดยจัดสร้างอาคาร และติดตั้งโซล่าเซลล์ เครื่องกรองน้ำ ถังบรรจุน้ำขนาด ๒,๐๐๐ ลิตร

แผนภาพที่ ๒-๒๒ พล.อ.อ.จอม รุ่งสว่าง ผู้บัญชาการทหารอากาศ ในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ เดินทางเข้าพื้นที่ จ.สกลนคร

แผนภาพที่ ๒-๒๓ เครื่องบินลำเลียงแบบที่ ๘ [C-130] ปฏิบัติภารกิจลำเลียงสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ณ พื้นที่จังหวัดสกลนคร

ที่มา : ศบภ.ทอ. กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

แผนภาพที่ ๒-๒๔ ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ มอบบ้านหลังใหม่ ให้ผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ จว.สุราษฎร์ธานี

แผนภาพที่ ๒-๒๕ พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง ผู้บัญชาการทหารอากาศ ในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ (ผบ.ศบภ.ทอ.)

ที่มา : ศบภ.ทอ. กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๑

การประชาสัมพันธ์ กองทัพอากาศ

๑. ระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการประชาสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๗

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุง ระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการประชาสัมพันธ์ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแผนการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงกลาโหม และระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการประชาสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๗"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการประชาสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕

บรรดา ระเบียบ คำสั่ง และสั่งการอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

๔.๑ "หน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ" หมายความว่า ส่วนราชการขึ้นตรงกองทัพอากาศ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพอากาศ กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๒

๔.๒ "การประชาสัมพันธ์" หมายความว่า การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกองทัพอากาศไปสู่กำลังพล ครอบครัว รวมถึงสาธารณชน ผ่านทางสื่อมวลชน และสื่อของกองทัพอากาศเพื่อส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้อง นำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่ดี และความร่วมมืออันดีต่อกัน

๔.๓ "สื่อมวลชน" หมายความว่า สื่อบุคคลหรือสื่อกลางอื่น ๆ ที่สามารถนำข่าวสารของกองทัพอากาศไปสู่กำลังพล ครอบครัว และสาธารณชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การแถลงข่าว นิทรรศการ และให้หมายความรวมถึงสื่ออื่น ๆ ที่สามารถนำข่าวสารไปสู่สาธารณชน

๔.๔ "สื่อของกองทัพอากาศ" หมายความว่า สื่อมวลชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองทัพอากาศ หรือดำเนินการโดยกองทัพอากาศ

๔.๕ "ผู้ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์" หมายความว่า ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการวางแผนพัฒนาการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ และส่วนราชการของกองทัพอากาศรวมถึงมีหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างกองทัพอากาศกับประชาชน และสื่อมวลชน

ข้อ ๕ ความมุ่งหมายในการประชาสัมพันธ์ตามระเบียบนี้

๕.๑ เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดหา งบประมาณ และรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕.๒ เพื่อใช้ขีดความสามารถด้านการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศร่วมส่งเสริมสนับสนุน การเผยแพร่นโยบายสำคัญของทางราชการ และการดำรงไว้ซึ่งความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ

๕.๓ เพื่อให้สาธารณชนรับทราบและเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ภารกิจ ความสำคัญของกองทัพอากาศ และนำมาซึ่งความเชื่อมั่น ศรัทธาในศักยภาพของกองทัพอากาศ

๕.๔ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกองทัพอากาศกับหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ประชาชน และสื่อมวลชน

๕.๕ เพื่อให้กำลังพลของกองทัพอากาศได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ เกียรติ และความสำคัญของแต่ละบุคคลที่มีต่อกองทัพอากาศ และประเทศชาติ

๕.๖ เพื่อให้การประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ และของหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศเป็นเอกภาพมีประสิทธิภาพ และเป็นไปในทางเดียวกัน

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ" ใช้คำย่อว่า "กปช.ทอ." ประกอบด้วย รองเสนาธิการทหารอากาศ สายงานกิจการพลเรือนและกิจการ

พิเศษเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกตามความเหมาะสม และให้ผู้บัญชาการกองประชาสัมพันธ์สำนักกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ เป็นกรรมการ และเลขานุการ

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๗.๑ นำเสนอแผนประชาสัมพันธ์ หรือขอรับนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ จากผู้บัญชาการทหารอากาศ เพื่อแปลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและตรงตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา รวมถึงการเสนอแนะข้อคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ต่อผู้บัญชาการทหารอากาศ ตามความเหมาะสมของสถานการณ์

๗.๒ ประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับคณะกรรมการปฏิบัติการข่าวสารเชิงสร้างสรรค์ของกองทัพอากาศ เพื่อกำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม ทันต่อเหตุการณ์ และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กองทัพอากาศต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

๗.๓ ร่วมพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจการของกองทัพอากาศในภาพรวมผ่านทางสื่อมวลชนและสื่อของกองทัพอากาศอย่างแพร่หลาย ครอบคลุมภารกิจสำคัญของกองทัพอากาศ และเป็นไปตามนโยบายของผู้บัญชาการทหารอากาศ

๗.๔ กำกับ ดูแล ประสานงาน และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ของหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ รวมทั้งเร่งรัดและติดตามให้หน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ของหน่วย และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๗.๕ เสนอข้อพิจารณาเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับเทคโนโลยี และระบบสื่อสารมวลชนของทางรัฐบาล และเอกชน อยู่ตลอดเวลา

๗.๖ ประสานงานการประชาสัมพันธ์กับส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นๆ เพื่อให้งานประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๗.๗ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการศึกษา อบรม การประชุม สัมมนา ทั้งภายในกองทัพอากาศ และกับหน่วยงานภายนอกกองทัพอากาศ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์ และทันต่อระบบบริการสื่อสารมวลชนสมัยใหม่

๗.๘ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพิ่มเติม เพื่อศึกษา วิเคราะห์ พัฒนา ปรับปรุงระบบงานประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ เป็นการเฉพาะเรื่องได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๘ ให้กองประชาสัมพันธ์ สำนักกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ รับผิดชอบงาน อุดหนุน การประชุม การเสนอขอตั้งงบประมาณ และให้การสนับสนุนคณะกรรมการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจการของกองทัพอากาศในภาพรวม

ข้อ ๙ ให้หน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ ดำเนินการดังนี้

๙.๑ จัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ของหน่วยให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ เสนอคณะกรรมการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ เพื่อให้ความเห็นชอบภายในเดือนกันยายนของทุกปี

๙.๒ ดำเนินกาประชาสัมพันธ์หน่วย ผ่านทางสื่อมวลชนและสื่อของกองทัพอากาศตามขอบเขตของระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการประชาสัมพันธ์ และข้อกำหนดปลีกย่อยอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศกำหนด

๙.๓ ประสานงาน และให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์กับหน่วยคือหน่วยข้างเคียง และหน่วยรอง เพื่อให้งานประชาสัมพันธ์ส่วนรวมของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพสูงสุดและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๙.๔ รายงานผลการปฏิบัติ ข้อขัดข้อง ข้อเสนอแนะ ด้านการประชาสัมพันธ์ให้คณะกรรมการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ ผ่านกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ทราบภายในเดือนกันยายนของทุกปี

๙.๕ หัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศเป็นผู้รับผิดชอบ กำกับดูแลการประชาสัมพันธ์ของหน่วยขึ้นตรงนั้นๆ และสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ของหน่วยตามความเหมาะสม

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานต่างๆ ที่กองทัพอากาศ แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินการจัดกิจกรรมใดๆ ของกองทัพอากาศ ให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะชุดทำงานนั้น สามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อมวลชนและสื่อของกองทัพอากาศภายใต้ขอบเขตที่ทางราชการกำหนด

ข้อ ๑๑ การประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ และหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ จะต้องสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกับระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการให้ข่าวและบริการข่าวสารของทางราชการ

ข้อ ๑๒ ให้หัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ กำหนดรายละเอียดการปฏิบัติเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเหมาะสม โดยไม่ขัดแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๑๓ ให้รองเสนาธิการทหารอากาศ สายงานกิจการพลเรือนและกิจการพิเศษรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจออกระเบียบปลีกย่อยโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อระเบียบนี้

๒. การกิจและหน้าที่การประชาสัมพันธ์ ของกองทัพอากาศ

กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศมีส่วนราชการที่ใช้สำหรับการประชาสัมพันธ์ให้กับกองทัพอากาศคือ "กองประชาสัมพันธ์" กองประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ พิจารณา เสนออนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการพัฒนา และดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกกองทัพ การแถลงข่าว การผลิตรายการ และการเผยแพร่กิจการของกองทัพอากาศ มีผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ แบ่งส่วนราชการออกเป็น

๑. แผนกปฏิบัติการการประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่วางแผน ควบคุม ประสานงาน กำกับดูแลและดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์เหตุการณ์ ปฏิบัติการและการฝึกทางทหารและกิจกรรมอื่นๆ ของกองทัพอากาศ

๒. แผนกแถลงข่าว มีหน้าที่ ดำเนินการตรวจสอบข่าวสารจากการนำเสนอของ สื่อมวลชนต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับกองทัพอากาศ ดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริง เกี่ยวกับข่าวที่มีผลกระทบต่อกองทัพอากาศ หรือบุคคลภายในกองทัพอากาศ รวมทั้งรับผิดชอบดำเนินการในเรื่อง การแถลงข่าว การสื่อมวลชนสัมพันธ์ การดำเนินการ รวบรวมสถานภาพของสื่อต่างๆ เพื่อประโยชน์ ในการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ

๓. แผนกเผยแพร่ มีหน้าที่ดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจการของ กองทัพอากาศให้ประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดีต่อไป ในแนวทางเดียวกันทั้งสื่อภายในและสื่อภายนอก

๔. แผนกนิทรรศการ มีหน้าที่ วางแผน อำนวยความสะดวก และประสานงานเกี่ยวกับการจัด แสดงนิทรรศการและกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเผยแพร่กิจการของกิจการของกองทัพอากาศ

๓. นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ปี พ.ศ.๒๕๕๕ ด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์

กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ เป็นหน่วยงานด้านฝ่ายอำนวยการที่สำคัญ หน่วยงานหนึ่งของกองทัพอากาศ มีภารกิจหลักในการช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยให้แก่พี่น้อง ประชาชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ รวมถึงเป็นหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่สื่อสาร ข้อมูล และประชาสัมพันธ์กิจการของกองทัพอากาศ เพื่อให้พี่น้องประชาชนได้รับทราบและสร้าง ความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง ต่อการปฏิบัติภารกิจต่างๆของกองทัพอากาศ จนนำมาสู่การมีทัศนคติที่ดี และการให้ความร่วมมือต่างๆแก่กองทัพอากาศอย่างยั่งยืน

๑. สนับสนุนและดำเนินการอันแสดงออกถึงความจงรักภักดี เทิดทูน พิทักษ์รักษา สถาบันพระมหากษัตริย์ อย่างสมพระเกียรติ รวมถึงการสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริอย่างเต็มความสามารถ

๒. ดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติ ภารกิจของกองทัพอากาศที่มุ่งให้ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความเชื่อมั่น ศรัทธา และ พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ สนับสนุนภารกิจของกองทัพอากาศ มีความสำนึกตระหนักในความเป็น ส่วนสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของกองทัพอากาศต่อประชาชน

๓. เตรียมและดำรงความพร้อมในการปฏิบัติช่วยเหลือประชาชน เมื่อเกิดสาธารณภัย ให้เป็นผลอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ รวมถึงสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของชาติตามนโยบายของ รัฐบาล

๔. เสริมสร้างขีดความสามารถการปฏิบัติข่าวสารเชิงสร้างสรรค์ (Creative Information Operation) เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของกองทัพอากาศ

๕. พัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารสาธารณะ (Public Affairs)

๔. สื่อประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ ณ ที่ตั้งดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศได้เลือกสื่อการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและหลายทิศทางเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชาชนมากที่สุด สื่อประชาสัมพันธ์ที่กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศได้ใช้ประชาสัมพันธ์ มีดังนี้

๑. การแถลงข่าว จะดำเนินการตรวจสอบข่าวสารจากการนำเสนอของสื่อมวลชนต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับกองทัพอากาศ ด้านการบรรเทาสาธารณภัย และกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวกับกองทัพอากาศทั้งหมด ดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริง การสื่อมวลชนสัมพันธ์ การดำเนินการ รวบรวมสถานภาพของสื่อต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ

๒. ป้ายประชาสัมพันธ์ จะดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานและกิจกรรมต่างๆของกองทัพอากาศทั้งหมด โดยจะติดป้ายประชาสัมพันธ์ในบริเวณพื้นที่สาธารณะที่เป็นจุดสำคัญและง่ายต่อการเข้าถึง

๓. การจัดทำแผ่นพับและใบปลิว จะดำเนินการจัดทำประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมต่างๆของกองทัพอากาศ ในบริเวณสถานที่ราชการ หรือจุดที่มีประชาชนจำนวนมาก อาทิ ป้ายรถเมล์ โรงพยาบาล สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้าต่างๆ

๔. การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของกองทัพอากาศผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพอากาศทั่วประเทศ โดย ๒ รายการหลักที่กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศรับผิดชอบคือ

๔.๑ รายการ "ฟ้าวันใหม่" ออกอากาศทุกวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา ๐๗.๓๐ น. - ๐๘.๐๐ น.

๔.๒ รายการ "เปิดฟ้ากว้าง" ออกอากาศทุกวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา ๑๓.๐๐ น. - ๑๓.๓๐ น. ทั้งสองรายการงดออกอากาศในวันหยุดนักขัตฤกษ์

๕. สปอตวิทยุและโทรทัศน์ จะดำเนินการประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมด้านกองทัพอากาศโดยผ่านสื่อโทรทัศน์ทั้งทางเคเบิลของกองทัพอากาศ และเคเบิลในเครือข่ายกองทัพอากาศทั่วประเทศ อีกทั้งยังประชาสัมพันธ์ผ่านรายการโทรทัศน์ของเอกชน อาทิ ช่อง ๓, ๕, ๗, ๙

๖. การจัดนิทรรศการ นับเป็นอีกรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่ได้รับความนิยมเนื่องจากสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงภาพถ่ายต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนสวยงามโดยกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการจัดนิทรรศการในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ

๗. การจัดนิทรรศการ วารสาร หนังสือพิมพ์ จัดดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและโครงการต่างๆ ของกองทัพอากาศ เพื่อการเผยแพร่ข่าวสารให้กับบุคลากรภายในองค์กรของกองทัพ และบุคลากรภายนอกองค์กร ให้เกิดความเข้าใจ และเข้าใจในกิจกรรมและโครงการต่างๆ ของกองทัพอากาศ

แผนภาพที่ ๒-๒๖ วารสารของกองทัพอากาศ

หนังสือข่าวทหารอากาศ

สารข่าวฟ้า

ข่าวประจำวัน ทอ.

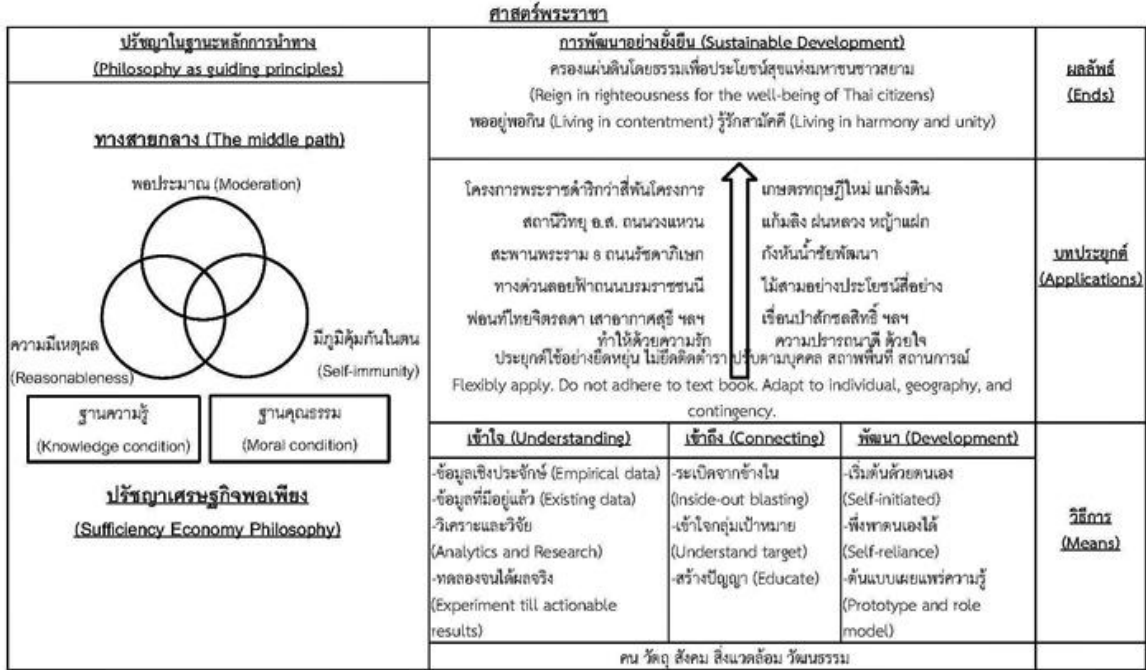
ที่มา : กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๖๐

ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑. ความหมายของศาสตร์พระราชา

ศาสตร์ของพระราชา คือศาสตร์ที่เกิดจากกษัตริย์นักพัฒนา ผู้ซึ่งทรงงานอยู่บนหลักการของวิทยาศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ คือ มีเหตุมีผล มีการศึกษาวิจัย มีการทดลอง โดยเน้นการศึกษา การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยการทรงงานในเรื่องของการพัฒนาของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เริ่มต้นจากการศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และทรงเริ่มทำการทดลองด้วยพระองค์เองในพระราชวังดุสิต จากนั้นจึงได้มีต่อยอดขยายผลการทดลองเหล่านี้ออกไปเป็น ๒ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา โดยมีการปรับใช้ผลการทดลองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และความต้องการของชาวบ้านในแต่ละพื้นที่ซึ่ง การ “การปรับใช้” นี้เองคือจุดเด่นของศาสตร์ของพระราชา เพราะในความเป็นจริงแล้ว ทฤษฎีเดียวไม่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกที่ ต้องมีการปรับใช้ให้มีความเหมาะสม จึงเป็นที่มาว่าทำไมถึงต้อง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” โดยเริ่มตั้งแต่ “เข้าใจ” คือต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมของท้องที่ ความเป็นอยู่ของคนเป็นอย่างไร มีวัฒนธรรมแบบใด จากนั้นจึง “เข้าถึง” โดยเข้าไปคลุกคลีกับคนในพื้นที่ สร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ จากนั้นจึงเริ่มต้น “พัฒนา” ให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่นั้น ๆ

แผนภาพที่ ๒-๒๗ แผนภาพศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ที่มา : <https://mgronline.com/daily/detail/9600000087787>, ๒๕๖๑

๒. วิธีการของศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ นั้นทรงยึดวิธีการ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนานั้น ทรงใช้กับทั้ง คน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม มีความลุ่มลึกและมีโครงการพระราชดำริหรืองานอื่นที่ทรงทำเป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” นั่น คือต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาก่อน มิใช่การนำความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ ทันได้มีโอกาสเตรียมตัว ทรงใช้หลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” นั่นคือก่อนจะทำอะไร ต้องมีความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจ ภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น และระหว่างกรดำเนินการนั้นจะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขาหรือทำงาน ให้เขา นั้น “เข้าใจ” เราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียว โดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดขึ้นตามที่เรามุ่งหวังไว้ “เข้าถึง” ก็เช่นกัน เมื่อรู้ปัญหาแล้ว เข้าใจแล้วก็ต้องเข้าถึง เพื่อให้เข้าไปสู่การปฏิบัติให้ได้ และเมื่อเข้าถึงแล้ว จะต้องทำอย่างไรก็ตามให้เขาอยากเข้าถึงเราด้วย

ดังนั้น จะเห็นว่าเป็นการสื่อสารสองทางทั้งไปและกลับ ถ้าสามารถทำสองประการแรกได้สำเร็จ เรื่อง “การพัฒนา” เพราะเมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน ต่างฝ่ายอยากจะทำถึงกันแล้ว การพัฒนาจะเป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับ”

๓. ขั้นตอนของศาสตร์พระราชา

- ๓.๑ เข้าใจ (Understanding) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ๔ องค์ประกอบ คือ
- ๓.๑.๑ การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ (Existing Data)
 - ๓.๑.๒ การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data)
 - ๓.๑.๓ การวิเคราะห์และวิจัย (Analytics and Research)
 - ๓.๑.๔ การทดลองจนได้ผลจริง (Experiment Till Actionable Results)

๓.๒ เข้าถึง (Connecting) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ๓ องค์ประกอบ คือ

- ๓.๒.๑ ระเบิดจากข้างใน (Inside-out Blasting) การระเบิดจากข้างใน

หมายความว่าให้ประชาชนหรือชุมชนที่เข้าไปพัฒนาหรือทำงาน เกิดการปรับตัวที่จะพัฒนาตนเอง เกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเสียก่อน ไม่ใช่สิ่งที่ทางราชการเข้าไปบังคับให้ประชาชนหรือชุมชนทำ ซึ่งจะไม่ยั่งยืน จึงทรงเน้นการพัฒนาคน ให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองก่อน แล้วจึงเข้าไปพัฒนาเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการเข้าถึงก่อนจะพัฒนา ไม่ใช่ นำการพัฒนาเข้าไปโดยที่ประชาชนยังไม่ตระหนักหรือเห็นความสำคัญของการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลง หลักการในข้อนี้ตรงกับหลักวิชาการสมัยใหม่ว่าด้วยการนำและการบริหารการเปลี่ยนแปลง Change Management) ดังที่ John P. Kotter ได้นำเสนอว่าในการเปลี่ยนแปลงต้องทำให้คนตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเปลี่ยนแปลง (Establishing a Sense of Urgency) ต้องสื่อสารวิสัยทัศน์ (Communicate the Vision) เพื่อให้คนได้เห็นทิศทางที่ชัดเจนที่จะเปลี่ยนแปลง

๓.๒.๒ เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Understand Target) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งคือประชาชน ว่าประชาชนต้องการอะไร ก่อนที่จะทรงงาน เพื่อที่จะทรงเข้าใจความเดือดร้อน ปัญหา ความทุกข์ยากของชาวบ้าน เพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

๓.๒.๓ สร้างปัญญา (Educate) การสร้างปัญญาสังคมเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการเข้าถึงประชาชน หากประชาชนยังขาดความเข้าใจก็ต้องสร้างปัญญาสังคมให้ประชาชนเข้าใจ ใช้วิธีที่ง่ายที่สุดในการสื่อสารกับประชาชนเพื่อสร้างปัญญา ทรงเลือกใช้วิธีการพูดที่จะสร้างปัญญาให้เหมาะสมกับผู้ฟัง

๓.๓ พัฒนาแนวพระราชดำริในการพัฒนานั้นเมื่อทรงเข้าใจ เข้าถึง แล้วจึงพัฒนานั้นทรงมีหลักการสำคัญคือ

- ๓.๓.๑ เริ่มต้นด้วยตนเอง (Self-initiated)
- ๓.๓.๒ พึ่งพาตนเองได้ (Self-reliance)
- ๓.๓.๓ ต้นแบบเผยแพร่ความรู้ (Prototype and Role Model)

การที่ทรงเลือกใช้พื้นที่ที่มีปัญหาและความยากลำบากในการพัฒนานั้นก็เพื่อเป็นต้นแบบให้ประชาชนได้เห็นและทำตาม ซึ่งหากแม้พื้นที่ที่มีปัญหามากที่สุดก็ยังพัฒนาให้ได้ ประชาชนเองก็ น่าจะทำตามได้เป็นการเรียนรู้จากตัวแบบ (Role Model) ที่เป็นแรงบันดาลใจ การพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ ดังนั้นวิธีการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา จึงเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นการปกครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยามอย่างแท้จริง

๔. ๒๓ หลักการทรงงาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวง รัชกาลที่ ๙

หลักการทรงงานทั้ง ๒๓ ข้อ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่นอกจากจะทรงด้วยทศพิธราชธรรมแล้ว ทรงยังเป็นพระราชอาที่เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการทำงานแก่พสกนิกรของพระองค์และนานาประเทศอีกด้วย ผู้คนต่างประจักษ์ถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ และมีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้ ซึ่งแนวคิดหรือหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙ มีความน่าสนใจที่สมควรนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตการทำงานเป็นอย่างยิ่งหากท่านใดต้องการปฏิบัติตามรอยเบื้องพระยุคลบาท สามารถนำหลักการทรงงานของพระองค์ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ดังนี้

๔.๑ จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ ทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบจากข้อมูลเบื้องต้น ทั้งเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ได้จริงอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และตรงตามเป้าหมาย

๔.๒ ระเบิดจากภายในจะทำการใด ๆ ต้องเริ่มจากคนที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ต้องสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้เกิดความเข้าใจและอยากทำ ไม่ใช่การสั่งให้ทำ คนไม่เข้าใจก็อาจจะไม่ทำก็เป็นได้ ในการทำงานนั้นอาจจะต้องคุยหรือประชุมกับลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน หรือคนในทีมเสียก่อน เพื่อให้ทราบถึงเป้าหมายและวิธีการต่อไป

๔.๓ แก้ปัญหาจากจุดเล็ก ควรมองปัญหาภาพรวมก่อนเสมอ แต่เมื่อจะลงมือแก้ปัญหา นั้น ควรมองในสิ่งที่คนมักจะไม่มองข้าม แล้วเริ่มแก้ปัญหาจากจุดเล็กๆ เสียก่อน เมื่อสำเร็จแล้วจึงค่อยๆ ขยับขยายแก้ไปเรื่อยๆ ทีละจุด เราสามารถเอามาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้ โดยมองไปที่เป้าหมายใหญ่ของงานแต่ละชิ้น แล้วเริ่มลงมือทำจากจุดเล็กๆ ก่อน ค่อยๆ ทำ ค่อยๆ แก้ไปที่ละจุด งานแต่ละชิ้นก็จะลุล่วงไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

๔.๔ ทำตามลำดับขั้น เริ่มต้นจากการลงมือทำในสิ่งที่จำเป็นก่อน เมื่อสำเร็จแล้วก็เริ่มลงมือสิ่งที่จำเป็นลำดับต่อไป ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ถ้าทำตามหลักนี้ได้ งานทุกสิ่งก็จะสำเร็จได้โดยง่าย

๔.๕ ภูมิสังคม ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน “การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ ในสังคมวิทยา คือนิสัยใจคอของคนเรา จะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจ หลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง”

๔.๖ ทำงานแบบองค์รวมใช้วิธีคิดเพื่อการทำงาน โดยวิธีคิดอย่างองค์รวม คือการมองสิ่งต่างๆ ที่เกิดอย่างเป็นระบบครบวงจร ทุกสิ่งทุกอย่างมีมิติเชื่อมต่อกัน มองสิ่งที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง

๔.๗ ไม่ติดตำรา เมื่อเราจะทำการใดนั้น ควรทำงานอย่างยืดหยุ่นกับสภาพและสถานการณ์นั้นๆ ไม่ใช่การยึดติดอยู่กับแค้ในตำราวิชาการ เพราะบางที่ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด

บางครั้งเรายึดติดทฤษฎีมากจนเกินไปจนทำอะไรไม่ได้เลย สิ่งที่เราทำบางครั้งต้องโอบอ้อมต่อสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และจิตวิทยาด้วย

๔.๘ รู้จักประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นมาแก้ไข ปรับปรุง โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ้งยากมากนัก

๔.๙ ทำให้ง่าย ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงาน การพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบนิเวศโดยรวม “ทำให้ง่าย”

๔.๑๐ การมีส่วนร่วม ทรงเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็น “สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำให้กว้างขวาง หนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือการระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมาอำนวยความสะดวกปฏิบัติบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง”

๔.๑๑ ต้องยึดประโยชน์ส่วนรวม ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “...ใครต่อใครบอกว่า ขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม ขอให้คิดว่าคนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้”

๔.๑๒ บริการที่จุดเดียว ให้บริการศูนย์ศึกษาการพัฒนาหลายแห่งทั่วประเทศโดยใช้หลักการ “การบริการรวมที่จุดเดียว : One Stop Service” โดยทรงเน้นเรื่องรัฐวิสาหกิจและการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันด้วยการปรับลดช่องว่างระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑๓ ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติ ทรงมองปัญหาธรรมชาติอย่างละเอียด โดยหากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือเราด้วย

๔.๑๔ ใช้ธรรมปราบอธรรม ทรงนำความจริงในเรื่องธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงสถานะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่ปกติ

๔.๑๕ ปลูกป่าในใจคน การจะทำการใดสำเร็จต้องปลูกจิตสำนึกของคนเสียก่อน ต้องให้เห็นคุณค่า เห็นประโยชน์กับสิ่งที่ทำ

๔.๑๖ ขาดทุนคือกำไร หลักการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่มีต่อพสกนิกรไทย “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร

๔.๑๗ การพึ่งพาตนเอง การพัฒนาตามแนวพระราชดำริเพื่อการแก้ไขปัญหามันเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม และสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด

๔.๑๘ พออยู่พอกิน ให้ประชาชนสามารถอยู่อย่าง “พออยู่พอกิน” ให้ได้เสียก่อน แล้วจึงค่อยขยับขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

๔.๑๙ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระราชทานพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต ให้ดำเนินไปบน “ทางสายกลาง” เพื่อให้รอดพ้นและสามารถ

ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งปรัชญานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งระดับบุคคล องค์กร และชุมชน

๔.๒๐ ความเชื่อสัตย์สุจริต จริใจต่อกัน ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อย ก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

๔.๒๑ ทำงานอย่างมีความสุข ทำงานต้องมีความสุขด้วย ถ้าเราทำอย่างไม่มีความสุข เราจะแพ้ แต่ถ้าเรามีความสุขเราจะชนะ สนุกกับการทำงานเพียงเท่านั้น ถือว่าเราชนะแล้ว หรือจะทำงานโดยคำนึงถึงความสุขที่เกิดจากการได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นก็สามารถทำได้

๔.๒๒ ความเพียร การเริ่มต้นทำงานหรือทำสิ่งใดนั้นอาจจะต้องไม่มีความพร้อม ต้องอาศัยความอดทนและความมุ่งมั่น

๔.๒๓ รู้ รัก สามัคคี

๔.๒๓.๑ รู้ คือ รู้ปัญหาและรู้วิธีแก้ปัญหา

๔.๒๓.๒ รัก คือ เมื่อเรารู้ถึงปัญหาและวิธีแก้แล้ว เราต้องมีความรัก ที่จะลงมือทำ ลงมือแก้ไขปัญหานั้น

๔.๒๓.๓ สามัคคี คือ การแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่สามารถลงมือทำคนเดียวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมกัน

๕. วิธีคิดเชิงออกแบบของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ประยุกต์จากโมเดลวิธีคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เผยแพร่โดย D. School, มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

แผนภาพที่ ๒-๒๘ โมเดลวิธีคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

ที่มา : <https://medium.com/@yeastnitas/-design-thinking>, ๒๕๖๑

๕.๑ Empathize

“เดือตร้อนเรื่องอะไร” สิ่งที่มีมักจะตรัสถามเวลาเสด็จฯ เยี่ยมราษฎร แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการให้ความสำคัญกับคนในพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่กับการศึกษาและทำความเข้าใจสภาพสังคมและภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ สะท้อนให้เห็นวิถีคิดแบบนักสังคมและมานุษยวิทยา

๕.๒ Define

ความเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ จะต้องทำงานร่วมกับความสามารถในการมองความสัมพันธ์โดยรวม เพื่อนำไปสู่การระบุความต้องการที่แท้จริง ในขั้นตอนนี้ ทรงแสดงให้เห็นถึงวิถีคิดแบบนักวิเคราะห์และวิถีคิดเชิงระบบ

๕.๓ Ideate

เมื่อระบุโจทย์ได้อย่างแม่นยำ การคิดหาทางเลือกจึงสามารถทำได้ ด้วยวิถีคิดแบบนักวิทยาศาสตร์และผู้สร้างนวัตกรรมที่ไม่ปิดกั้นความเป็นไปได้ โดยมีตัวช่วยสำคัญคือความรู้ในด้านต่าง ๆ และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ดังที่ทรงแสดงให้เห็นประจักษ์แล้วว่า หากมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยกับความรู้และความมุ่งมั่นเพียงพอ มนุษย์ก็ดัดแปรสภาพอากาศให้ฝนตกลงมาได้

๕.๔ Prototype

หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการออกแบบ คือการพัฒนา “ต้นแบบ” สำหรับเปลี่ยนความคิดให้เป็นรูปเป็นร่าง ทั้งเพื่อทดสอบความคิดตั้งต้นและเพื่อนำไปทดสอบการใช้งานจริง ในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยทั้งการค้นคว้าทางด้านเทคนิค และความคิดแบบไม่ยอมแพ้ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นวิถีคิดแบบนักประดิษฐ์ โดยเราจะเห็นว่าหลักสำคัญของโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือความเรียบง่ายและสมเหตุผล อันหมายถึงโอกาสในการนำต้นแบบไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างไม่รู้จักจบนั่นเอง

๕.๕ Test

เมื่อได้ต้นแบบแล้ว สิ่งสำคัญในการนำไปใช้จริงก็คือวิถีคิดแบบนักทำ นั่นหมายถึงการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงในพื้นที่ ด้วยความยืดหยุ่นและหวังผลในทางปฏิบัติ บวกกับการนำความรู้ใหม่มาปรับปรุงต้นแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริง นั่นคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คน ให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บทความ

๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชวโรกาสให้นายกรัฐมนตรีเฝ้าฯ รับพระราชทานวิดิทัศน์ “สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา” ซึ่งประกอบด้วย ๔ เรื่อง ได้แก่ น้ำคือชีวิตแผ่นดิน พิทักษ์ป่า พัฒนาสินสายน้ำ พืชพรรณปลูกชีวิตมั่นคง และเศรษฐกิจพอเพียงนำทางชีวิต โดยมีพระราชปรารภสรุปใจความว่า “ศาสตร์พระราชฯ” ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงพระราชทานไว้มีมากมาย และมีคุณค่าคุณูปการสำหรับการพัฒนาประเทศชาติ และสร้างความสุขให้แก่ประชาชน จึงมีพระราชประสงค์ให้ศึกษาและน้อมนำ

พระราชดำริต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม และพอเพียงทันต่อสถานการณ์ ตลอดระยะเวลา ๓ ปีที่ผ่านมา รัฐบาลนี้ไม่เพียงน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชาดังต่าง ๆ เป็น “กรอบแนวคิดหลัก” สำหรับการวางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี การจัดทำแผนปฏิรูปประเทศ และนำไปสู่การปฏิบัติในการบริหารราชการแผ่นดินเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปเผยแพร่อย่างมีระบบและเป็นรูปธรรมในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประชาคมโลกต่อไปอีกด้วย โดยหลายประเทศได้นำไปประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทของตนแล้ว ในปัจจุบัน สำหรับในประเทศของเราเองตั้งแต่ระดับจังหวัดลงมาถึงท้องถิ่น ตัวอย่างการน้อมนำ “ศาสตร์พระราชาดังต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้จนประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะเรื่อง “การระเบิดจากข้างใน” และการรวมกลุ่มสร้างพลังในสังคมของตน ตามที่รัฐบาลนี้ เรียกว่า “พลังประชารัฐ” จึงขอนำมา กล่าวคร่าว ๆ เพื่อเป็นแนวทาง และเป็นกำลังใจให้กับกลุ่มอื่นๆ ได้ฟัง ดังต่อไปนี้

๑. ขอนแก่นโมเดล ซึ่งเป็นความร่วมมือของคนในพื้นที่ทั้งภาครัฐ ภาคเทศบาล ภาคเอกชน ๒๐ บริษัท และภาคประชาสังคมเป็น “ประชารัฐ” ที่เข้มแข็งในการพัฒนาเมือง วางผังเมือง การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ รถไฟฟ้ารางเบา (LRT) และ Smart Bus เป็นต้น ตามแนวคิด Smart City เพื่อจะรองรับการเติบโตของเมืองที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของรัฐบาล และของภาค สอดคล้องกับความต้องการของคนขอนแก่นที่ได้มีส่วนร่วมอย่างมีระเบียบแบบแผน เป็นตัวอย่าง ความเข้มแข็งด้วยตนเองโดยไม่รอพึ่งพางบประมาณแผ่นดินแต่เพียงอย่างเดียว

๒. บ้านผาสุข ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นชุมชนเล็กๆ ๑๓๐ ครัวเรือน ที่เป็นที่ตั้งของโครงการพระราชดำริน้ำฟ้า สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน ผู้คนพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ชุมชนเริ่มประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอ สำหรับเกษตรกรรม และอุปโภคบริโภคเป็นที่มาของโครงการพัฒนาระบบการจัดการน้ำ โดยได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เข้ามาอบรมกระบวนการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีการระดม ความคิดช่วยคิดช่วยทำ เรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสร้างความเข้าใจระหว่างกัน นำมาสู่การวางแผน สืบค้นปัญหา จัดเก็บข้อมูล ตั้งแต่การใช้น้ำของแต่ละครัวเรือน สำรวจแหล่งต้นน้ำ สอบถามผู้สูงอายุ และปราชญ์ชุมชน จัดบันทึกพื้นที่สำรวจแล้วนำข้อมูลทั้งหมดจัดทำเป็น “ฐานข้อมูล” กลายเป็น คู่มือของชุมชน สำหรับใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการน้ำของชุมชน อีกทั้งมีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของชุมชนให้คนอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน เช่น มีกฎกติกาของชุมชนในการใช้ประโยชน์ จากดิน ป่า น้ำ มีการฟื้นฟูแหล่งต้นน้ำ การปลูกป่าเสริม และป่าชุมชน โดยแบ่งการใช้ประโยชน์เป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ป่าต้นน้ำ ป่าอนุรักษ์ และป่าใช้สอย ตลอดจนสร้างจิตสำนึกการรักและหวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันพัฒนาชุมชนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนภายใต้ หลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง”

ศาสตร์แห่งพระราชานโยบายในการพัฒนาองค์กร: เข้าใจ เข้าถึง แล้วจึงพัฒนา กรณีศึกษา สรพ. สมศ. และ ก.พ.ร. “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นศาสตร์ที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระราชทานและ ครองพระองค์เป็นตัวอย่างของนักพัฒนาให้กับประชาชนชาวไทยมาตลอดรัชสมัย ผู้วิจัยในฐานะ ทำงานด้านการพัฒนาองค์กร ได้น้อมนำศาสตร์ของพระราชนโยบายในการนำเสนอง กระบวนการพัฒนาองค์กรที่เป็นสากลของ Cummings และ Worley (2009) ซึ่งเริ่มจากการศึกษา ข้อมูล ทำการตรวจวินิจฉัยสะท้อนผลย้อนกลับ ก่อนทำการออกแบบการพัฒนา โดยแบ่งกระบวนการ

ออกเป็น ๘ ขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่พระราชทานไว้ข้างต้น เพื่อให้ภาพของศาสตร์พระราชนี้เป็นตัวอย่างในการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมจึงนำเสนอองค์การหลักที่เป็นองค์การหลักในการพัฒนาหน่วยงานภาครัฐได้แก่ สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) (สรพ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) มาเป็นตัวอย่างให้เห็นแนวทางการนำศาสตร์พระราชาไปใช้ เพื่อปรับบทบาทจาก “ผู้ประเมิน” มาเป็น “ผู้ร่วมพัฒนา” องค์การทั้งสามแห่งมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาแก่หน่วยงานในกำกับของตน แนวทางการปฏิบัติงานของทั้งสามหน่วยงานใช้กระบวนการ “การประเมินเพื่อพัฒนา” โดย สรพ. ดำเนินการประเมินเพื่อการรับรองคุณภาพสถานพยาบาล สมศ. ใช้การประเมินคุณภาพและรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษา ส่วน ก.พ.ร. ใช้การประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐมาเป็นกลไกการพัฒนาระบบราชการ ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการในศาสตร์ “การพัฒนาองค์การ” (Organization Development) เกิดความสนใจศึกษาผลการปฏิบัติงานขององค์การทั้งสามจากการใช้แนวทาง “การประเมินเพื่อพัฒนา” ทั้งนี้เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาตามกระบวนการคิดและพัฒนาภายใต้ศาสตร์ของพระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ทั้งนี้เพื่อนำเสนอตัวอย่างการพัฒนาองค์การตามศาสตร์ของพระราชา และศาสตร์การพัฒนาองค์การที่เป็นสากล (Cummings & Worley, 2009) อันจะนำไปสู่การทบทวนรูปแบบการพัฒนาองค์การของหน่วยงานกำกับทั้งสาม

การบริหารจัดการความรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสื่อมวลชน
(The Royal Initiative Project Knowledge Management of Mass Media) บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (๑) สภาพบริบท ปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการความรู้ (๒) ปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารจัดการความรู้และ (๓) รูปแบบการบริหารจัดการความรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสื่อมวลชน ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสื่อมวลชนจำนวน ๙ คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนทุกแขนง จำนวน ๒๐๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (๑) สภาพบริบท ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการความรู้ประกอบด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แนวคิดการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารมวลชน ความตระหนักรู้การจัดการความรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ การแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้และการพัฒนา (๒) ปัจจัยที่สนับสนุนในการบริหารจัดการความรู้ประกอบด้วย ๒ ปัจจัย คือ บุคลากร ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ถูกต้องกระบวนการศึกษาพัฒนาการบริหารที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการสร้างประสบการณ์ให้กับบุคลากรที่เหมาะสม (๓) รูปแบบการบริหารจัดการความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสื่อมวลชนประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ในการศึกษาการบริหารจัดการความรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสื่อมวลชนนั้น ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่า ๑. สภาพบริบท ปัญหา และอุปสรรคในการ

บริหารจัดการความรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสื่อมวลชนในปัจจุบัน ประกอบด้วย (๑) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (๒) แนวคิดการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาองค์กรการพัฒนาชีวิต การคิดแบบเชื่อมโยงและการวางแผน (๓) การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารมวลชน (๔) ความตระหนักรู้ได้แก่ความตระหนักด้านกระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและเจริญงอกงามและการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อวัดสัมฤทธิ์ผล (๕) การจัดการความรู้ ได้แก่ การคิดเชื่อมโยง การวางแผนกระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับและการแก้ปัญหาและ (๖) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ การแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้และการพัฒนา ๒. ปัจจัยที่สนับสนุนในการบริหารจัดการความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสื่อมวลชน ประกอบด้วย ๒ ปัจจัย คือ (๑) บุคลากรซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ถูกต้อง (๒) กระบวนการศึกษาพัฒนาการบริหารที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการสร้างประสบการณ์ให้กับบุคลากรที่เหมาะสม ๓. รูปแบบการบริหารจัดการความรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสื่อมวลชนประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบได้แก่ (๑) ให้มีองค์กรสื่อกลางของรัฐและเอกชนที่รับผิดชอบการเผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริโดยตรง (๒) แต่ละองค์กรสื่อให้กำหนดโครงการการเผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไว้เป็นโครงการหลัก (๓) จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในรูปแบบการบริหารจัดการความรู้ (Knowledge Management) สร้างการมีส่วนร่วมกับองค์กรอื่น (๔) จัดกิจกรรมการพัฒนาองค์ความรู้และปลูกจิตสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณที่เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และ (๕) กำหนดรูปแบบการบริหารตามแนวการบริหารเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Result-based Management)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความเข้มแข็งชุมชน: กรณีศึกษาบ้านพุดจาน จังหวัดสระบุรี Philosophy of the “Sufficiency Economy” in strengthening community: The Case of Banpukamjarn, Saraburi Province “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ปรัชญานี้ประกอบด้วยแกนหลัก ๖ ประการ คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน การรู้เท่าทันโลก การมีคุณธรรมและซื่อสัตย์สุจริต และความสมานฉันท์ หมู่บ้านพุดจาน จังหวัดสระบุรี เป็นกรณีศึกษาของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้เป็นอย่างดี งานวิจัยเล็กๆ ชิ้นนี้จึงเป็นความพยายามที่จะให้ประชาชนทุกคนเข้าใจว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมิใช่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ยากจนในชนบทเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการเมืองในระดับชาติได้อีกด้วย หากพิจารณาต่อมาถึงสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ที่เผยแพร่โดย สศช. ได้ระบุไว้

อย่างชัดเจนว่าในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคน และระบบให้มีภูมิคุ้มกัน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผน ๙ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติรวมทั้งการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการพัฒนาประเทศและความมั่นคงถูกนำมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (๒๕๕๐-๒๕๕๔) โดยแบ่งออกเป็น ๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนา คือ

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
๒. ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
๓. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม
๕. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ ดังปรากฏตามแผนภาพ

แผนภาพที่ ๒-๒๙ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

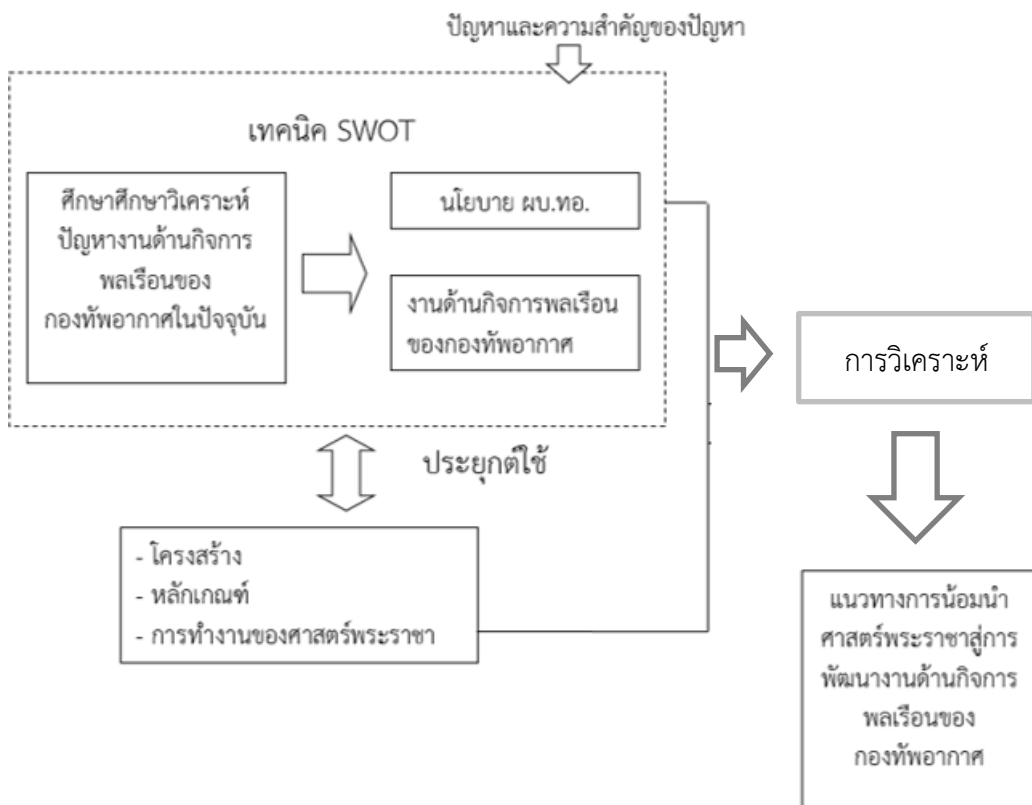

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศจะเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดโดยต้องมีการสร้างธรรมาภิบาลใน ๔ ภาค ได้แก่ ภาคประชาชนภาคชุมชนท้องถิ่น ภาครัฐบาลวิสาหกิจ และภาคเอกชน ทุกคนต้องมีธรรมาภิบาลมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนในการที่จะแก้ไขและพัฒนาประเทศในการปลูกฝังในเรื่องราวของกระบวนการเรียนรู้และระบอบประชาธิปไตย และมีส่วนร่วมในการที่จะสร้างความมั่นคงและการปกป้องประเทศ กรณีศึกษาบ้านพุดาจานนี้ จะเห็นว่า เป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสนองตอบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะต้องมีศูนย์กลางอยู่ที่ “ตัวคน” เป็นสำคัญ กล่าวคือ คนจะต้องมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและอยู่ในสังคมที่เป็นธรรม การแสดงให้เห็นถึงพลังของบุคคลในชุมชน ตัวอย่างที่ดึงมาของกลุ่มผู้นำ “ที่พอมือมันจะกิน” ที่ช่วยเสริมสร้างพลังชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาคนต่างก็เน้นการให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาคนต้องการมีครอบครัวและชีวิตชุมชนที่ดี การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกของชุมชนนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระประมุข ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ป้องกันการเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ทำให้สังคมไม่ล่มสลาย และประชาชนยังมีความสามารถในการควบคุมวิถีชีวิตของตนเอง การเรียนรู้จากการปฏิบัติและการแบ่งปันการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการแก้ไขปัญหาโดยใช้ทรัพยากรและความรู้ในท้องถิ่นการทำงานกับธรรมชาติโดยใช้หลักพอประมาณการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน การส่งเสริมกิจกรรมสร้างรายได้ที่มีความยั่งยืนในระยะยาว และการพัฒนาศักยภาพให้ชุมชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งถ้าทุกชุมชนสามารถดำเนินตามแนวความคิดและหลักปฏิบัติของชาวบ้านพุดาจานแล้ว ทุกชุมชนก็จะเข้มแข็งการซื้อสิทธิขายเสียง การคอร์รัปชันจะลดลง เมื่อคนในชุมชนมีความสุข มีกินมีใช้ก็ไม่ต้องไปเป็นลูกหนี้ นักการเมืองท้องถิ่น ก็จะเกิดพลังอำนาจของชุมชน และพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศต่อไป

กลยุทธ์การเสริมสร้างขีดความสามารถทรัพยากรบุคคล กรณีศึกษาหน่วยงานประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินขีดความสามารถ ปัญหาและข้อจำกัดของการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศในปัจจุบัน เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างขีดความสามารถทรัพยากรบุคคลในเป็นปัจจัยที่กำลังในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถทรัพยากรบุคคลให้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการกำหนดขอบเขตเป็นนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งเป็นบุคลากรระดับผู้บริหาร และบุคลากรที่ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์โดยตรงของกองทัพอากาศ มีวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาข้อมูลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี SWOT Analysis ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศในปัจจุบันกำลังดูแลนโยบายโดยคณะกรรมการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ (กปช.ทอ.) มีกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศเป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักในฐานะหัวหน้าสายวิทยาการกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ โดยใช้ทรัพยากรในการดำเนินการต่างๆ จากหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศหลายหน่วยงานมีปัญหาและข้อจำกัดของการปฏิบัติงานในปัจจุบัน คือ ประชาชนนิยมใช้เทคโนโลยีในการแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งยากแก่การกำกับดูแลและการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน

ประชาสัมพันธียังไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงกำหนดกลยุทธ์การเสริมสร้างขีดความสามารถบุคลากรในการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศได้ ๔ กลยุทธ์ คือ ๑. กลยุทธ์ “พัฒนาขีดความสามารถบุคลากรในการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ” ๒. กลยุทธ์ “ให้การศึกษาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี” ๓. กลยุทธ์ “ผลิตรายการและประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศผ่านสื่อสังคมออนไลน์” และ ๔. กลยุทธ์ “บูรณาการประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ” และมีข้อเสนอแนะคือ ควรนำกลยุทธ์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ในการพิจารณาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านกิจการพลเรือน พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ อีกทั้งควรมีการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการนำกลยุทธ์การเสริมสร้างขีดความสามารถทรัพยากรบุคคลกรณีศึกษาหน่วยงานประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศไปสู่การปฏิบัติ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

เนื้อหาในบทที่ ๒ ผู้วิจัยได้ทำการค้นหา รวบรวม ข้อมูลจากบทความ วารสาร วารณกรรม และตัวอย่างงานวิจัยต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย โดยมี ข้อมูลในเรื่องหลักการ แผนพัฒนา โครงสร้าง กรอบงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนยุทธศาสตร์ ทอ. นโยบาย ผบ.ทอ. และทฤษฎี SWOT Analysis ที่มาใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก หลักการทรงงานในหลวง ร.๙ และทฤษฎี ศาสตร์พระราชา

บทที่ ๓

วิเคราะห์ข้อมูลงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ โดยใช้เทคนิค SWOT

การวิเคราะห์งานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์งานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศโดยใช้เทคนิค SWOT (SWOT Analysis) หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ ๒ ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในกองทัพอากาศ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอก ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็งจุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนด วิสัยทัศน์การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ของงานด้านกิจการพลเรือนระดับ กองทัพอากาศที่เหมาะสมต่อไป

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกิจการพลเรือน ของกองทัพอากาศ

๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environments) จะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็ง และจุดอ่อนขององค์กร แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือระบบ ข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านโครงสร้างระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศ ในการทำงานและทรัพยากรในการบริหาร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ)รวมถึงการพิจารณาผลการ ดำเนินงานที่ผ่านมาหลัก ๖ ด้าน ในการวิเคราะห์ ที่เรียกว่า “2S4M” คือ

๑.๑.๑ ด้านโครงสร้างหรือด้านนโยบาย (Structure and Policy) ผู้บัญชาการ ทหารอากาศได้ให้นโยบายด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ ในระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑ ดังนี้

๑.๑.๑.๑ ดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมความจงรักภักดี และความกตัญญู ต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนการพิทักษ์รักษา เทิดทูน และถวายพระเกียรติ ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสูงสุด

๑.๑.๑.๒ ระดมทรัพยากรของกองทัพอากาศ และร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดส่งเสริมการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของข้าราชการกองทัพอากาศ

๑.๑.๑.๓ พัฒนางานด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธา พร้อมให้ความร่วมมือและสนับสนุนกองทัพอากาศในการ ปฏิบัติภารกิจทั้งในภาวะปกติและภาวะสงคราม

๑.๑.๒ ด้านบริการ (Service and Produce) กองทัพอากาศโดยกรมกิจการพลเรือน ทหารอากาศได้จัดทำแผนปฏิบัติการกรมหน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ ปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์ และช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่รอบฐานบินที่มีหน่วยของ ทอ. โดยการผูกมิตรสร้างสัมพันธ์ และความ เข้าใจอันดีกับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้แก่หน่วยทหารของ ทอ. เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่าทหารเป็นมิตรที่ดีของประชาชน และเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสาร ที่จำเป็นในการปฏิบัติการทางทหารและการรักษาความมั่นคงของชาติในทุกมิติ ปัจจุบัน หน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ ได้รับการสนับสนุนกำลังพล และพัสดุอุปกรณ์จากกรมแพทย์ทหารอากาศ, กรมสวัสดิการทหารอากาศ, กรมช่างอากาศ และกองดุริยางค์ทหารอากาศ ร่วมกันจัดกิจกรรม โดยใช้ กำลังพลในแต่ละครั้ง จำนวน ๖๙ คน ซึ่งผู้รับบริการจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เช่น การให้บริการตรวจ สุขภาพทั่วไปให้กับประชาชนบริการทันตกรรม จำยา การให้คำแนะนำด้านสาธารณสุข การ ให้บริการตัดผม – เสริมสวย การแสดงเครื่องบินเล็กบังคับวิทยุ พร้อมทั้งการจัดนิทรรศการให้ความรู้ เกี่ยวกับการบินเบื้องต้น การแสดงดนตรีให้ความบันเทิง และสนทนาการพร้อมทั้งสอดแทรก อุดมการณ์เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด มอบอุปกรณ์การศึกษา อุปกรณ์กีฬา และปรับปรุงสาธารณูปโภคพื้นฐานในพื้นที่ ในบางโอกาสมีหน่วยงานภายนอกขอเข้าร่วมกิจกรรมกับกองทัพอากาศโดยการสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนรวม เช่น ปรับปรุงห้องน้ำโรงเรียน สนามเด็กเล่น หรืออื่น ๆ ตามที่ร้องขออย่างต่อเนื่อง

๑.๑.๓ ด้านทรัพยากรบุคคล (Man) ตำแหน่งในสายวิทยาการกิจการพลเรือน และประชาสัมพันธ์ มีกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศเป็นหน่วยจัดทำแผนบรรจุกำลังพล ส่วนหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ การบรรจุข้าราชการในตำแหน่ง ปัจจุบันมีจำนวนน้อยกว่าอัตราที่ตั้งไว้ส่วนของการพัฒนากำลังพล ในสายวิทยาการกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ และการบรรเทาสาธารณภัย ในแต่ละปี กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับหมวด โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ บรรจุหัวข้อการเรียนการสอนด้านกิจการพลเรือนและ ประชาสัมพันธ์ไว้ในหลักสูตรแต่มีเวลาการเรียนการสอนที่น้อย ส่วนของกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ในฐานะหน่วยดูแลสายวิทยาการกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ ดำเนินการจัดทำคู่มือกรม หลักสูตรในการพัฒนาบุคคลต่างๆ ดังนี้ หลักสูตรเจ้าหน้าที่กิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ หลักสูตรนายทหารกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ การอบรมนายทหารประชาสัมพันธ์ การสัมมนานายทหารกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ แต่ยังคงขาดการส่งข้าราชการไปศึกษา ในหลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือนิติศาสตร์

ทางด้านจิตวิทยา และด้านบรรเทาสาธารณภัยในระดับปริญญาตรีหรือที่สูงขึ้น รวมทั้งบุคลากรที่มีความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ บุคลากรทางด้านจิตวิทยา และบุคลากรด้านงานบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งยังขาดบุคลากรเหล่านี้อยู่มากในสภาวะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน

๑.๑.๔ ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) สิ่งอำนวยความสะดวกและด้านวัตถุดิบ ได้แก่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และระบบเครือข่ายสารสนเทศมีกรรมสิทธิ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ และกรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารทหารอากาศ เป็นหน่วยงานกำกับดูแล ซึ่งกองทัพอากาศให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยีในการบัญชาการทั้งในการรบและไม่ใช่การรบเป็นอย่างมาก โดยกองทัพอากาศมีเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารโดยใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง เป็นการบูรณาการข้อมูลจากกรมฝ่ายอำนาจการและกองบินต่างจังหวัด ให้เป็นระบบข่าวสารสารสนเทศมาใช้ประกอบในการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพ และกองทัพอากาศใช้การประชุมทางไกล (VDO Conference) ในที่ประชุมระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งการถ่ายทอดสัญญาณภาพจากอากาศยานสู่ภาคพื้น (VDO Downlink) แต่กองทัพอากาศยังไม่สามารถ (Studio) และเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตรายการในสำนักงานด้านกิจการพลเรือนและการบรรเทาสาธารณภัยนอกพื้นที่ตั้งดอนเมือง ศบภ.ทอ. จะต้องมีความพร้อมให้การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยได้อย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพเพื่อให้การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้กำหนดแนวคิดการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ เพื่อให้ส่วนราชการอื่น ๆ ให้ความเชื่อถือและประชาชนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธายอมรับต่อการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐในยามเมื่อเกิดสาธารณภัย เช่น การขุดลอกคูคลองและทางระบายน้ำตามแหล่งน้ำต่าง ๆ การบินสำรวจและถ่ายภาพทางอากาศเพื่อติดตามสภาพพื้นที่ที่เกิดอุทกภัย และการไหลบ่าของน้ำ รวมถึงการถ่ายภาพพื้นที่ที่อาจเกิดอุทกภัย การแจกจ่ายเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องนุ่งห่ม และอุปกรณ์การเรียน การติดตั้งสัญญาณแจ้งเตือนภัยกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน การเตรียมอากาศยาน วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และสารเคมี สำหรับโปรย/พ่นน้ำหรือสารเคมี เป็นต้น

๑.๑.๕ ด้านการบริหารจัดการ (Management) กองทัพอากาศมีศักยภาพในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือน ทั้งภายในที่ตั้งดอนเมือง และกองบินต่าง ๆ โดยมีการก่อตั้งหน่วยมิตรประชาในการออกช่วยเหลือประชาชน และงานด้านการประชาสัมพันธ์จัดตั้งโดยมีคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ (กปช.ทอ.) ทำงานร่วมกับส่วนหน่วย ทอ. ณ ที่ตั้งต่างจังหวัด ได้แก่ รร.การบิน และกองบินต่างๆ และงานด้านบรรเทาสาธารณภัย การจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ เพื่อให้การช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย กท., บก.ทท และการปฏิบัติของเหล่าทัพอื่น กองทัพอากาศได้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ มีคำย่อว่า “ศบภ.ทอ.” ขึ้น ณ ที่ทำการกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศเพื่อเตรียมปฏิบัติการกิจตลอด ๒๔ ชั่วโมง ตั้งแต่ยามปกติโดยมีผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนหน่วย ทอ. ณ ที่ตั้งต่างจังหวัด ได้แก่ รร.การบิน และกองบิน ให้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยหน่วยขึ้น มีคำย่อว่า “ศบภ.” เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ที่ตั้งของหน่วย โดยมีผู้บัญชาการทหารอากาศหน่วยเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งผู้บัญชาการทหารอากาศให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน

และการประชาสัมพันธ์ และการช่วยเหลือประชาชนด้านบรรเทาสาธารณภัย โดยเฉพาะเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบันซึ่งเกิดจากภัยธรรมชาติต่างๆ ซึ่งทางผู้บัญชาการทหารอากาศให้ความสำคัญในการออกช่วยเหลือประชาชน อาทิ ภัยจากน้ำท่วม ภัยจากไฟฟ้า ภัยแล้ง ภัยหนาว และภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น ซึ่งกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศได้กระจายหน้าที่ให้หน่วยย่อย ในพื้นที่ของกองบินต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศ และอีกทั้งกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศได้ขอรับการสนับสนุนกับหน่วยงานภาคเอกชน

หมายเหตุ ศบภ.สป., ศบภ.บก.ทท. และ ศบภ.เหล่าทัพ สามารถเข้าไปสนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ต่าง ๆ ตามตารางแบ่งมอบนี้ได้ เมื่อได้รับการประสานหรือเมื่อมีความจำเป็นในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งประเมินแล้วว่าจะเกิดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ สามารถจัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์ไปช่วยเหลือได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๑.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมวิเคราะห์ภายนอก (External Environment Analysis) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักของ PEST Analysis ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางการเมือง (Political Environment) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (Economic Environment) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Environment) และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยี (Technological Environment)

แผนภาพที่ ๓-๑ หลักการวิเคราะห์แบบ PESTLE Analysis

ที่มา : บวรศม สิริระพันธ์, ๒๕๕๘

๑.๒.๑ ด้านการเมือง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้นโดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจนเพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย โดยยึดหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ดังนี้

๑.๒.๑.๑ ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี

๑.๒.๑.๒ ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

๑.๒.๑.๓ ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประชาชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

๑.๒.๑.๔ ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๙” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีมาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปีแรกและเป้าหมายในระดับย่อยลงมา โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่างๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งนี้เป้าหมายประเทศไทยในปี ๒๕๗๙ ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันนั้นพิจารณาจากทั้งประเด็นหลักและลักษณะของการพัฒนาลักษณะฐานการผลิตและบริการสำคัญของประเทศ ลักษณะของคนไทยและสังคมไทยที่พึงปรารถนา และกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย

๑.๒.๑.๕ ยึด “หลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม” แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความครอบคลุมทั่วถึงเพื่อเพิ่มขยายฐานกลุ่มประชากรชั้นกลางให้กว้างขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายในการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ โอกาสทางสังคม และรายได้ของกลุ่มประชากรรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๔๐ ให้สูงขึ้น

๑.๒.๑.๖ ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปี ที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว” จากการพัฒนาฯ เป็นกลไกเชื่อมต่อในลำดับแรกที่จะกำกับและส่งต่อแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีให้เกิดการปฏิบัติในทุกระดับและในแต่ละด้านอย่างสอดคล้องกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงให้ความสำคัญกับการใช้กลไกประชารัฐที่เป็นการรวมพลังขับเคลื่อนจากทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน และการกำหนดประเด็นบูรณาการของการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูง และได้กำหนดในระดับแผนงาน/โครงการสำคัญที่จะตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมหลากหลายมิติมากกว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่าน ๆ มา

๑.๒.๒ ด้านเศรษฐกิจ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) แถลงการณ์คาดการณ์ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทยปี ๒๕๖๑ นี้มีแนวโน้มสดใสขึ้น หลังจากเริ่มเห็นสัญญาณฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีที่ผ่านมา รัฐบาลมองว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP จะขยายตัวที่ ๓.๘% การส่งออกยังเป็นส่วนสำคัญที่ทุกฝ่ายเชื่อว่าจะผลักดันเศรษฐกิจของประเทศ เช่นเดียวกับการลงทุนภาครัฐในโครงการขนาดใหญ่ต่างๆ นอกจากสำนักเศรษฐกิจจะเชื่อมั่นว่าเศรษฐกิจดีขึ้นแล้ว ตลาดหุ้นยังขานรับเม็ดเงินการลงทุน โดยดัชนีพุ่งสูงสุดในรอบกว่า ๔ ทศวรรษและนี้อาจถือเป็นการเริ่มต้นที่ดีของปีนี้ สถาบันการศึกษาในภาครัฐและเอกชนในประเทศและต่างประเทศ ต่างเร่งผลิตบุคลากรในด้านการตลาด การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเน้นไปทางการใช้เทคโนโลยีที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ทั้งนี้กองทัพอากาศก็ยังคงกำหนดนโยบายและเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ เพื่อเตรียมแผนรับมือต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่สามารถส่งผลกระทบต่อประชาชน เพราะยังมีปัจจัยอื่นๆหลายด้านที่สามารถทำให้เศรษฐกิจของไทยเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

๑.๒.๓ ด้านสังคม กองทัพอากาศเป็นส่วนราชการที่สาธารณชนต่างให้ความเชื่อถือและมีทัศนคติที่ดีมาด้วยดีตลอด ได้รับความร่วมมือจากทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน ที่พร้อมให้การสนับสนุนและเป็นพันธมิตรด้วยดีมาตลอด สื่อมวลชนและประชาชนให้ความสนใจกองทัพอากาศในเรื่องของอากาศยานของกองทัพอากาศ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและราคาแพง โดยเฉพาะการเผยแพร่ข่าวสาร การออกช่วยเหลือประชาชนตามพื้นที่ที่ประสบภัยหรือพื้นที่ที่ถูก

ภัยคุกคามทางธรรมชาติซึ่งการปฏิบัติการของกองทัพอากาศในแต่ละครั้งล้วนสร้างความเชื่อมั่น เกิดศรัทธาต่อกองทัพอากาศและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไทยด้วย

๑.๒.๔ ด้านเทคโนโลยี แนวคิดการปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล เป็นแนวคิดที่มาจากในคราวการประชุมคณะกรรมการเตรียมการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุม โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand คือการที่ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาล โดยร่างแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีเป้าหมายในภาพรวม ๔ ประการดังต่อไปนี้

๑.๒.๔.๑ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการผลิตและการบริการ

๑.๒.๔.๒ สร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียมด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการต่าง ๆ ผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

๑.๒.๔.๓ เตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่มมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล

๑.๒.๔.๔ ปฏิรูปกระบวนการทัศน์การทำงานและการให้บริการของภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อให้เกิดเป็นการปฏิบัติงานที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์, ๒๕๕๙ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ๒๕๕๙)

ทั้งนี้ เห็นได้ว่าเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลดิจิทัล คือ เป้าหมายการปฏิรูปกระบวนการทำงาน และการให้บริการของภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อให้เกิดเป็นการปฏิบัติงานที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งเป็นกระบวนการทัศน์ของการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ และการให้บริการของภาครัฐที่ถูกเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความมั่นคงปลอดภัย มีธรรมาภิบาล และมีเป้าหมายการสร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม ด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการต่าง ๆ ผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพราะจะทำให้ประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อดิจิทัลอย่างเท่าเทียมคุณภาพชีวิตของประชาชนจะดีขึ้นจากการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศและบริการสาธารณะ โดยเฉพาะบริการสาธารณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตโดยผ่านทางเทคโนโลยีดิจิทัล

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ได้กล่าวถึงกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้การเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ในขณะที่ความมั่นคงที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายมีแนวโน้มจะเป็นประเด็นที่มีความเสี่ยง ทั้งการโจมตีและการจารกรรมทางไซเบอร์ เนื่องจากการ

กำหนดมาตรการป้องกันทำได้ยากและไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งนี้ประเทศกำลังพัฒนา จะตกเป็นเป้าหมายการโจมตีมากขึ้นเพราะมีความล้าหลังทางเทคโนโลยีและขาดความรู้ในการกำหนด มาตรการป้องกันที่ต้องใช้ผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง นอกจากนี้อิทธิพลของสื่อประเภทเครือข่าย สังคมเป็นเครื่องมือสำคัญของประชาชนในการรวมตัวดำเนินกิจกรรมทางสาธารณะและการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางการเมือง สื่อดังกล่าวมีโอกาสนำมาใช้ในทางที่ผิด เพื่อโจมตี บ่อนทำลาย หรือบิดเบือน ข้อเท็จจริง รวมถึงการแพร่กระจายข้อมูลเท็จที่สร้างความเกลียดชังที่มีฐานมาจากอคติและการเลือกปฏิบัติ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเกลียดชังและปัญหาความแตกแยกภายในประเทศ รวมถึงส่งผลกระทบต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในกรณีที่มีการใช้สื่อประเภทยุคใหม่โจมตีหรือบ่อนทำลายประเทศอื่น

๑.๒.๕ ด้านกฎหมาย นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรีแจ้งความ คืบหน้าการดำเนินงานด้านกฎหมายของรัฐบาลแก่สื่อมวลชนในกิจกรรม “สื่ออยากรู้ รัฐบาล อยากรู้” หัวข้อ “กฎหมายหลายรศกับนาคศประเทศไทย” รัฐบาลเร่งปรับปรุงแก้ไขปฏิรูป กฎหมายของประเทศ ๒๘๐ ฉบับ ให้เป็นปัจจุบัน ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยการออก กฎหมายดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการเพื่อสนองความต้องการของหน่วยงาน ราชการต่าง ๆ ทั้ง ๒๐ กระทรวง ๑๒๐ กรม และความต้องการของประชาชนรอคอยมานาน เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร ภาษีรัชฎากร ภาษีเงินได้ ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร ฯลฯ ขณะเดียวกันเพื่อสนองความต้องการหรือพันธกรณีที่ประเทศไทยไปมีกับต่างประเทศ ทั้งกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม อาเซียน การแก้ไขปัญหา ICAO การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ กฎหมาย พ.ร.บ.งาซาง (มีผลบังคับใช้แล้ว) เป็นต้น รองนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงสาเหตุความจำเป็นเกี่ยวกับการเร่งปรับปรุงแก้ไขและปฏิรูปกฎหมาย และพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีอยู่ของประเทศไทยว่า ขณะนี้มีกฎหมายเป็นจำนวนมากที่เป็นภาระ กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะไปบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งในกฎหมายจำนวนมาก มีทั้งกฎหมายที่มีสาระและไม่มีสาระ ตลอดจนเป็นกฎหมายที่ล้าสมัยไม่สอดคล้องกับ สถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และกฎหมายบางฉบับขัดกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จึงเป็นที่มาของการยกเลิก ปรับปรุงแก้ไขและปฏิรูปกฎหมายเก่านั้น เพื่อให้การบังคับใช้ กฎหมายสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๑.๒.๖ ด้านสิ่งแวดล้อม นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ได้กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงภายในประเทศ ความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ สภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อนเกิดขึ้น พร้อมกับการเพิ่มจำนวนของประชากรโลก รวมถึงการพัฒนา ประเทศที่เน้นการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจเป็นหลัก นำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความสมดุล ทำให้สิ่งแวดล้อม เสื่อมโทรมลง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ จนนำไปสู่ภัยพิบัติธรรมชาติเพิ่มขึ้นและมี แนวโน้มทวี ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยมีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย วาตภัย รวมถึงสถานการณ์แผ่นดินไหว ที่เพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และ การเตรียมความพร้อมในลักษณะที่สามารถบริหารจัดการวิกฤติการณ์และภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ขั้นป้องกันการแก้ไขและการฟื้นฟูสถานการณ์ผลกระทบจากวิกฤติการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในระดับรุนแรงมากขึ้น ควบคู่กับการขยายความร่วมมือกับประชาคมโลกเพื่อจัดการกับภัยพิบัติ ดังกล่าว

บริบทการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อื่น ๆ ปัจจุบันภัยคุกคามความมั่นคงมีขอบเขตที่กว้างขวาง มีความเชื่อมโยง ซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงมากขึ้น ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ประกอบด้วยทั้งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่เชื่อมโยงกับบริบทโลกในมิติต่าง ๆ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก และผลจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาประกอบกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความสมดุล ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ ปัญหาความมั่นคงทางอาหาร ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและปัญหาความขัดแย้งแย้งซึ่งทรัพยากรที่ส่งผลต่อเนื่องเป็นความขัดแย้งระหว่างประชาชน และความขัดแย้งกับหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ความต้องการพลังงานของโลกที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลต่อความมั่นคงทางพลังงานของไทยในการแข่งขันแสวงหาแหล่งพลังงานโดยเฉพาะการที่ประเทศไทยต้องพึ่งพิงแหล่งพลังงานจากภายนอกในสัดส่วนที่สูง

หลักการทํางาน ปรัชญา ของศาสตร์พระราชา

๑๔ หลักการทํางานตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว : ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

- ข้อที่ ๑ ทํางานอย่างผู้รู้จริง
- ข้อที่ ๒ อดทน มุ่งมั่น ยึดความถูกต้อง
- ข้อที่ ๓ อ่อนน้อม ถ่อมตน เรียบง่ายและประหยัด
- ข้อที่ ๔ ซื่อสัตย์ สุจริต กตัญญู
- ข้อที่ ๕ ความตั้งใจจริง และขยันหมั่นเพียร
- ข้อที่ ๖ รับฟังและเคารพความคิดที่แตกต่าง
- ข้อที่ ๗ มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่เป็นหลัก
- ข้อที่ ๘ เน้นความต้องการและรักประชาชน
- ข้อที่ ๙ พึ่งตนเอง ส่งเสริมคนดีและคนเก่ง
- ข้อที่ ๑๐ การเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน
- ข้อที่ ๑๑ การทําสິงใดให้เริ่มจากเล็กไปหาใหญ่
- ข้อที่ ๑๒ ยึดความพอดี ความพอควรเป็นที่ตั้ง
- ข้อที่ ๑๓ ยึดธรรมะและธรรมาชาติ
- ข้อที่ ๑๔ รู้ รัก สามัคคี เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชนั้นทรงยึดวิธีการ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนานั้น ทรงใช้กับทั้ง คน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีความลุ่มลึกและมีโครงการพระราชดำริหรืองานอื่นที่ทรงทำเป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” นั่นคือต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน มิใช่การนำความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ ทันได้มีโอกาสเตรียมตัว ทรงใช้หลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” นั้น คือก่อนจะทำอะไร ต้องมีความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจ ภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนที่หลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น และระหว่างการทำนํานั้นจะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขาหรือทำงานให้เขานั้น “เข้าใจ” เราด้วยเพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียว โดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดขึ้นตามที่เรามุ่งหวังไว้

ขั้นตอนของศาสตร์พระราช

๑. เข้าใจ (Understanding) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ๔ องค์ประกอบ คือ

- ๑.๑ การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ (Existing Data)
- ๑.๒ การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data)
- ๑.๓ การวิเคราะห์และวิจัย (Analytics and Research)
- ๑.๔ การทดลองจนได้ผลจริง (Experiment Till Actionable Results)

๒. เข้าถึง (Connecting) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ๓ องค์ประกอบ คือ

๒.๑ ระเบิดจากข้างใน (Inside-out Blasting) การระเบิดจากข้างใน หมายความว่าให้ประชาชนหรือชุมชนที่เข้าไปพัฒนาหรือทำงาน เกิดการปรับตัวที่จะพัฒนาตนเอง เกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเสียก่อน ไม่ใช่สิ่งที่ทางราชการเข้าไปบังคับให้ประชาชนหรือชุมชนทำ ซึ่งจะไม่ยั่งยืน จึงทรงเน้นการพัฒนาคน ให้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองก่อน แล้วจึงเข้าไปพัฒนาเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการเข้าถึงก่อนจะพัฒนา ไม่ใช่เน้นการพัฒนาเข้าไปโดยที่ประชาชนยังไม่ตระหนักหรือเห็นความสำคัญของการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลง

๒.๒ เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Understand Target) การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งคือประชาชน ว่าประชาชนต้องการอะไร ก่อนที่จะทรงงาน เพื่อที่จะทรงเข้าใจความเดือดร้อนปัญหาความทุกข์ยากของชาวบ้านเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

๒.๓ สร้างปัญญา (Educate) การสร้างปัญญาสังคมเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการเข้าถึงประชาชน หากประชาชนยังขาดความเข้าใจก็ต้องสร้างปัญญาสังคมให้ประชาชนเข้าใจ ใช้วิธีที่ง่ายที่สุดในการสื่อสารกับประชาชนเพื่อสร้างปัญญา ทรงเลือกใช้วิธีการพูดที่จะสร้างปัญญาให้เหมาะสมกับผู้ฟัง

๓. พัฒนา แนวพระราชดำริในการพัฒนานั้นเมื่อทรงเข้าใจ เข้าถึง แล้วจึงพัฒนานั้นทรงมีหลักการสำคัญคือ

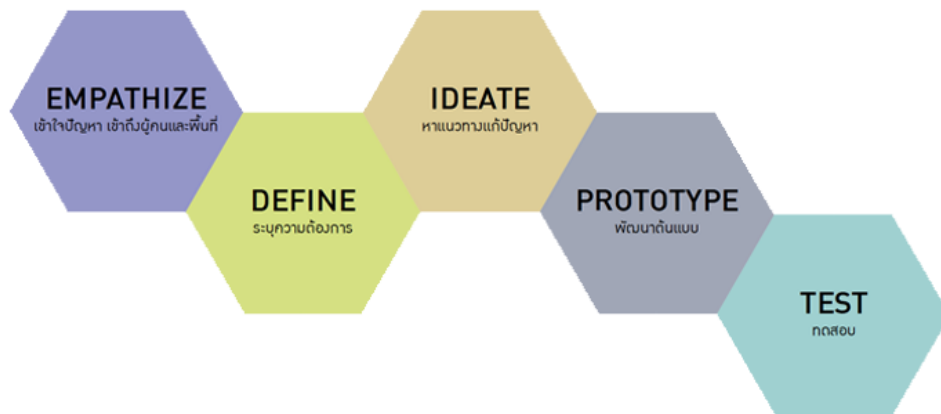
- ๓.๑ เริ่มต้นด้วยตนเอง (Self-initiated)
- ๓.๒ พึ่งพาตนเองได้ (Self-reliance)
- ๓.๓ ต้นแบบเผยแพร่ความรู้ (Prototype and Role Model)

การที่ทรงเลือกใช้พื้นที่ที่มีปัญหาและความยากลำบากในการพัฒนานั้นก็เพื่อเป็นต้นแบบให้ประชาชนได้เห็นและทำตาม ซึ่งหากแม้พื้นที่ที่มีปัญหามากที่สุดก็ยังพัฒนาให้ดีขึ้น ประชาชนเองก็น่าจะทำตามได้เป็นการเรียนรู้จากตัวแบบ (Role Model) ที่เป็นแรงบันดาลใจการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ ดังนั้นวิธีการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา จึงเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีคิดเชิงออกแบบของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ประยุกต์จากโมเดลวิธีคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เผยแพร่โดย D.school, มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด Design Thinking คือ “กระบวนการคิดที่ใช้การทำความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง โดยเอาผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง และนำเอาความคิดสร้างสรรค์และมุมมองจากคนหลาย ๆ สาย มาสร้างไอเดีย แนวทางการแก้ไข และนำเอาแนวทางต่างๆ นั้นมาทดสอบและพัฒนา เพื่อให้ได้แนวทางหรือนวัตกรรมที่ตอบโจทย์กับผู้ใช้และสถานการณ์นั้นๆ”

แผนภาพที่ ๓-๒ โมเดลวิธีคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

ที่มา : นิตยสาร Creative Thailand ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ หน้าที่ ๖, ๒๕๖๑

๑. Empathize

“เดือดร้อนเรื่องอะไร” สิ่งที่มีมักจะตรัสถามเวลาเสด็จฯ เยี่ยมราษฎร แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการให้ความสำคัญกับคนในพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่กับการศึกษาและทำความเข้าใจสภาพสังคมและภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ สะท้อนให้เห็นวิธีคิดแบบนักสังคมและมนุษยวิทยา

๒. Define

ความเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ จะต้องทำงานร่วมกับความสามารถในการมองความสัมพันธ์โดยรวม เพื่อนำไปสู่การระบุความต้องการที่แท้จริง ในขั้นตอนนี้ ทรงแสดงให้เห็นถึงวิธีคิดแบบนักวิเคราะห์และวิธีคิดเชิงระบบ

๓. Ideate

เมื่อระบุโจทย์ได้อย่างแม่นยำ การคิดหาทางเลือกจึงสามารถทำได้ ด้วยวิธีคิดแบบนักวิทยาศาสตร์และผู้สร้างนวัตกรรมที่ไม่ปิดกั้นความเป็นไปได้ โดยมีตัวช่วยสำคัญคือความรู้ในด้านต่างๆ และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ดังที่ทรงแสดงให้เห็นประจักษ์แล้วว่า หากมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยกับความรู้และความมุ่งมั่นเพียงพอ มนุษย์ก็ดัดแปรสภาพอากาศให้ฝนตกลงมาได้

๔. Prototype

หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการออกแบบ คือการพัฒนา “ต้นแบบ” สำหรับเปลี่ยนความคิดให้เป็นรูปเป็นร่าง ทั้งเพื่อทดสอบความคิดตั้งต้นและเพื่อนำไปทดสอบการใช้งานจริง ในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยทั้งการค้นคว้าทางด้านเทคนิค และความคิดแบบไม่ยอมแพ้ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีคิดแบบนักประดิษฐ์ โดยเราจะเห็นว่าหลักสำคัญของโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือความเรียบง่ายและสมเหตุผล อันหมายถึงโอกาสในการนำต้นแบบไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างไม่รู้จบนั่นเอง

๕. Test

เมื่อได้ต้นแบบแล้ว สิ่งสำคัญในการนำไปใช้จริงก็คือวิธีคิดแบบนักทำนั้น หมายถึงการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงในพื้นที่ ด้วยความยืดหยุ่นและหวังผลในทางปฏิบัติบวกกับการนำความรู้ใหม่มาปรับปรุงต้นแบบอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริงนั้น คือการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สรุป

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์งานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศโดยใช้เทคนิค SWOT (SWOT Analysis) หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ ๒ ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็งจุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ของงานด้านกิจการพลเรือนระดับกองทัพอากาศที่เหมาะสมต่อไป และนำทฤษฎี หลักการทำงาน ปรัชญา ศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ

บทที่ ๔

แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้าน กิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

วิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยได้ทำการทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน ๓ ข้อ ที่มีหัวข้อในการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกิจการพลเรือนของเพื่อให้งานวิจัยดังกล่าว ปรากฏข้อเท็จจริงในการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบันและเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในอนาคตต่อไป โดยได้นำแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิของกองทัพอากาศที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศทั้งในพื้นที่ตั้งดอนเมือง รร.การบิน และกองบินต่างๆ รวมทั้งภารกิจการช่วยเหลือประชาชนในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติ

พลอากาศโท ณัฐพงษ์ วิริยะคุปต์ ตำแหน่ง รองเสนาธิการทหารอากาศ (สายงานกิจการพลเรือนและกิจการพิเศษ) ท่านได้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

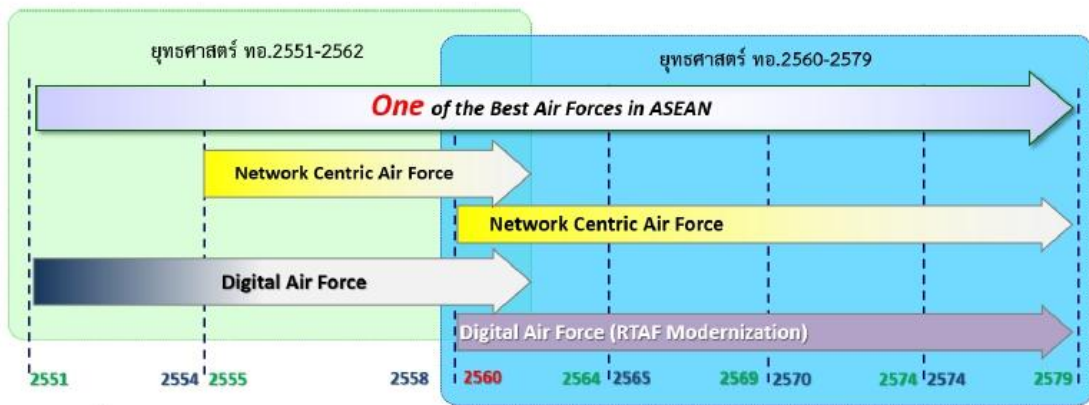
๑. การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ กองทัพอากาศมีแนวคิดในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ท่านได้ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

กองทัพอากาศตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาอย่างชัดเจน เป็นระบบและรูปธรรม ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๗) ซึ่งกำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนกองทัพอากาศเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ "กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN) กำหนดวาระในการทบทวนและปรับปรุงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศทุก ๆ ๒ ปี ซึ่งจะครบกำหนดอีกครั้งในปี พ.ศ.๒๕๕๙ โดยปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีการเปลี่ยนแปลงสถานะแวดล้อม ด้านความมั่นคงอย่างมีนัยสำคัญในหลายประการ ได้แก่ ความสัมพันธ์และความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคจากการก่อตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) บทบาทของประเทศมหาอำนาจต่อประเทศไทยและภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนาและเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนการใช้งานสังคมออนไลน์ ซึ่งล้วนก่อให้เกิดเงื่อนไขและความท้าทาย ในการพัฒนากองทัพอากาศในอนาคต กอปรกับคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - พ.ศ.๒๕๗๙) เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ สู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ทำให้กระทรวงกลาโหม

และกองทัพไทยต้องปรับปรุงยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้อง ดังนั้น พ.ศ.๒๕๕๙ จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทบทวนและปรับปรุงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศให้ทันสมัยและสอดคล้องตามสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพไทย และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ให้ความสำคัญกับการพัฒนากองทัพอากาศในทุกด้านอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ และอาวุธ ยุทธโธปกรณ์ที่เหมาะสม การฝึกศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากร การพัฒนาแนวความคิดในการปฏิบัติการกิจ และการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้กองทัพอากาศมีขีดความสามารถที่เพียงพอ และเหมาะสมในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบเขตและกรอบระยะเวลาในการพัฒนาอย่างชัดเจน

แผนภาพที่ ๔-๑ ขอบเขตการพัฒนายุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

ที่มา : www.rtaf.mi.th/th/Documents/Publication/RTAF_Strategy_20y_2560-2579.pdf

กรอบเวลาในการพัฒนาตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศกำหนดกรอบระยะเวลาในการพัฒนาระยะยาว ๒๐ ปี โดยกำหนดรายละเอียดในการพัฒนาของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ในแผนพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติการใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางของกองทัพอากาศ (RTAF NCO Master Plan) และแผนแม่บทกองทัพอากาศ ประกอบด้วย เป้าหมาย กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ และงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ รวมทั้งสอดคล้องตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม กองทัพอากาศจึงแบ่งกรอบระยะเวลาในการพัฒนาออกเป็น ๔ ระยะ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม และยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพไทย

แผนภาพที่ ๔-๒ กรอบระยะเวลาในการพัฒนา

ที่มา : www.rtaf.mi.th/th/Documents/Publication/RTAF_Strategy_20y_2560-2579.pdf

การพัฒนากองทัพอากาศตามยุทธศาสตร์จำเป็นต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับธรรมชาติ คุณลักษณะและข้อจำกัดของกำลังทางอากาศ รวมทั้งทรัพยากรที่มีในครอบครอง และเทคโนโลยี ทั้งนี้พลังขับเคลื่อนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่

๑. กำลังพล ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีกำลังทางอากาศและเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว เช่น เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร และโทรคมนาคม เทคโนโลยีไซเบอร์ และเทคโนโลยีอัตโนมัติ เป็นต้น ส่งผลให้การเตรียมและใช้กำลังของกองทัพอากาศในการปฏิบัติภารกิจเปลี่ยนแปลงไป กองทัพอากาศต้องการกำลังพลและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องสรรหาคัดเลือกและพัฒนาบุคลากร ของกองทัพอากาศในทุกระดับให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมในขณะเดียวกัน การปลูกฝังค่านิยมและการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี จะช่วยส่งเสริมให้กำลังพลกองทัพอากาศตระหนักและมีเป้าหมายในการพัฒนากองทัพอากาศร่วมกัน มีความเข้าใจในแนวทางการพัฒนากองทัพอากาศ ทั้งนี้กำลังพลต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อพัฒนากองทัพอากาศมุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๒. เทคโนโลยี กองทัพอากาศมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีอย่างแนบแน่น ประกอบด้วย เทคโนโลยีกำลังทางอากาศและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งการพัฒนาเข้าสู่ระบบการปฏิบัติการใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางที่เกิดการบูรณาการอย่างเป็นระบบเทคโนโลยีเป็นจุดก่อกำเนิดนภาพและเป็นเครื่องมือสนับสนุนกำลังทางอากาศ ให้เกิดการทวีกำลังเทคโนโลยีที่ทันสมัยของระบบกำลังทางอากาศจะต้องนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้การใช้กำลังอากาศเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม อันจะทำให้เกิดเป็นภาพอย่างแท้จริง

ประเทศไทยมีข้อจำกัดในการพัฒนาและผลิตเทคโนโลยีกำลังทางอากาศหรืออาวุธยุทโธปกรณ์สมัยใหม่ด้วยตนเอง จำเป็นต้องดำเนินการจัดหาจากต่างประเทศ และ ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถจัดหาเครื่องมือหรืออาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ทั้งหมด ทำให้มีโครงสร้างกำลังรบที่เป็นการผสมผสานระหว่างอาวุธยุทโธปกรณ์แบบเดิมและแบบใหม่ กองทัพอากาศจึงต้องวางแผนและบริหารการใช้เครื่องมือหรืออาวุธยุทโธปกรณ์แบบเดิมที่มีอยู่ให้สามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการพิจารณาความจำเป็นและความคุ้มค่าในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์แบบใหม่ซึ่งใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้งาน รวมทั้งต้องพัฒนาและบูรณาการแนวความคิดในการปฏิบัติการด้วยเทคโนโลยีแบบเดิมและแบบใหม่ ให้สอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดบทบาทให้กองทัพอากาศใช้ขีดความสามารถกำลังทางอากาศในการปฏิบัติการทางทหารในรูปแบบสงครามและที่ไม่ใช่สงคราม ให้ประเทศชาติเกิดความปลอดภัย ปราศจากการคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ และตอบสนองความต้องการที่นำไปสู่ความกินดีอยู่ดีของประชาชนและ ความมั่นคงแห่งชาติ

หน้าที่ของกองทัพอากาศสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ส่วนคือ

๑. หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

- ๑.๑ การปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์
- ๑.๒ การป้องกันประเทศ รักษาเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน
- ๑.๓ การปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ
- ๑.๔ การรักษาความมั่นคงแห่งรัฐ
- ๑.๕ การมีส่วนร่วมในประชาธิปไตย
- ๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและแก้ไขปัญหาสังคม

๒. หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑ การปฏิบัติการกิจนานาชาติ ได้แก่ การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพภายใต้กรอบของสหประชาชาติและ/หรือพันธมิตร การปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม และการปฏิบัติการเพื่อบรรเทาสาธารณภัย/ภัยพิบัติร่วมกับนานาชาติ และ/หรือ องค์การสากล

๒.๒ การเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาค ได้แก่ การผลิตบุคลากรด้านการบินและเกี่ยวข้องกับการบิน การดำรงและพัฒนาคณะความรู้ด้านการบิน การค้นหาและช่วยชีวิตทางพลเรือน การพัฒนาศูนย์ฝึกการบิน การควบคุมเส้นทางการบิน และการควบคุมการบิน และศูนย์กลางการซ่อมบำรุงอากาศยานในระดับภูมิภาค

๒.๓ การแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ ได้แก่ ปัญหายาเสพติด โรคเอดส์ ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาหมอกควัน/ไฟป่า ภัยแล้ง และการบรรเทาสาธารณภัย

๒.๔ การผนึกพลังร่วมกับกำลังอำนาจของชาติด้านอื่น ๆ ได้แก่ การปฏิบัติการกิจสนับสนุนกิจกรรมการเมือง การบินรับ-ส่งคณะรัฐมนตรีและบุคคลสำคัญ การขนส่งลำเลียงสินค้าเพื่อสนับสนุนภาคเศรษฐกิจ การดำเนินโครงการความร่วมมือแลกเปลี่ยนวิชาการ และเทคโนโลยีกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการบินของชาติ ให้ทันสมัย และการสร้างขวัญและความแข็งแกร่งทางสังคมจิตวิทยาให้กับประเทศ ในด้านการบรรเทาสาธารณภัย การดำเนินโครงการตามพระราชดำริ การรักษาพยาบาล การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมกับประชาชนในการเทิดพระเกียรติ และอื่น ๆ

๒.๕ การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ได้แก่ การให้บริการที่มีคุณภาพ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม การปรับปรุงกลไกที่ใช้ในการบริหารจัดการองค์การ การปรับปรุงโครงสร้างองค์การ และการพัฒนาศักยภาพของกำลังพล

ภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย กองทัพอากาศดำรงความพร้อมปฏิบัติการทั้งในส่วนของยุทธโศภณที่ทันสมัย สามารถปฏิบัติงานร่วมกับต่างประเทศได้ ตลอดจนเตรียมกำลังพลในรูปของหน่วยบิน/หน่วย- ชุดปฏิบัติการ/เจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญประเภทต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายร่วมกับต่างประเทศ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างเป็นลำดับ ได้แก่ การรักษาสันติภาพ การช่วยเหลือมนุษยธรรม และการบรรเทาภัยพิบัติ

กองทัพอากาศมีพันธกิจในการใช้กำลังทางอากาศในยามปกติ คือ การเฝ้าตรวจระวังภัยทางอากาศ ซึ่งรวมถึงการควบคุมเส้นทางสัญจรเข้าออกรอบประเทศในยามสงคราม กองทัพอากาศต้องพร้อมที่จะใช้กำลังทางอากาศในการดำเนินกลยุทธ์ร่วมกับหน่วยกำลังอื่น ๆ ทั้งในการป้องกันประเทศ การพิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทุกระดับ ขณะเดียวกันกองทัพอากาศพร้อมที่จะใช้กำลังทางอากาศเพื่อการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงานด้านความมั่นคงภายใน และการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติในยามวิกฤติต่าง ๆ เช่น การต่อต้านอาชญากรรม การปราบปรามยาเสพติด การสำรวจและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การบรรเทาสาธารณภัยอันเกิดจากอุบัติเหตุหรือภัยพิบัติจากธรรมชาติ การฟื้นฟู ภัยพิบัติ การลาเลี้ยงผู้ป่วยทางอากาศ และการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือที่ประสบภัย เป็นต้น

สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้บริบทด้านความมั่นคงของโลกมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น มีความขัดแย้งในการแสวงหาและครอบครองทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงและส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ตลอดจนความแตกต่างทางอุดมการณ์ความคิดและความศรัทธา สร้างความขัดแย้งระหว่าง รัฐต่อรัฐ รัฐกับประชาชน หรือประชาชนกับประชาชน นอกจากนี้องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ (Non - State Actor) มีบทบาทและอิทธิพลในการขึ้นนโยบายมากขึ้น ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค หรือภายในรัฐ ทั้งนี้ กองทัพอากาศได้ดำเนินการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงอย่างรอบด้าน รวมทั้งการวิเคราะห์ศักยภาพและขีดความสามารถที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามทางทหารและภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหารในอนาคต

ทางกองทัพอากาศตระหนักดีในภารกิจและหน้าที่ในการรักษาและพัฒนาความมั่นคงของประเทศชาติ โดยกองทัพอากาศได้เล็งเห็นความสำคัญในการน้อมนำศาสตร์พระราชชา ในการนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตเพื่อให้เป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน หากนำหลักของศาสตร์พระราชชา หลักการทรงงาน และโครงการพระราชดำริ ควรนำมาประยุกต์แบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ

๑. ข้าราชการของกองทัพอากาศ มีแนวทางในการดำเนินรอยตามพระราชดำริ โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การทำงานในแต่ละวัน รวมทั้งการปฏิบัติการกิจต่างๆทั้งในที่ตั้งดอนเมือง และกองบินต่างๆ ในประเทศและต่างประเทศ โครงการที่กองทัพอากาศได้จัดตั้งขึ้นตามรอยพระราชดำริ ได้แก่

๑.๑ โครงการทำฝนหลวง

๑.๒ กองทัพอากาศกับศาสตร์พระราชชา “จากฟ้าสู่มหาบาดาลสานต่อที่พ่อทำ”

๑.๓ การรีไซเคิลน้ำมันที่ใช้แล้วเป็นพลังงานไบโอดีเซล

- ๑.๔ การปรับใช้พลังงานแสงอาทิตย์ภายใต้โครงการเทพประทานธารา
- ๑.๕ การส่งเสริมเกษตรกรเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จด้วยศาสตร์พระราชา
 - ๑.๕.๑ การออกร้านจำหน่ายสินค้าเกษตรต่างๆจากทั่วประเทศไทย
 - ๑.๕.๒ จำหน่ายพันธุ์ไม้ นานา
 - ๑.๕.๓ จำหน่ายอุปกรณ์การเกษตร
 - ๑.๕.๔ จำหน่ายอาหารปลอดภัยจากเครือข่ายเกษตรกรทุกภูมิภาค
 - ๑.๕.๕ การฝึกอบรมอาชีพฟรีให้กับผู้ที่สนใจ
 - ๑.๕.๖ เรียนรู้การทำตลาดสินค้าออนไลน์ พบกับวิถีเกษตรกรคนเมือง
 - ๑.๕.๗ การปลูกและการขยายพันธุ์พืชแบบง่ายๆ
 - ๑.๕.๘ การสอนแปรรูปสินค้าเกษตรแบบครัวเรือน เป็นต้น
- ๑.๖ โครงการระบบสูบน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์
- ๑.๕ โครงการไทยนิยม ยั่งยืน

๒. ประชาชนทั่วไป สามารถนำโครงการพระราชดำริของพระองค์ท่านมาเป็นแนวทางในการพัฒนา สร้างองค์ความรู้ให้กับพื้นที่เป้าหมาย มีการบอกต่อและถ่ายทอดจากพื้นที่หนึ่งไปอีกพื้นที่หนึ่ง การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายก็สามารถให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว มีภูมิคุ้มกันกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

แผนภาพที่ ๔-๓ การน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในกองทัพอากาศและประชาชนทั่วไป

ที่มา : <https://pantip.com/topic/36944987>, ๒๕๖๑

๒. ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานราชการหลายภาคส่วน รวมทั้งหน่วยงานภาคเอกชนและวิสาหกิจต่างเตรียมพร้อมทั้งกำลังพลที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางด้านเทคโนโลยีที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว กองทัพอากาศควรมีแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

กองทัพอากาศหรือไม่ว่าหน่วยงานใดๆ ต่างก็มีจุดเด่นและจุดด้อยที่แตกต่างกันไป ล้วนแล้วแต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพขีดความสามารถ ไม่ว่าจะเป็ใน เรื่องของงบประมาณที่มีอย่างจำกัด ด้านบุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และโครงสร้างของหน่วย ล้วนแล้วแต่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมความพร้อมและให้ทันต่อสถานการณ์เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา กองทัพอากาศเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) จะทำให้การปฏิบัติการกิจของกองทัพอากาศมีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งเป็นการเพิ่มความรวดเร็วของวงรอบการตัดสินใจ (Observe-Orient-Decide-Act : OODA Loop) โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information) และความตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness) ร่วมกันผ่านระบบเครือข่าย (Network) ที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้บังคับบัญชาที่มีข้อมูลถูกต้องครบถ้วนสามารถตัดสินใจและสั่งการไปยังผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติ (Shooter) ได้ถูกต้องและทันเวลานอกจากนี้ข้อมูลข่าวสารและความตระหนักรู้สถานการณ์ร่วมกันยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ผู้ปฏิบัติ/หน่วยปฏิบัติเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ สามารถปฏิบัติการกิจได้หลากหลาย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ. ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) จึงมุ่งเน้นการพัฒนา ๓ มิติสำคัญเพื่อรองรับการพัฒนาการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) ประกอบด้วย

๑. มิติทางอากาศ (Air Domain)
 - ๑.๑ การบัญชาการและควบคุม (Command and Control : C2)
 - ๑.๒ ระบบตรวจจับ (Sensor)
 - ๑.๓ ผู้ปฏิบัติ /หน่วยปฏิบัติ (Shooter)
 - ๑.๔ ระบบเครือข่าย (Network)
 - ๑.๕ การสนับสนุนและบริการ (Support and Service)
 - ๑.๖ บุคลากรและพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน (Human & Behavior)
๒. มิติไซเบอร์ (Cyber Domain)
๓. มิติอวกาศ (Space Domain)

การเสริมสร้างขีดความสามารถกองทัพอากาศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางโดยตรง (RTAF NCO Combat Related Function) การพัฒนากองทัพอากาศในส่วนนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนากองทัพอากาศมุ่งสู่กองทัพอากาศที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCAF) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ประกอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการที่ใช้ เครือข่ายเป็นศูนย์กลางโดยตรง (RTAF NCO Combat Related Function) ซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติ การในส่วนหน้า (Front Line Operations) รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถในมิติไซเบอร์ (Cyber Domain) และการริเริ่มและวางรากฐานการพัฒนาขีดความสามารถในมิติอวกาศ (Space Domain)

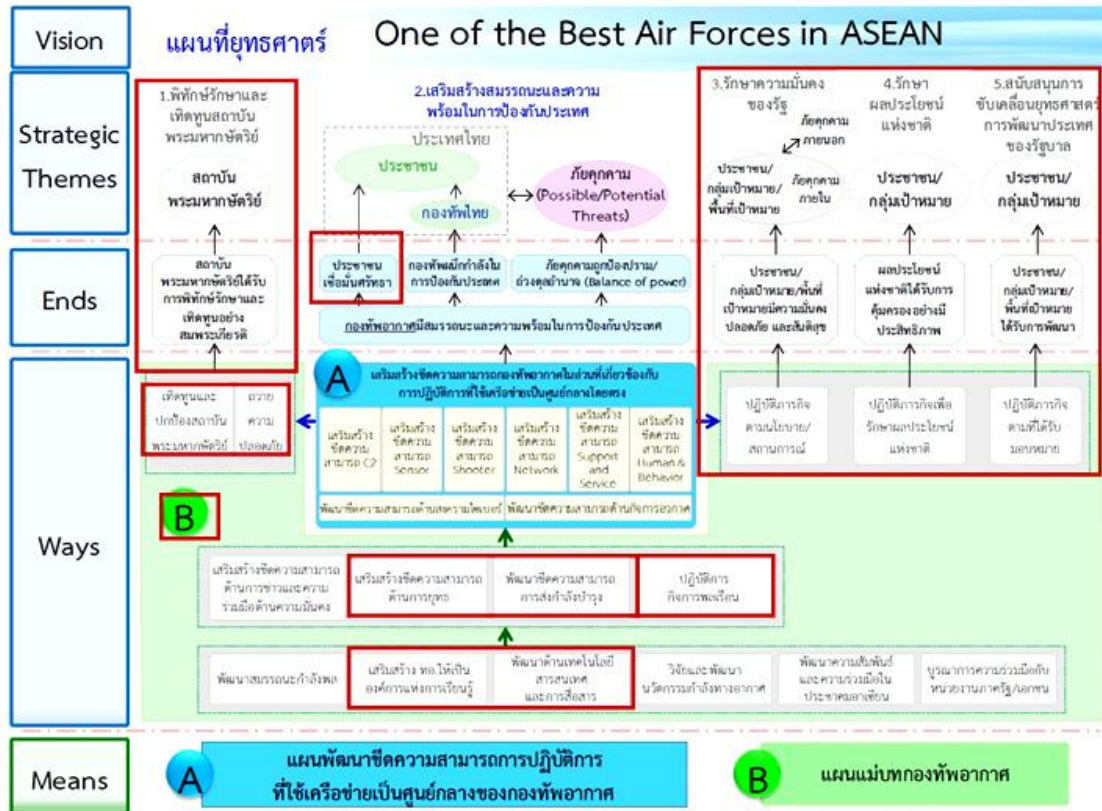
นอกจากนี้บุคคลกรในแต่ละทุกกรม กอง แผนก หน่วย ก็ยังต้องมีการพัฒนาตนเอง เพิ่มความรู้ความเชี่ยวชาญในสายงานให้มากขึ้น ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพอากาศในส่วนนี้จำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพอากาศเพื่อรองรับการปฏิบัติงานในอนาคตให้เหมาะสมรวมทั้งสรรหาและพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

การพัฒนากองทัพอากาศให้ทันสมัยโดยประยุกต์ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน (RTAF Organization and Management Modernization) การพัฒนาขีดความสามารถกองทัพอากาศในส่วนนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนากองทัพอากาศในภาพรวมให้มีความทันสมัย สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อมุ่งสู่กองทัพอากาศดิจิทัลการพัฒนาในส่วนนี้ที่มีได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) โดยตรงแต่เป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานในส่วนอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญในการสนับสนุนการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) รายละเอียดของโครงการ แผนงาน และงบประมาณที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนากองทัพอากาศในส่วนนี้จะระบุใน “แผนแม่บทกองทัพอากาศ” เช่น

๑. แผนแม่บทด้านกำลังพล
๒. แผนแม่บทด้านการข่าว
๓. แผนแม่บทด้านยุทธการและการฝึก
๔. แผนแม่บทด้านส่งกำลังบำรุง
๕. แผนแม่บทด้านกิจการพลเรือน
๖. แผนแม่บทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๗. แผนแม่บทด้านการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

การกำหนดแผนที่ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศใช้หลักการวางแผนทางทหาร Ends Ways และ Means มาเป็นแกนหลักในการพัฒนาบนพื้นฐานของความสอดคล้องกับธรรมชาติของกองทัพอากาศโดยกำหนดแผนที่ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ

แผนภาพที่ ๔-๔ แผนที่ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศที่มีภารกิจด้านกิจการพลเรือน

ที่มา : www.rtaf.mi.th/th/Documents/Publication/RTAF_Strategy_20y_2560-2579.pdf

ภารกิจงานกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในส่วนแผนแม่บท

กองทัพอากาศจำเป็นต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานและการจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้อง ตามระบบการบริหารราชการโดยมุ่งเน้นการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Management) ตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ และแผนการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล รวมทั้งต้องเข้าใจกลไก หลักการ และแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ ของ ก.พ.ร., สงป. และ สศช. เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนแม่บทกองทัพอากาศไปสู่กลไกการปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชานี้ในรัชกาลที่ ๙ นั้น เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน หากข้าราชการของกองทัพอากาศ และประชาชนทั่วทั้งประเทศต่างน้อมนำศาสตร์ของพระองค์มาปรับใช้ในชีวิตได้จริง

๓.๑ ปลุกจิตสำนึก คือให้เน้นความสำคัญและสามารถในการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ศาสตร์พระราชาท้องการให้ประชาชนมีจิตสำนึกในเรื่องของความพอเพียง การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองก่อเกิดประโยชน์ใช้งานให้ได้มากที่สุด เรื่องของพลังงาน เรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งกองทัพอากาศได้มีโครงการสนับสนุนและดำเนินการกิจตามศาสตร์พระราชามา เช่น โครงการปลูกป่า โครงการอนุรักษ์ดิน โครงการอนุรักษ์น้ำ โครงการฝนหลวง โครงการเกษตรพอเพียง โดยกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายให้กับกองทัพอากาศมากขึ้น

๓.๒ “การพัฒนาคนไทย” ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีนั้น คือการทำให้ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่ม เป็นคนที่สมบูรณ์ มีสมรรถนะทางกาย มีจิตใจและจิตสำนึกที่ดีงาม และมีสติปัญญา มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการเตรียมคนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพราะ “คนสร้างชาติ รัฐบาลสร้างอนาคต” หัวใจของการเตรียมคน คือการสร้างหลักคิดและกระบวนการทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับคนไทย ในสังคมวันนี้ และโลกในวันข้างหน้า จะเห็นได้ว่า ทั้งนโยบาย “ไทยนิยม” และกลไก “ประชารัฐ” ของรัฐบาลนี้ ต่างส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ตั้งแต่ระดับฐานรากของเศรษฐกิจและสังคมไทยสนับสนุนให้ “ระเบิดจากข้างใน” ตามศาสตร์พระราชามา ทั้งนี้เพื่อจะตอบสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ประชาชน อย่างแท้จริง

๓.๓ การสร้างแหล่งเรียนรู้ตามกองบินต่างๆ และหน่วยขึ้นตรงของกองทัพอากาศดอนเมืองเพื่อเป็นการพัฒนาทั้งหมดทั้งในภาคของข้าราชการของกองทัพอากาศทั้งหมด และประชาชนทั่วไป ในเรื่องของการประหยัด การอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพ มีสุขภาพที่แข็งแรง ไม่เป็นหนี้สิน ข้าราชการและประชาชนได้รับการศึกษา และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน

๓.๔ ไม่ว่าจะเข้าราชการของกองทัพอากาศ หรือประชาชนทั่วไป สิ่งสำคัญในการจะเริ่มต้นน้อมนำศาสตร์พระราชามาของรัชกาลที่ ๙ มาใช้นั้น อันดับแรกคือ ต้องให้การยอมรับและเชื่อมั่นในศาสตร์พระราชามาก่อน ว่าเป็นศาสตร์ที่สามารถนำมาพัฒนาชีวิต พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศได้อย่าง มั่นคง ยั่งยืน ได้อย่างแท้จริง

พลอากาศตรี พงษ์ศักดิ์ เสมอชัย ตำแหน่ง รองเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ท่านได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

๑. การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ กองทัพอากาศมีแนวคิดในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ท่านได้กล่าวไว้ว่า ในฐานะที่กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ เป็นหน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์และงานด้านมวลชน จึงได้มีแนวคิดในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติดังนี้

๑.๑ ด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ใช้บทบาทการเป็นสื่อของกองทัพอากาศเผยแพร่หลักการทำงานและปลุกจิตสำนึกในศาสตร์พระราชาสู่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ข้าราชการในกองทัพอากาศ และ หน่วยขึ้นตรงของกองทัพอากาศทั้งหมด และกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนทั่วไป

โดยร่วมมือกับกรมประชาสัมพันธ์ และองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และเกิดความเข้าใจตรงกัน

๑.๒ ด้านการมวลชน ส่งเสริมให้ข้าราชการในกองทัพอากาศทั้งในที่ตั้งดอนเมือง และกองบินต่างๆ ให้ปฏิบัติและยึดหลักการดำเนินชีวิตและการทำงานตามรอยศาสตร์พระราชาให้เป็นตัวอย่างกับประชาชนทั่วไป และนำไปเผยแพร่เป็นองค์ความรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย มีการร่วมมือกับหน่วยงานในองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา และสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ

๒. ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานราชการหลายภาคส่วน รวมทั้งหน่วยงานภาคเอกชนและวิสาหกิจต่างเตรียมพร้อมทั้งกำลังกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเดือดร้อนของประชาชนที่รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางด้านเทคโนโลยีที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว กองทัพอากาศควรมีแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

จากผลกระทบของสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเกิดจากฝีมือมนุษย์และทางธรรมชาติ ก็ส่งผลต่อความเดือดร้อนของประชาชนและผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศได้เช่นกัน ดังนั้นกองทัพอากาศโดยกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการปฏิบัติภารกิจในครั้งนี้ จึงมีแนวคิดในเรื่องของการเตรียมความพร้อมต่อสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา ดังนี้

๓.๑ มีการกำหนดโครงสร้างยุทธศาสตร์ในงานด้านกิจการพลเรือนที่ชัดเจนและสามารถยืดหยุ่นตามวาระ นโยบาย ของผู้บังคับบัญชาได้

๓.๒ กำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง และมีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอ

๓.๓ ส่งเสริมให้การสนับสนุนกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติภารกิจงานด้านกิจการพลเรือนให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น

๓.๔ เพิ่มช่องทางในการรับ-ส่งข้อมูลข่าวสารในการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศที่หลากหลาย

๓.๕ เพิ่มประสิทธิภาพของอาวุธยุทธโปกรณ์ อุปกรณ์เทคโนโลยีด้านการสื่อสารที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบัน

พลอากาศตรี ทศวรรณ รัตนแก้วกาญจน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ท่านได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

๑. การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา

ประเทศ กองทัพอากาศมีแนวคิดในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

ในอนาคต ๒๐ ปีข้างหน้า สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง และฉับพลันในหลากหลายมิติซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยเป็นอย่างมาก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” คือศาสตร์พระราชาก็ที่ทุกภาคส่วนให้การยอมรับที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย โดยมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้ที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม พระองค์จึงมีพระราชดำริที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว และยกระดับพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรในภาคเกษตรกรรมให้เกิดความพออยู่พอกินและสามารถพึ่งพาตนเองได้

กองทัพอากาศมีแนวคิดอย่างไรในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ในความคิดเห็นส่วนตัว

ในความเป็นกองทัพอากาศสามารถนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากแต่ละหน่วยงานของกองทัพอากาศจะมีหน่วยกิจการพลเรือนรับผิดชอบการปฏิบัติในส่วนต่างๆ ของงานด้านกิจการพลเรือน ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการเข้าถึงมวลชนกลุ่มต่างๆ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในหน่วยงานของกองทัพอากาศ จึงไม่ใช่เป็นสิ่งที่ยาก ตัวอย่าง กองบินจะทำได้ง่ายมาก เพราะกำลังพลมีบ้านพักอยู่ในกลุ่มหรือแหล่งเดียวกันสามารถรวมพลังมาดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันได้ง่าย โดยเฉพาะในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงตามศาสตร์พระราชาก็ใช้เวลาว่างหรือพื้นที่ว่างของหน่วยงาน หรือบ้านพักให้เกิดประโยชน์การทำงาน เกษตรแบบยั่งยืนให้มีความอยู่ดีกินดี แก้ปัญหานี้ลีนในครัวเรือนและเป็นแบบอย่างต่อหน่วยงานอื่นๆ และนอกจากนี้แล้วในการออกช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ที่กองทัพอากาศดำเนินมาอย่างต่อเนื่องนั้น ควรเน้นให้ความสำคัญกับปราชญ์ชาวบ้านตามพื้นที่มาเป็นเครือข่าย เป็นแนวร่วมในกิจการด้านพลเรือน ในการให้ความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายในการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้อีกทั้งยังจะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศไปอีกช่องทางหนึ่งด้วย

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงชี้แนะทางการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกระดับ ไม่ว่าจะในระดับครอบครัว ชุมชน หรือในการปฏิบัติงานหรือบริหารพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางมีความพอประมาณ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาทมีเหตุผล และสร้างระบบภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบต่าง ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นจากภายนอกและภายในอย่างรอบคอบ ในขณะที่เดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และความรอบรู้ที่เหมาะสมการดำเนินชีวิต ควรใช้ความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อม (ประเด็นนี้กองทัพอากาศต้องให้ความสำคัญและปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับกำลังพลอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง)

ข้อสำคัญคือนโยบายของผู้บริหารในระดับต่างๆ ที่จะทำให้มีความสำคัญในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปเผยแพร่เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตให้กับกำลังพลและครอบครัวให้คงอยู่อย่างยั่งยืนจะทำได้อย่างไร

แนวทางสำคัญ

๑. ใช้หลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

๒. จัดทำแผนการบริหารงานกิจการพลเรือน ส่งเสริมให้กำลังพลและครอบครัวมีวิถีปฏิบัติมีความร่วมมือและการดำเนินงานตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินการตามแผนดังกล่าวอย่างรอบคอบเป็นขั้นตอนเน้นความมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร เอื้อเฟื้อแบ่งปัน และใช้สติปัญญา

๓. ใช้หลักการ ๓ ประการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี เพราะหน่วยงานต้องมีการจัดการเชิงกลยุทธ์ ในการทำงานต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต้องมองภาพรวม ทุกคนต้องมีส่วนร่วม คือ การประสานงานและการบูรณาการปรับวิธีการทำงาน หน่วยงาน องค์กรต้องมีธรรมาภิบาลเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภายใน

๔. การบริหารงาน/การพัฒนากำลังพลสายกิจการพลเรือน คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อให้สามารถทำงาน ดำเนินชีวิตไปตามทางสายกลางได้ และมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงในโลกาภิวัตน์ที่จะเกิดขึ้น การพัฒนาคน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องสนใจ หลักการพัฒนาบุคคลากรเพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรสนใจในสิ่งต่างๆเหล่านี้ คือ

๔.๑ ต้องมีการพัฒนาคนให้มีความรู้ และมีคุณธรรมไปพร้อมๆกัน เพื่อให้เกิดความสมดุลในชีวิต

๔.๒ เสริมสร้างรากฐานให้หน่วยงานให้เข้มแข็ง สร้างภาวะแวดล้อมการทำงานให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้พนักงานสามารถพัฒนาตัวเอง เต็มได้ในสายงานได้อย่างมั่นคง มีโอกาสและความเสมอภาคในการพัฒนาศักยภาพเท่าเทียมกัน มีการร่วมมือแลกเปลี่ยนความรู้กัน

๔.๓ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในหน่วยงาน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายในให้เข้มแข็ง และมีความรู้สึกหวงแหนหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันอีกหนทางหนึ่ง

๒. ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานราชการหลายภาคส่วน รวมทั้งหน่วยงานภาคเอกชนและวิสาหกิจต่างเตรียมพร้อมทั้งสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเดือดร้อนของประชาชนที่รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางด้านเทคโนโลยีที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว กองทัพอากาศควรมีแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมากระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วและหลายมิติทำให้ภูมิทัศน์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ ก่อให้เกิดโอกาส ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และการเมืองของ และในขณะเดียวกันก็เป็นความเสี่ยงและภัยคุกคามที่ต้องบริหารจัดการด้วยความยากลำบากมากขึ้น กองทัพอากาศในฐานะที่เป็นองค์กรหนึ่งย่อมได้รับผลกระทบไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

๒.๑ จัดทำยุทธศาสตร์ทางด้านกิจการพลเรือนให้มีความชัดเจนทางการปฏิบัติ โดยนำข้อจำกัดมา SWOT แล้วทำแผนงานให้มีความชัดเจน

๒.๒ จัดทำแผนงานโครงการด้านกิจการพลเรือนให้มีความชัดเจนทางการปฏิบัติ เพื่อลดข้อจำกัดต่าง ๆ ที่หน่วยงานมีอยู่

๒.๓ บริหารกำลังพลให้เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๒.๔ จัดงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอต่อภารกิจหลัก

๒.๕ บูรณาการงานด้านกิจการพลเรือนที่มีการปฏิบัติซ้ำซ้อนหรือคล้ายคลึงกัน เข้าไว้ด้วยกันหรือจัดพร้อมกันเพื่อลดภาระเรื่องเวลาและงบประมาณ

๒.๖ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกงานด้านกิจการพลเรือนของ ทอ.ให้ทัดเทียมกับ กองทัพอื่น ๆ อย่างเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจนมากกว่าในปัจจุบัน

๒.๗ จัดประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของ ทอ.ในกิจการด้านประชาสัมพันธ์และ กิจการพลเรือนให้มากยิ่งขึ้น

๒.๘ บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและ ต่างประเทศ ที่เอื้อให้เกิดความมั่นคง ความมั่งคั่ง และมีศักยภาพในการพัฒนากองทัพ

๒.๙ ใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการบริหารจัดการงานด้านกิจการพลเรือน

๒.๙.๑ เข้าใจ หมายความว่า บุคลากรทุกคนต้องมีความเข้าใจในภารกิจ งานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศอย่างแท้จริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้

๒.๙.๒ เข้าถึง หมายความว่า ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้าน กิจการพลเรือนสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในการรองรับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ได้เป็นอย่างดีเพื่อให้ภารกิจบรรลุ

๒.๙.๓ พัฒนา หมายความว่า เมื่อดำเนินการในภารกิจต่างๆ ตามที่ได้รับ มอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้วจะต้องนำปัญหาข้อปฏิบัติที่ค้นพบมาพัฒนาแก้ไขให้เกิดการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพในครั้งต่อไป รวมทั้งควรมีการประเมินผลการปฏิบัติในทุกครั้ง

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชารัฐการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือน ของกองทัพอากาศ

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันที่ กองทัพอากาศมีข้อจำกัด จึงเห็นควรใช้ทางสายกลางตามศาสตร์พระราชารัฐการ ๓ ประการ คือ

๓.๑ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น : บูรณาการในเรื่องการใช้งบประมาณที่มีอยู่

๓.๒ ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ : บูรณาการในเรื่องการปฏิบัติตามแผนงานต่างๆ

๓.๓ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล : บูรณาการในการ SWOT วิเคราะห์หน่วยงาน/ภารงานตามช่วงเวลา อย่างต่อเนื่อง

พลอากาศตรี ศุภณัฐ หนุรอด ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักกิจการพลเรือนและ
ประชาสัมพันธ์ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ท่านได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

๑. การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จึงเป็น
จุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่
การปฏิบัติ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา
ประเทศ กองทัพอากาศมีแนวคิดในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการ
พลเรือนของกองทัพอากาศ ท่านได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ
ดังนี้

กองทัพอากาศได้ดำเนินโครงการช่วยเหลือประชาชน โดยน้อมนำหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่เป้าหมายต่างๆ ทั้งโครงการระยะสั้น และ
โครงการระยะยาว โดยมอบหมายให้กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศดำเนินการให้สอดคล้อง
กับแนวทางการบริหารประเทศของรัฐบาลตามวิสัยทัศน์ มั่นคง ยั่งยืน จึงให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ
ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในรูปแบบของประชารัฐ เช่น จัดทำโครงการทัพบกช่วยเหลือชาวนาตามศาสตร์
พระราชาจากปรัชญาสู่การปฏิบัติขั้นที่ ตำบลกุดกุง อำเภอคำชะโนด จังหวัดยโสธร รูปแบบการ
ดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอาชีพ ดังนี้

๑.๑ ด้านการเกษตร : มอบเมล็ดพันธุ์พืชอายุสั้น ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและ
เมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพด มะนาว กิ่งพันธุ์สะเดา

๑.๒ ด้านปศุสัตว์ : มอบพันธุ์สัตว์ ได้แก่ หมูป่าลูกผสม สูตรอาหารสัตว์ราคาถูก พร้อม
พ่อค้าที่จะมารับซื้อผลผลิต หนุনাและปูนา ซึ่งตลาดในพื้นที่มีความต้องการสูง การดูแลไม่ยุ่งยากและ
ขายได้ราคา

๒. ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานราชการหลายภาคส่วน รวมทั้งหน่วยงานภาคเอกชนและ
วิสาหกิจต่างเตรียมพร้อมทั้งกำลังกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเดือดร้อนของ
ประชาชนที่รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางด้านเทคโนโลยี
ที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว กองทัพอากาศควรมีแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของ
กองทัพอากาศอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป
ในปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงตระหนักว่าภัยแล้งและแล้งน้ำ
เพื่อการเกษตร และอุปโภคบริโภค เป็นปัญหาที่รุนแรงและสำคัญที่สุด พื้นที่เพาะปลูกของประเทศ
ที่อยู่นอกเขตชลประทานซึ่งต้องอาศัยเพียงน้ำฝน และน้ำจากแหล่งธรรมชาติเป็นหลัก เกษตรกรเกิด
ความเดือดร้อนทุกข์ยากน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก ผลผลิตเกิดความเสียหาย

กองทัพอากาศ จึงได้เตรียมอากาศยานหลายแบบ เพื่อปฏิบัติการฝนหลวงโดยจัดตั้ง
ฐานบินปฏิบัติการฝนหลวง ณ กองบินต่างๆ ทั่วประเทศ และโรงเรียนการบินอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ
ทุกปี ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๕ เป็นต้นมา

๑. ปี พ.ศ.๒๕๑๕ โดยได้จัดเครื่องบินลำเลียงที่ ๔ (C-123B)

๒. ปี พ.ศ.๒๕๓๕ โดยได้จัดเครื่องบินลำเลียงที่ ๙ (NOMAD) จำนวน ๖ เครื่อง

๓. ปี พ.ศ.๒๕๕๐ โดยได้จัดเครื่องบินโจมตีและธุรการแบบที่ ๒ (AU-23A) จำนวน ๖ เครื่อง
 ๔. ปี พ.ศ.๒๕๕๑ โดยได้จัดเครื่องบินลำเลียงแบบที่ ๒ก (BT-67) จำนวน ๔ เครื่อง
 ๕. ปี พ.ศ.๒๕๕๑ โดยได้จัดเครื่องบินโจมตีแบบที่ ๗ (ALPHAJET) จำนวน ๒ เครื่อง
 จากการติดตามประเมินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฝนหลวงพบว่าสามารถ
 เพิ่มปริมาณน้ำ ให้แก่แหล่งเก็บน้ำต่างๆ หลายพันล้านลูกบาศก์เมตร และเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่
 ชลประทานหลายสิบล้านไร่

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือน
 ของกองทัพอากาศ

ในการทำฝนหลวง เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำให้แก่แหล่งกักเก็บน้ำนั้น “พื้นป่าต้นน้ำ”
 กองทัพอากาศจึงได้จัดตั้งโครงการ “สร้างฝายบนดอย ตามรอยเท้าพ่อ” ขึ้นเพื่อเพิ่มจำนวนฝายแนว
 ชะลอน้ำคืนความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นป่าต้นน้ำ เพิ่มปริมาณน้ำในแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
 และอุปโภคบริโภค และได้สั่งการให้กองบินต่างๆ สนับสนุนกำลังพลทรัพยากรที่เหมาะสม เข้าไป
 ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในลักษณะประชารัฐอีกด้วย

นาวาอากาศเอก วีรชน นรานุต ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการกองบรรเทาสาธารณภัย
 สำนักนโยบายและแผน กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ท่านได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

๑. การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จึงเป็น
 จุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่
 การปฏิบัติ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา
 ประเทศ กองทัพอากาศมีแนวคิดในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการ
 พลเรือนของกองทัพอากาศ

งานด้านกิจการพลเรือน เป็นการดำเนินงานของทหารในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยด้าน
 การเมือง การเศรษฐกิจ จิตวิทยา วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มุ่งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนและ
 ประชาชนร่วมให้การสนับสนุนกิจการทหาร ทั้งในยามสงครามและในยามปกติได้ทันทั่วทั้งและมี
 ประสิทธิภาพกล่าวคือ “ในยามสงครามไม่กีดขวาง และในยามปกติร่วมพัฒนา” มีกลุ่มงานหลัก ๘
 ประการ ประกอบด้วย การปฏิบัติการกิจด้านพลเรือน การปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์
 การเสริมสร้างอุดมการณ์ในหน่วยทหาร การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ การดำเนินงานด้านกิจการ
 พลเรือนในภาวะไม่ปกติ การบรรเทาสาธารณภัย และการฝึกศึกษาด้านกิจการพลเรือน

แนวคิดการน้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้กับงานด้าน
 กิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ดังนี้

๑.๑ การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและ
 ความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ได้แก่
 มีความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาจาก
 เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ และมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อ
 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว ยกตัวอย่างเช่น การทำงานทุกอย่างต้องเรียงง่าย
 ประหยัด อย่ทำงานให้ยุ่ง ทำให้ง่ายต่อการเข้าใจ มีการกำหนดทำงานตามลำดับขั้นตอน และมีการ
 ปฏิบัติอย่างชัดเจน นอกจากนี้ การคิด ฟัง ปฏิบัติ การทำงานต้องใช้หลักความรู้ในการทำงาน วางแผน

งานต้องระมัดระวัง ต้องใช้หลักการช่วยสนับสนุน อย่าใช้ความรู้สึกและอารมณ์ในการทำงาน ทุกคนมีศักยภาพออกมาในการทำงาน การพัฒนาตนเองต้องเกิดขึ้นจากภายในตัวเองของแต่ละคน จึงต้องแสดงศักยภาพออกมาให้ดี ตลอดจนต้องมองภาพรวม ทุกคนต้องมีส่วนร่วม คือการประสานงาน และการบูรณาการทำงานร่วมกัน

๑.๒ การใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ โดยอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน มีความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง ในการปฏิบัติ รวมทั้งการยึดถือคุณธรรม อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อ ประโยชน์ส่วนรวมและความสุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

๑.๓ การกำหนดนโยบายและบริหารจัดการองค์กร มีการเตรียมนโยบาย แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ควรเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนและชุมชน สามารถพึ่งตนเอง

๑.๔ การบริหารจัดการงบประมาณ ต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายภารกิจ การใช้จ่ายงบประมาณต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยใช้หลักสมเหตุสมผลโปร่งใส ตรวจสอบได้มีการใช้เหตุผล

๑.๕ การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล มีการจัดสรรกำลังคนให้เหมาะสมเกิด ประสิทธิภาพในการทำงานยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการทำงานด้วยความเพียรความซื่อสัตย์สุจริต ชันติการยอมรับฟังความเห็นที่แตกต่างตลอดจนสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับองค์กร เป็นองค์กรที่มีคนเก่งควบคู่กับเป็นคนดีรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมร่วมกันทำงานเป็นทีม

๒. ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานราชการหลายภาคส่วน รวมทั้งหน่วยงานภาคเอกชนและ วิชากิจต่างเตรียมพร้อมทั้งสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเดือดร้อนของ ประชาชนที่รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางด้านเทคโนโลยี ที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว กองทัพอากาศควรมีแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของ กองทัพอากาศอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปใน ปัจจุบัน แนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือน มีดังนี้

๒.๑ เสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงรุก สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อ กองทัพอากาศ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกองทัพอากาศกับ กลุ่มเป้าหมายประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชน โดย การนำเสนอข้อมูลข่าวสารเชิงรุกทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ เสริมสร้างประสิทธิภาพการช่วยเหลือประชาชนและบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากปัจจุบันสาธารณภัยและอุบัติภัยมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเพิ่มมากขึ้น การช่วยเหลือประชาชนจึงเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่ง และเป็นภารกิจหลักของกองทัพอากาศในยามปกติซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อ การปฏิบัติภารกิจของกองทัพอากาศ

๒.๓ พัฒนาระบบประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุก การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกองทัพอากาศให้บุคคลภายในองค์กรกองทัพอากาศและประชาชน แขนงต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และสื่อ Social ต่างๆ ในการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารของกองทัพอากาศอย่างกว้างขวาง

๒.๔ พัฒนางานด้านกิจการพลเรือน สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความเป็นเลิศ งานกิจการพลเรือนเพื่อให้งานกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความเข้าใจอันดี ก่อให้เกิด ประโยชน์ในการประสานความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยการอาศัยความรู้ในการประยุกต์ใช้กับการทำงานและความร่วมมือร่วมใจของข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการ ตลอดจนกองทัพอากาศทุกคน จึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งในหน่วยงานด้านกิจการ พลเรือนของกองทัพอากาศทุกระดับให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ผ่านการบริหารจัดการความรู้

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือน ของกองทัพอากาศ

ศาสตร์พระราชานี้ในหลักการ "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" คือ การเรียนรู้กระบวนการคิดบน รากฐานของการเข้าใจมนุษย์ การเข้าถึงข้อมูลเพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์นั้นตอบสนองความต้องการได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพและการพัฒนา ตลอดจนการทดลองและปรับปรุงจนได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและ สามารถประยุกต์ใช้ได้โดยไม่รู้จักจบ

แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของ กองทัพอากาศ อาทิ งานด้านบรรเทาสาธารณภัย มีดังนี้

๓.๑ ต้องมีความเข้าใจความต้องการของชุมชนและบริบทท้องถิ่น เข้าใจความเป็นไป ทั้งหมดของปัญหาอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม ในการป้องกันและลดความสูญเสียจากภัยพิบัติ

๓.๒ ต้องเข้าถึงพื้นที่และออกไปสัมผัสถึงกับสิ่งความจริงที่คนในพื้นที่ต้องการจริงๆ เข้าถึงความจริงไม่ใช่การเรียนรู้แต่เพียงผิวเผิน เข้าถึงความรู้สึกนึกคิดในความเป็นมนุษย์ของทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องรวมทั้งตัวของเราเองด้วย สำหรับการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ

๓.๓ ต้องนำสิ่งสิ่งทีประชาชนต้องการไปพัฒนาเติมเต็มให้เขาสามารถใช้ศักยภาพได้ อย่างเต็มที่ และต้องอยู่บนรากฐานของความเข้าใจและเข้าถึงดังที่กล่าวมาข้างต้น โดยใช้มนุษย์เป็น ฐานให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค SWOT

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

ตารางที่ ๔-๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environments)	
<p>S จุดแข็ง (Strengths) ด้านโครงสร้างหรือนโยบาย S1 ผู้บังคับบัญชาาระดับสูงให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน S2 ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)</p>	<p>W จุดอ่อน (Weakness) ด้านโครงสร้างหรือนโยบาย W1 มีการเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชาทุก ๒ ปี นโยบายด้านกิจการพลเรือนแตกต่างกันไป</p>
<p>ด้านทรัพยากรบุคคล S3 กองทัพอากาศมีศักยภาพในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนต่างทั้งภายในที่ตั้งดอนเมือง และกองบินต่างๆ S4 มีการก่อตั้งหน่วยมิตรประชาในการออกช่วยเหลือประชาชน S5 มีคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ (กปช.ทอ.) ทำงานร่วมกับส่วนหน่วย ทอ. ณ ที่ตั้งต่างจังหวัดได้แก่ รร.การบิน และ กองบินต่างๆ S6 มีการจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ เพื่อให้การช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบาย กท., บก.ทท.</p>	<p>ด้านทรัพยากรบุคคล W2 หน่วยทำแผนบรรจุกำลังพล หลายหน่วยงานและข้าราชการมีการบรรจุน้อยกว่าที่ตั้งไว้ W3 ยังไม่มีการผลิตกำลังพลทางด้านงานกิจการพลเรือนโดยตรงเหมือนเหล่าอื่นๆ W4 ยังขาดกำลังพลที่มีความชำนาญในบรรเทาสาธารณภัย และทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร</p>
<p>ด้านวัสดุอุปกรณ์ S7 กองทัพอากาศมีอากาศยานในการเข้าถึงพื้นที่ S8 มีอากาศยานไร้คนขับเพื่อใช้ในการสำรวจ S9 มีอุปกรณ์สำหรับรับ-ส่งข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์</p>	<p>ด้านวัสดุอุปกรณ์ W5 ไม่มีอุปกรณ์ในการช่วยเหลือหรือบริการประชาชนโดยตรง</p>
<p>S จุดแข็ง (Strengths) ด้านการบริหาร S10 การบริหารงานกิจการพลเรือนมีการสั่งการเป็นไปตามระบบมีแผนรองรับทุกหน่วย</p>	<p>W จุดอ่อน (Weakness) ด้านการบริหาร W6 การจัดหน่วยออกพื้นที่ต้องเป็นการประกอบกำลังพลจากหน่วยเกี่ยวข้อง</p>

๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

ตารางที่ ๔-๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environments)	
<p>O โอกาส (Opportunities)</p> <p>ด้านการเมือง</p> <p>O1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ</p> <p>O2 จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>	<p>T อุปสรรค (Threats)</p> <p>ด้านการเมือง</p> <p>T1 การเลือกตั้งเปลี่ยนรัฐบาล อาจมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและทิศทางในการพัฒนาประเทศใหม่</p>
<p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>O3 ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทยปี ๒๕๖๑ นี้มีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้น</p>	<p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>T2 รายได้ส่วนใหญ่มาจากผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>T3 ประชาชนยังขาดความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์</p> <p>T4 ประชาชนยังขาดความรู้และการเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์</p>
<p>ด้านสังคม</p> <p>O4 กองทัพอากาศเป็นส่วนราชการที่สาธารณชนต่างให้ความเชื่อถือและมีทัศนคติที่ดีมาด้วยดีตลอด</p> <p>O5 ได้รับความร่วมมือจากทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน ที่พร้อมให้การสนับสนุนและเป็นพันธมิตรด้วยดีมาตลอด</p>	<p>ด้านสังคม</p> <p>-</p>
<p>O โอกาส (Opportunities)</p> <p>O6 สถาบันการศึกษาในภาครัฐและเอกชนในประเทศและต่างประเทศ ต่างเร่งผลิตบุคลากรในด้านการตลาด การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเน้นไปทางการใช้เทคโนโลยีที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย</p> <p>ด้านเทคโนโลยี</p> <p>O7 แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand</p>	<p>T อุปสรรค (Threats)</p> <p>ด้านเทคโนโลยี</p> <p>T5 การโจมตีและการจารกรรมทางไซเบอร์ เนื่องจากการกำหนดมาตรการป้องกันทำได้ยากและไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี</p> <p>T6 การเคลื่อนไหวกิจกรรมทางการเมือง สื่อดังกล่าวมีโอกาสถูกนำมาใช้ในทางที่ผิดเพื่อโจมตี บ่อนทำลาย หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง</p>

แนวทางการทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ที่ได้จากการใช้ เทคนิค SWOT Analysis

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค SWOT Analysis ในการวิเคราะห์การทำงานของงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ โดยการวิเคราะห์ภายในโดยใช้เทคนิค 4S2M Analysis และวิเคราะห์ภายนอกโดยใช้เทคนิค PEST Analysis ผลจากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้แนวทางในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ และข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสายงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ดังนี้

๑. แนวทางที่ ๑ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงรุก S0 (S1 + S2 + S3 + S8 + S9 + O6 + O7)

สถานการณ์ : (S1) ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน (S2) ผู้บังคับบัญชากองทัพอากาศได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) (S3) กองทัพอากาศมีศักยภาพในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนต่างทั้งภายในที่ตั้งดอนเมืองและกองบินต่างๆ (S8) กองทัพอากาศมีอากาศยานในการเข้าถึงพื้นที่ มีอากาศยานไร้คนขับเพื่อใช้ในการสำรวจ (S9) มีอุปกรณ์สำหรับรับ-ส่งข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ (O6) สถาบันการศึกษาในภาครัฐและเอกชนในประเทศและต่างประเทศ ต่างเร่งผลิตบุคลากรในด้านการตลาด การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเน้นไปทางการใช้เทคโนโลยีที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย (O7) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand

การจัดวางและเลือกใช้นโยบาย “พัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ด้านงานกิจการพลเรือนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและสภาวะแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน” เป็นแนวทางในการทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงรุก โดยปัจจุบันกองทัพอากาศต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และโครงสร้างในการรบในสนามมาเป็นการรบกับสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพมากขึ้น

๒. แนวทางที่ ๒ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงรับ WT (W2 + W3 + W4 + W5 + W6 + W7 + T5 + T6 + O4 + O5)

สถานการณ์ : (W2) หน่วยจัดทำแผนบรรจุกำลังพลหลายหน่วยงานและข้าราชการมีการบรรจุน้อยกว่าที่ตั้งไว้ (W3) ยังไม่มีการผลิตกำลังพลทางด้านงานกิจการพลเรือนโดยตรงเหมือนเหล่าอื่นๆ (W4) ยังขาดกำลังพลที่มีความชำนาญในบรรเทาสาธารณภัย และทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (W5) ไม่มีอุปกรณ์ในการช่วยเหลือหรือบริการประชาชนโดยตรง (W6) การจัดหน่วยออกพื้นที่ต้องเป็นการประกอบกำลังพลจากหน่วยเกี่ยวข้อง (T5)การโจมตีและการจรรกรรรมทางไซเบอร์ เนื่องจากการกำหนดมาตรการป้องกันทำได้ยากและไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (T6) การเคลื่อนไหวกิจกรรมทางการเมืองสื่อตั้งกล่าวมีโอกาสถูกนำมาใช้ในทางที่ผิด เพื่อโจมตี บ่อนทำลายหรือบิดเบือนข้อเท็จจริง (O4) กองทัพอากาศเป็นส่วนราชการที่สาธารณชนต่างให้ความเชื่อถือและมีทัศนคติที่ดีมาด้วยดีตลอด (O5) ได้รับความร่วมมือจากทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน ที่พร้อมให้การสนับสนุนและเป็นพันธมิตรด้วยดีมาตลอด

การจัดวางและเลือกใช้นโยบาย “บูรณาการในการประสานงานกับประชาชน เปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึก สร้างความเป็นปึกแผ่น เป็นพันธมิตรกับหน่วยงานของรัฐ และเอกชน” ในสังคมปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร การรับ-ส่ง ข้อมูลข่าวสารมีความจำเป็นอย่างมาก กองทัพอากาศจึงให้ความสำคัญในด้านนี้เพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อกองทัพอากาศ ให้ความร่วมมือและรับฟังแนวทางในการลงพื้นที่ปฏิบัติการกิจและเข้าใจในข้อมูลที่เป็นไปในทางทิศทางเดียวกัน ประการหนึ่งกองทัพอากาศยังต้องเป็นพันธมิตรกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อประสานงาน เพื่อรับการสนับสนุนในการช่วยเหลือประชาชนร่วมกัน และเกิดผลดีและเกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด

๓. แนวทางที่ ๓ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงพัฒนา
W0 (W3 + W4 + O1 + O2 + O6 + O7)

สถานการณ์ : (W3) ยังไม่มีการผลิตกำลังพลทางด้านงานกิจการพลเรือนโดยตรงเหมือนเหล่าอื่นๆ (W4) ยังขาดกำลังพลที่มีความชำนาญในบรรเทาสาธารณภัย และทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (O1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ (O2) จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) (O6) สถาบันการศึกษาในภาครัฐและเอกชนในประเทศและต่างประเทศ ต่างเร่งผลิตบุคลากรในด้าน การตลาด การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเน้นไปทางการใช้เทคโนโลยีที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย (O7) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand

การจัดวางและเลือกใช้นโยบาย “ให้การศึกษาบุคลากรด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อตอบรับสถานการณ์และสถานะแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน” เป็นแนวทางการทำงานด้านกิจการพลเรือนของทหารอากาศเชิงพัฒนา โดยกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ขอเสนอโครงการศึกษาเพิ่มเติม อาทิ การให้ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ได้ไปศึกษาดูงานในหน่วยงานเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งรวมถึง การศึกษางานในด้านงานบรรเทาสาธารณภัย การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสังคมภายนอกกองทัพในปัจจุบัน การจัดโครงการอบรมข้าราชการในด้านของกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ เพื่อตอบสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฉบับที่ ๑๒ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สอดคล้องกับนโยบายของกองทัพอากาศที่ต้องการเป็น “One of the Best Air Force in ASEAN”

๔. แนวทางที่ ๔ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงป้องกัน
ST (W1 + S5 + S6 + S7 + S8 + S9 + S10 + T1)

สถานการณ์ : (W1) มีการเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชาทุก ๒ ปี นโยบายด้านกิจการพลเรือนแตกต่างกันไป (S5) มีคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ (กปช.ทอ.) ทำงานร่วมกับส่วนหน่วย ทอ. ณ ที่ตั้งต่างจังหวัดได้แก่ รร.การบิน และ กองบินต่างๆ (S6) มีการจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ เพื่อให้การช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย กท., บก.ทท (S7) กองทัพอากาศมีอากาศยานในการเข้าถึงพื้นที่ (S8) มีอากาศยานไร้คนขับเพื่อใช้ในการสำรวจ (S9) มีอุปกรณ์สำหรับ

รับ-ส่งข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ (S10) การบริหารงานกิจการพลเรือนมีการสั่งการเป็นไปตามระบบมีแผนรองรับทุกหน่วย (T1) การเลือกตั้งเปลี่ยนรัฐบาลอาจมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและทิศทางในการพัฒนาประเทศใหม่

การจัดวางและเลือกใช้แนวทาง “**ปรับโครงสร้าง เพิ่มความยืดหยุ่น กำหนดทิศทางที่ชัดเจน เพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ**” เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนของทหารอากาศเชิงป้องกัน โดยกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศต้องมีการวางแผน กำหนดนโยบาย วางกลยุทธ์ ที่สามารถปรับตามสถานการณ์ วาระของรัฐบาลและนโยบายของผู้บังคับบัญชาที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ เพิ่มความชัดเจนและกำหนดทิศทางที่แน่นอนเพื่อให้งานด้านกิจการพลเรือนของทหารอากาศยังคงปฏิบัติภารกิจได้ต่อไปโดยและมีประสิทธิภาพต่อประชาชนและประเทศชาติ

วิเคราะห์ศาสตร์พระราชชาในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

บทสรุปของศาสตร์พระราชชา "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" กับการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ จากศาสตร์พระราชชาในขั้นตอน

"**เข้าใจ**" นั้นเป็นขั้นตอนของการใช้ข้อมูลที่มีอยู่และการจัดทำข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อนำข้อมูลมาซึ่งความรู้ และความเข้าใจในบริบทของเรื่องหรือพื้นที่ที่กำลังจะเข้าไปพัฒนาอย่างถ่องแท้ โดยในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้แสดงพระองค์ในประชาชนชาวไทยเห็นว่าท่านเป็น “นักพัฒนา” ที่นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ทดลองค้นหาวีธีในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาเพื่อให้ได้คำตอบในระดับหนึ่งก่อนเข้าไปทำการพัฒนา จึงเทียบได้กับขั้นตอนของการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศที่จำเป็นจะต้องเริ่มจากการทำข้อตกลง รวบรวมข้อมูลระดับประเทศ กองทัพ องค์กร กลุ่มงาน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์วินิจฉัย เพื่อหาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น

"**เข้าถึง**" เป็นขั้นตอนที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้แสดงให้เห็นว่าพระองค์ท่านมีเคยสั่งการให้กระทำใดๆ ในการแก้ปัญหา หรือพื้นที่ที่พระองค์ใส่พระทัยต้องการพัฒนา หากแต่พระองค์ใช้การระเบิดจากข้างใน อันเป็นการให้คนในพื้นที่ถวายนางทั้งข้อมูลที่พระองค์มีอยู่แล้วจากการศึกษาข้างต้น และนำเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาตามแนวทางที่คนในพื้นที่คิด จึงเทียบได้กับขั้นตอนของการพัฒนาองค์กรที่สำคัญที่สุดคือ การนำผลการวินิจฉัยนั้นกลับไปชี้แจง ให้หน่วยที่ต้องการพัฒนาได้รับรู้รับทราบ ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรเหล่านั้นเป็นเจ้าของข้อมูลและปัญหาอย่างแท้จริง เป็นขั้นตอนการสร้างความรู้ถึงความจำเป็นที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับศาสตร์พระราชชาที่ว่า หากคนในพื้นที่ไม่มีความยากที่จะทำการพัฒนา สิ่งที่พระองค์ท่านอยากให้ประชาชนในพื้นที่ทำการพัฒนาคงไม่สามารถทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้

"**พัฒนา**" ก่อนการลงมือทำการพัฒนาใดๆ นั้น เราควรเข้าใจและเข้าถึงคนเหล่านั้นให้ได้เสียก่อน และขั้นตอนนี้จะต้องให้คนในพื้นที่มีความต้องการอยากให้มีการพัฒนา การออกแบบในการพัฒนา การจัดการเปลี่ยนแปลง และการทำให้การพัฒนานั้นคงอยู่ อันเป็นขั้นของการลงมือทำการพัฒนา ซึ่งไม่ได้หมายถึงทำการพัฒนาทั้งกองทัพ และองค์กร หากทำแค่ให้เห็นผลถึงการเปลี่ยนแปลงในบางพื้นที่ หลังจากนั้นทำการประเมินผลเพื่อเรียนรู้ ปรับปรุงก่อนขยายผล และทำให้การพัฒนา คงอยู่แบบยั่งยืน

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในครั้งนี้นำวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบัน
๒. เพื่อศึกษา วิธีการ หลักการทำงานของศาสตร์พระราชากับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ
๓. เพื่อเสนอแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

สรุป

๑. สรุปผลปัญหาด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์งานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศโดยใช้เทคนิค SWOT (SWOT Analysis) หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ ๒ ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในกองทัพอากาศ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอก ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถ ด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ของงานด้านกิจการพลเรือนระดับกองทัพอากาศที่เหมาะสมต่อไป

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environments) จะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรแหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน

ด้านโครงสร้างหรือด้านนโยบาย (Structure and Policy) ผู้บัญชาการทหารอากาศได้ให้นโยบายด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ ในระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑ คือ ดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมความจงรักภักดี และความกตัญญูต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ตลอดจนการพิทักษ์รักษา เทิดทูน และถวายพระเกียรติต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสูงสุด ระดมทรัพยากรของกองทัพอากาศ และร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของข้าราชการกองทัพอากาศ และพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธา พร้อมให้ความร่วมมือและสนับสนุนกองทัพอากาศในการปฏิบัติภารกิจทั้งในภาวะปกติและภาวะสงคราม

ด้านบริการ (Service and Produce) กองทัพอากาศโดยกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศได้จัดทำแผนปฏิบัติการกิจกรรม หน่วยมิตรประชากองทัพอากาศ ปฏิบัติการมวลชนสัมพันธ์ และช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่รอบฐานบินที่มีหน่วยของ ทอ. โดยการผูกมิตรสร้างสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้แก่หน่วยทหารของ ทอ. เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น ว่าทหารเป็นมิตรที่ดีของประชาชนและ เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสารที่จำเป็นในการปฏิบัติการทางทหารและการรักษาความมั่นคงของชาติในทุกมิติ

ด้านทรัพยากรบุคคล (Man) ตำแหน่งในสายวิทยาการกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ มีกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศเป็นหน่วยจัดทำแผนบรรจุกำลังพล ส่วนหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ การบรรจุข้าราชการในตำแหน่ง ปัจจุบันมีจำนวนน้อยกว่าอัตราที่ตั้งไว้ส่วนของการพัฒนากำลังพลในสายวิทยาการกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ และการบรรเทาสาธารณภัย และยังขาดการส่งข้าราชการไปศึกษาในหลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือนิติศาสตร์ ทางด้านจิตวิทยา และด้านบรรเทาสาธารณภัย ในระดับปริญญาตรีหรือที่สูงขึ้น รวมทั้งบุคลากรที่มีความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ บุคลากรทางด้านจิตวิทยา และบุคลากรด้านงานบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งยังขาดบุคลากรเหล่านี้อยู่มากในสถานะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน

ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) สิ่งอำนวยความสะดวกและด้านวัตถุได้แก่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และระบบเครือข่ายสารสนเทศ มีกรมสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ทหารอากาศ และกรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารทหารอากาศ เป็นหน่วยงานกำกับดูแล ซึ่งกองทัพอากาศให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยีในการบัญชาการทั้งในการรบและไม่ใช่การรบเป็นอย่างมาก แต่กองทัพอากาศยังไม่สามารถ (Studio) และเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตรายการ ในส่วนงานด้านกิจการพลเรือนและการบรรเทาสาธารณภัยนอกพื้นที่ตั้งดอนเมือง ศบภ.ทอ. จะต้องมีความพร้อมให้การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้กำหนดแนวคิดการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ เพื่อให้ส่วนราชการอื่น ๆ ให้ความเชื่อถือและประชาชนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธายอมรับการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐในยามเมื่อเกิดสาธารณภัย

ด้านการบริหารจัดการ (Management) กองทัพอากาศมีศักยภาพในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนทั้งภายในที่ตั้งดอนเมือง และกองบินต่างๆ โดยมีการก่อตั้งหน่วยมิตรประชาในการออกช่วยเหลือประชาชน และงานด้านการประชาสัมพันธ์จัดตั้งโดยมีคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ (กปช.ทอ.) ทำงานร่วมกับส่วนหน่วย ทอ. ณ ที่ตั้งต่างจังหวัด ได้แก่ รร.การบิน และ กองบินต่างๆ และงานด้านบรรเทาสาธารณภัย การจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัย

กองทัพอากาศ เพื่อให้การช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย กท.,บก.ทท และการปฏิบัติของเหล่าทัพอื่น

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมวิเคราะห์ภายนอก (External Environment Analysis) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน

ด้านการเมือง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้นโดยได้นำมาหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ด้านเศรษฐกิจ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) แถลงการณ์คาดการณ์ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทยปี ๒๕๖๑ นี้มีแนวโน้มสดใสขึ้น หลังจากเริ่มเห็นสัญญาณฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีที่ผ่านมา การส่งออกยังเป็นส่วนสำคัญที่ทุกฝ่ายเชื่อว่า จะผลักดันเศรษฐกิจของประเทศ สถาบันการศึกษาในภาครัฐและเอกชนในประเทศและต่างประเทศต่างเร่งผลิตบุคลากรในด้านการตลาด การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเน้นไปทางการใช้เทคโนโลยีที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

ด้านสังคม กองทัพอากาศเป็นส่วนราชการที่สาธารณชนต่างให้ความเชื่อถือและมีทัศนคติที่ดีมาด้วยดีตลอด ได้รับความร่วมมือจากทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน ที่พร้อมให้การสนับสนุนและเป็นพันธมิตรด้วยดีมาตลอด สื่อมวลชนและประชาชนให้ความสนใจกองทัพอากาศในเรื่องของอากาศยานของกองทัพอากาศ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและราคาแพง โดยเฉพาะการเผยแพร่ข่าวสาร การออกช่วยเหลือประชาชนตามพื้นที่ที่ประสบภัยหรือพื้นที่ที่ถูกภัยคุกคามทางธรรมชาติ ซึ่งการปฏิบัติภารกิจของกองทัพอากาศในแต่ละครั้งล้วนสร้างความเชื่อมั่น เกิดศรัทธาต่อกองทัพอากาศ

ด้านเทคโนโลยี แนวคิดการปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลเป็นแนวคิดที่มาจากในคราวการประชุมคณะกรรมการเตรียมการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคม รัฐบาลมีมติเห็นชอบร่างแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand คือการที่ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาล โดยร่างแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ด้านกฎหมาย นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรีแจ้งความคืบหน้าการดำเนินงานด้านกฎหมายของรัฐบาลแก่สื่อมวลชน รัฐบาลเร่งปรับปรุงแก้ไขปฏิรูปกฎหมายของประเทศ ๒๘๐ ฉบับ ให้เป็นปัจจุบันทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยการออกกฎหมายดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการเพื่อสนองความต้องการของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ทั้ง ๒๐ กระทรวง ๑๒๐ กรม และความต้องการของประชาชนรอคอยมานาน เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษี

อากร ภาษีรัชฎากร ภาษีเงินได้ ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร ฯลฯ ขณะเดียวกันเพื่อสนองความต้องการหรือพันธกรณีที่ประเทศไทยไปมีกับต่างประเทศ ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอาเซียน การแก้ไขปัญหา ICAO การแก้ไขปัญหาประมงผิดกฎหมาย การแก้ไขปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย กฎหมาย พ.ร.บ.งาซ้าง (มีผลบังคับใช้แล้ว) เป็นต้น ขณะนี้มีกฎหมายเป็นจำนวนมากที่เป็นภาระกับประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะไปบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งในกฎหมายจำนวนมากมีหมิ่นฉับ มีทั้งกฎหมายที่มีสาระและไม่มีสาระ ตลอดจนเป็นกฎหมายที่ล้าสมัยไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และกฎหมายบางฉบับขัดกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จึงเป็นที่มาของการยกเลิก ปรับปรุงแก้ไขและปฏิรูปกฎหมายเก่าดังกล่าว เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้านสิ่งแวดล้อม นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ได้กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงภายในประเทศ ความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ สภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อนเกิดขึ้นพร้อมกับการเพิ่มจำนวนของประชากรโลก รวมถึงการพัฒนาประเทศที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลักนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความสมดุล ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ จนนำไปสู่ภัยพิบัติธรรมชาติเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

๒. สรุปผลศึกษา วิธีการ หลักการทำงานของศาสตร์พระราชากับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิธีการ หลักการทำงานของศาสตร์พระราชที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ โดยการค้นหาจากแหล่งข้อมูลที่มาจากสื่อประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ เอกสาร วารสารต่างๆ หนังสือที่เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ ผลงาน และโครงการวิจัยของผู้เชี่ยวชาญหลายๆท่าน และได้ศึกษาขั้นตอน กระบวนการ การปฏิบัติงานของงานกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในระดับหน่วยปฏิบัติงาน และรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ในเรื่องของการช่วยเหลือประชาชน การบรรเทาสาธารณภัย และงานด้านกิจการพลเรือนอื่นๆ จากการสัมภาษณ์ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลมารวบรวมเพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศต่อไปให้มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

หลักการทำงานของศาสตร์พระราชที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศนั้น ได้แก่ “เข้าถึง เข้าใจ พัฒนา” “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และ “หลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙” จากข้อมูลที่ได้จากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิของกองทัพอากาศในเรื่องของการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้กับงานกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ได้แก่

พลอากาศโท ณัฐพงษ์ วิริยะคุปต์ ตำแหน่ง รองเสนาธิการทหารอากาศ (สายงานกิจการพลเรือนและกิจการพิเศษ) การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศกองทัพอากาศมีแนวคิดในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้าน

กิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ทางกองทัพอากาศตระหนักดีในภารกิจและหน้าที่ในการรักษาและพัฒนาความมั่นคงของประเทศชาติ โดยกองทัพอากาศได้เล็งเห็นความสำคัญในการน้อมนำศาสตร์พระราชาในการนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตเพื่อให้เป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน หากนำหลักของศาสตร์พระราชา หลักการทรงงาน และโครงการพระราชดำริ ควรนำมาประยุกต์แบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ

๑. ข้าราชการของกองทัพอากาศ มีแนวทางในการดำเนินรอยตามพระราชดำริโดยการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การทำงานในแต่ละวัน รวมทั้งการปฏิบัติภารกิจต่างๆทั้งในที่ตั้งดอนเมือง และกองบินต่างๆ ในประเทศและต่างประเทศ โครงการที่กองทัพอากาศได้จัดตั้งขึ้นตามรอยพระราชดำริ ได้แก่

- ๑.๑ โครงการทำฝนหลวง
- ๑.๒ กองทัพอากาศกับศาสตร์พระราชา” จากฟ้าสู่มหาบาดาลสานต่อที่พอทำ”
- ๑.๓ การรีไซเคิลน้ำมันที่ใช้แล้วเป็นพลังงานไบโอดีเซล
- ๑.๔ การปรับใช้พลังงานแสงอาทิตย์ภายใต้โครงการเทพประทานธารา
- ๑.๕ การส่งเสริมเกษตรกรเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จด้วยศาสตร์พระราชา
 - ๑.๕.๑ การออกร้านจำหน่ายสินค้าเกษตรต่างๆจากทั่วประเทศไทย
 - ๑.๕.๒ จำหน่ายพันธุ์ไม้นานา
 - ๑.๕.๓ จำหน่ายอุปกรณ์การเกษตร
 - ๑.๕.๔ จำหน่ายอาหารปลอดสารพิษจากเครือข่ายเกษตรกรทุกภูมิภาค
 - ๑.๕.๕ การฝึกอบรมอาชีพฟรีให้กับผู้ที่สนใจ
 - ๑.๕.๖ เรียนรู้การทำตลาดสินค้าออนไลน์ พบกับวิถีเกษตรกรคนเมือง
 - ๑.๕.๗ การปลูกและการขยายพันธุ์พืชแบบง่าย ๆ
 - ๑.๕.๘ การสอนแปรรูปสินค้าเกษตรแบบครัวเรือน เป็นต้น
- ๑.๖ โครงการระบบสูบน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์
- ๑.๕ โครงการไทยนิยม ยั่งยืน

๒. ประชาชนทั่วไป สามารถนำโครงการพระราชดำริของพระองค์ท่านมาเป็นแนวทางในการพัฒนา สร้างองค์ความรู้ให้กับพื้นที่เป้าหมาย มีการบอกต่อและถ่ายทอดจากพื้นที่หนึ่งไปอีกพื้นที่หนึ่ง การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายก็สามารถให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว มีภูมิคุ้มกันกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาในรัชกาลที่ ๙ นั้น เป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน หากข้าราชการของกองทัพอากาศ และประชาชนทั่วทั้งประเทศต่างน้อมนำศาสตร์ของพระองค์มาปรับใช้ในชีวิตได้จริง

๑. ปณิธานสำคัญ คือให้เน้นความสำคัญและสามารถในการนำศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ศาสตร์พระราชาต้องการให้ประชาชนมีจิตสำนึกในเรื่องของความพอเพียง การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองก่อเกิดประโยชน์ใช้งานให้ได้มากที่สุด เรื่องของพลังงาน เรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งกองทัพอากาศได้มีโครงการสนับสนุนและดำเนินภารกิจตามศาสตร์พระราชา

๒. “การพัฒนาคนไทย” ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีนั้น คือการทำให้ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่ม เป็นคนที่สมบูรณ์ มีสมรรถนะทางกาย มีจิตใจและจิตสำนึกที่ดีงาม และมีสติปัญญา มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการเตรียมคนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพราะ “คนสร้างชาติ รัฐบาลสร้างอนาคต” หัวใจของการเตรียมคน คือการสร้างหลักคิดและกระบวนทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับคนไทยในสังคมวันนี้ และโลกในวันข้างหน้า จะเห็นได้ว่าทั้งนโยบาย “ไทยนิยม” และกลไก “ประชารัฐ” ของรัฐบาลนี้ ต่างส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ตั้งแต่ระดับฐานรากของเศรษฐกิจและสังคมไทย สนับสนุนให้ “ระเบิดจากข้างใน” ตามศาสตร์พระราชา ทั้งนี้เพื่อจะตอบสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ประชาชน อย่างแท้จริง

๓. การสร้างแหล่งเรียนรู้ตามกองบินต่าง ๆ และหน่วยขึ้นตรงของกองทัพอากาศดอนเมือง เพื่อเป็นการพัฒนาทั้งหมดทั้งในภาคของข้าราชการของกองทัพอากาศทั้งหมด และประชาชนทั่วไป ในเรื่องของการประหยัด การอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพ มีสุขภาพที่แข็งแรง ไม่เป็นหนี้สิน ข้าราชการและประชาชนได้รับการศึกษา และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน

๔. ไม่ว่าจะเป็ข้าราชการของกองทัพอากาศ หรือประชาชนทั่วไป สิ่งสำคัญในการจะเริ่มต้นน้อมนำศาสตร์พระราชาราชกาลที่ ๙ มาใช้นั้น อันดับแรกคือ ต้องให้การยอมรับและเชื่อมั่นในศาสตร์พระราชาก่อนว่าเป็นศาสตร์ที่สามารถนำมาพัฒนาชีวิต พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศได้อย่าง มั่นคง ยั่งยืน ได้อย่างแท้จริง

พลอากาศตรี พงษ์ศักดิ์ เสมอชัย ตำแหน่ง รองเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ กองทัพอากาศมีแนวคิดในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของ กองทัพอากาศ ท่านได้กล่าวไว้ว่า ในฐานะที่กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ เป็นหน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์และงานด้านมวลชน จึงได้มีแนวคิดในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติดังนี้

๑. ด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ใช้บทบาทการเป็นสื่อของกองทัพอากาศเผยแพร่หลักการทำงานและปลูกจิตสำนึกในศาสตร์พระราชาสู่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ข้าราชการในกองทัพอากาศ และหน่วยขึ้นตรงของกองทัพอากาศทั้งหมด และกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนทั่วไป โดยร่วมมือกับกรมประชาสัมพันธ์ และองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และเกิดความเข้าใจตรงกัน

๒. ด้านการมวลชน ส่งเสริมให้ข้าราชการในกองทัพอากาศทั้งในที่ตั้งดอนเมือง และกองบินต่างๆ ให้ปฏิบัติและยึดหลักการดำเนินชีวิตและการทำงานตามรอยศาสตร์พระราชให้เป็นตัวอย่างกับประชาชนทั่วไป และนำไปเผยแพร่เป็นองค์ความรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย มีการร่วมมือกับหน่วยงานในองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา และสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ

พลอากาศตรี ทศวรรณ รัตนแก้วกาญจน์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ในความเป็นกองทัพอากาศสามารถนำศาสตร์พระราชามาไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากแต่ละหน่วยงานของกองทัพอากาศจะมีหน่วยกิจการพลเรือนรับผิดชอบการปฏิบัติในส่วนต่างๆ ของงานด้านกิจการพลเรือน ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการเข้าถึง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงชี้แนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกๆ ระดับไม่ว่าจะในระดับครอบครัว ชุมชน หรือรัฐ ในการปฏิบัติงานหรือบริหารพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท มีเหตุผล และสร้างระบบภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบต่าง ๆ อันอาจเกิดขึ้นจากภายนอกและภายในอย่างรอบคอบ ในขณะที่เดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และความรอบรู้ที่เหมาะสม การดำเนินชีวิต ควรใช้ความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อม แนวทางสำคัญคือ

๑. ใช้หลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

๒. จัดทำแผนการบริหารงานกิจการพลเรือน ส่งเสริมให้กำลังพลและครอบครัวมีวิถีปฏิบัติ มีความร่วมมือ และการดำเนินงานตามแนวทางของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และดำเนินการตามแผนดังกล่าวอย่างรอบคอบ เป็นขั้นตอน เน้นความมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริตขยันหมั่นเพียร เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน และใช้สติปัญญา

๓. ใช้หลักการ ๓ ประการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี เพราะหน่วยงานต้องมีการจัดการเชิงกลยุทธ์ ในการทำงานต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต้องมองภาพรวม ทุกคนต้องมีส่วนร่วม คือ การประสานงาน และการบูรณาการ ปรับวิธีการทำงาน หน่วยงาน องค์กรต้องมีธรรมาภิบาล เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภายใน

๔. การบริหารงาน/การพัฒนา กำลังพลสายกิจการพลเรือน คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อให้สามารถทำงาน ดำเนินชีวิตไปตามทางสายกลางได้ และมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงในโลกาภิวัตน์ที่จะเกิดขึ้น การพัฒนาคนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องสนใจ หลักการพัฒนาบุคคลากรเพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรสนใจในสิ่งต่างๆ เหล่านี้ คือ

๔.๑ ต้องมีการพัฒนาคนให้มีความรู้ และมีคุณธรรมไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดความสมดุลในชีวิต

๔.๒ เสริมสร้างรากฐานให้หน่วยงานให้เข้มแข็ง สร้างภาวะแวดล้อมการทำงานให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้พนักงานสามารถพัฒนาตัวเอง เติบโตในสายงานได้อย่างมั่นคง มีโอกาส และความเสมอภาคในการพัฒนาศักยภาพเท่าเทียมกัน มีการร่วมมือแลกเปลี่ยนความรู้กัน

๔.๓ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในหน่วยงาน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายในให้เข้มแข็ง และมีความรู้สึกรักหวงแหนหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันอีกหนทางหนึ่ง

พลอากาศตรี ศุภณัฐ หนูรอด ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ กองทัพอากาศได้ดำเนินโครงการช่วยเหลือประชาชนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่เป้าหมายต่างๆ ทั้งโครงการระยะสั้น และโครงการระยะยาว โดยมอบหมายให้กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารประเทศของรัฐบาลตามวิสัยทัศน์ มั่นคง ยั่งยืน จึงให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในรูปแบบของประชารัฐ

ด้านการเกษตร : มอบเมล็ดพันธุ์พืชอายุสั้น ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพด มะนาว กิ่งพันธุ์สะเดา

ด้านปศุสัตว์ : มอบพันธุ์สัตว์ ได้แก่ หมูป่าลูกผสม สุตรอาหารสัตว์ราคาถูก พร้อมพ่อค้าที่จะมารับซื้อผลผลิต หนุณาและปูนา ซึ่งตลาดในพื้นที่มีความต้องการสูง การดูแลไม่ยุ่งยาก และขายได้ราคา

กองทัพอากาศจึงได้เตรียมอากาศยานหลายแบบ เพื่อปฏิบัติการฝนหลวงโดยจัดตั้งฐานบินปฏิบัติการฝนหลวง ณ กองบินต่างๆ ทั่วประเทศ และโรงเรียนการบินอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๕ ในการทำฝนหลวง เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำให้แก่แหล่งกักเก็บน้ำนั้น “พื้นป่าต้นน้ำ” กองทัพอากาศจึงได้จัดตั้งโครงการ “สร้างฝายบนดอย ตามรอยเท้าพ่อ” ขึ้นเพื่อเพิ่มจำนวนฝายแม้วชะลอน้ำ คืนความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นป่าต้นน้ำ เพิ่มปริมาณน้ำในแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรและอุปโภคบริโภค และได้สั่งการให้กองบินต่างๆ สนับสนุนกำลังพลทรัพยากรที่เหมาะสม เข้าไปร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในลักษณะประชารัฐอีกด้วย

นาวาอากาศเอก วีรชน นรานุต ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการกองบรรเทาสาธารณภัย สำนักนโยบายและแผน กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ งานด้านกิจการพลเรือน เป็นการดำเนินงานของทหารในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยด้านการเมือง การเศรษฐกิจ จิตวิทยา วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมมุ่งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนและประชาชนร่วมให้การสนับสนุนกิจการทหาร ทั้งในยามสงครามและในยามปกติได้ทันทั่วถึงและมีประสิทธิภาพกล่าวคือ “ในยามสงครามไม่เกิดขวาง และในยามปกติร่วมพัฒนา” มีกลุ่มงานหลัก ๘ ประการ ประกอบด้วย การปฏิบัติการกิจด้านพลเรือน การปฏิบัติการจิตวิทยา การประชาสัมพันธ์ การเสริมสร้างอุดมการณ์ในหน่วยทหาร การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ การดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนในภาวะไม่ปกติ การบรรเทาสาธารณภัย และการฝึกศึกษาด้านกิจการพลเรือน แนวคิดการน้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ดังนี้

๑. การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ได้แก่ มีความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ และมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว

๒. การใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน มีความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการปฏิบัติ รวมทั้งการยึดถือคุณธรรม อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและความสุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

๓. การกำหนดนโยบายและบริหารจัดการองค์กร มีการเตรียมนโยบาย แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ควรเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนและชุมชนสามารถพึ่งตนเอง

๔. การบริหารจัดการงบประมาณ ต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายภารกิจ การใช้จ่ายงบประมาณต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยใช้หลักสมเหตุสมผลโปร่งใสตรวจสอบได้มีการใช้เหตุผล

๕. การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล มีการจัดสรรกำลังคนให้เหมาะสมเกิดประสิทธิภาพในการทำงานยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน ด้วยความเพียรความซื่อสัตย์สุจริตซื่อสัตย์การยอมรับฟังความเห็นที่แตกต่างตลอดจนสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับองค์กร เป็นองค์กรที่มีคนเก่งควบคู่กับเป็นคนดีรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ร่วมกันทำงานเป็นทีม

แนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ เพื่อเตรียมพร้อมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนี้

๑. เสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงรุก สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อกองทัพอากาศ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกองทัพอากาศกับกลุ่มเป้าหมายประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชน โดยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเชิงรุกทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง

๒. เสริมสร้างประสิทธิภาพการช่วยเหลือประชาชนและบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากปัจจุบันสาธารณภัยและอุบัติเหตุมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเพิ่มมากขึ้น การช่วยเหลือประชาชนจึงเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งและเป็นภารกิจหลักของกองทัพอากาศในยามปกติซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปฏิบัติภารกิจของกองทัพอากาศ

๓. พัฒนาระบบประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุก การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกองทัพอากาศให้บุคคลภายในองค์กรกองทัพอากาศและประชาชนแขนงต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และสื่อ Social ต่างๆ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกองทัพอากาศอย่างกว้างขวาง

๔. พัฒนางานด้านกิจการพลเรือน สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความเป็นเลิศงานกิจการพลเรือนเพื่อให้งานกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความเข้าใจอันดี ก่อให้เกิดประโยชน์ในการประสานความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยการอาศัยความรู้ในการประยุกต์ใช้กับการทำงานและความร่วมมือร่วมใจของข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานราชการตลอดจนกองทัพอากาศทุกคน

ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในหลักการ "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" คือ การเรียนรู้กระบวนการคิดบนรากฐานของการเข้าใจมนุษย์ การเข้าถึงข้อมูล เพื่อให้การสร้างสรรค์นั้นตอบสนองความต้องการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและการพัฒนา ตลอดจน การทดลองและปรับปรุงจนได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างไม่รู้จัก แนวทางการน้อมนำ ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ อาทิ งานด้านบรรเทา สาธารณภัย มีดังนี้

๑. ต้องมีความเข้าใจความต้องการของชุมชนและบริบทท้องถิ่น เข้าใจความเป็นไป ทั้งหมดของปัญหาอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหาทั้ง ทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม ในการป้องกันและลดความสูญเสียจากภัยพิบัติ

๒. ต้องเข้าถึงพื้นที่และออกไปสัมผัสถึงกับสิ่งความจริงที่คนในพื้นที่ต้องการจริง ๆ เข้าถึงความจริงไม่ใช่การเรียนรู้แต่เพียงผิวเผิน เข้าถึงความรู้สึกนึกคิดในความเป็นมนุษย์ของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งตัวของเราเองด้วย สำหรับการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ

๓. ต้องนำสิ่งที่ประชาชนต้องการไปพัฒนาเพิ่มเติมให้เขาสามารถใช้ศักยภาพได้อย่าง เต็มที่ และต้องอยู่บนรากฐานของความเข้าใจและเข้าถึงดังที่กล่าวมาข้างต้น โดยใช้มนุษย์เป็นฐานให้ สามารถพึ่งพาตนเองได้

๓. สรุปเพื่อเสนอแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้าน กิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ที่ได้จากการใช้เทคนิค SWOT Analysis การสัมภาษณ์ และศาสตร์ราชา

แนวทางการน้อมนำศาสตร์ราชาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของ กองทัพอากาศ ผู้วิจัยได้นำผลการจากการวิเคราะห์โดยวิธี SWOT Analysis โดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัย ภายนอก โดยใช้หลักของ Pest Analysis ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางการเมือง (Political Environment) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (Economic Environment) การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socialcultural Environment) และการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยี (Technological Environment) และปัจจัยภายใน โดยการพิจารณา ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา มีหลัก ๖ ด้าน ในการวิเคราะห์ ที่เรียกว่า “๒S๔M” และมารวมกับผลการ วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์จากผู้บังคับบัญชาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในงาน ด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

ผลสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธี SWOT Analysis และข้อสรุปจากการ สัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาาระดับสูงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสายงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ดังนี้

๑. แนวทางที่ ๑ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงรุก S0 (S1 + S2 + S3 + S8 + S9 + O6 + O7)

สถานการณ์ : (S1) ผู้บังคับบัญชาาระดับสูงให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานด้าน กิจการพลเรือน (S2) ผู้บังคับบัญชากองทัพอากาศได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) (S3) กองทัพอากาศมีศักยภาพในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนทั้งภายใน ที่ตั้งดอนเมือง และกองบินต่าง ๆ (S8) กองทัพอากาศมีอากาศยานในการเข้าถึงพื้นที่ มีอากาศยาน

ไว้คนขับเพื่อใช้ในการสำรวจ (S9) มีอุปกรณ์สำหรับรับ-ส่งข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ (O6) สถาบันการศึกษาในภาครัฐและเอกชนในประเทศและต่างประเทศ ต่างเร่งผลิตบุคลากรในด้าน การตลาด การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเน้นไปทางการใช้เทคโนโลยีที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล ได้ง่าย (O7) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand การจัดวางและเลือกใช้แนวทาง “พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกิจการ พลเรือนให้มีความรู้ ความสามารถในระดับมืออาชีพ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนการปฏิบัติการงานกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือประชาชน และการ บรรเทาสาธารณภัย” เป็นแนวทางในการทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงรุก โดย ปัจจุบันกองทัพอากาศต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และโครงสร้างในการรบในสนามมาเป็นการรบกับ สถานการณ์โลกในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา ทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพมากขึ้น

๒. แนวทางที่ ๒ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงรับ WT (W2 +W3 +W4 + W5 + W6 + W7 + T5 + T6 + O4 + O5)

สถานการณ์ : (W2) หน่วยจัดทำแผนบรรจุกำลังพลหลายหน่วยงานและ ข้าราชการมีการบรรจุน้อยกว่าที่ตั้งไว้ (W3) ยังไม่มีการผลิตกำลังพลทางด้านงานกิจการพลเรือน โดยตรงเหมือนเหล่าอื่นๆ (W4) ยังขาดกำลังพลที่มีความชำนาญในบรรเทาสาธารณภัย และทางด้าน เทคโนโลยีและการสื่อสาร (W5) ไม่มีอุปกรณ์ในการช่วยเหลือหรือบริการประชาชนโดยตรง (W6) การ จัดหน่วยออกพื้นที่ต้องเป็นการประกอบกำลังพลจากหน่วยเกี่ยวข้อง (T5)การโจมตีและการจรรกรร มทางไซเบอร์เนื่องจากการกำหนดมาตรการป้องกันทำได้ยากและไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (T6) การเคลื่อนไหวกิจกรรมทางการเมืองสื่อดังกล่าวนี้อาจถูกนำมาใช้ในทางที่ผิด เพื่อโจมตี บ่อนทำลาย หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง (O4) กองทัพอากาศเป็นส่วนราชการที่สาธารณชน ต่างให้ความเชื่อถือและมีทัศนคติที่ดีมาด้วยดีตลอด (O5) ได้รับความร่วมมือจากทั้งทางภาครัฐและ ภาคเอกชนที่พร้อมให้การสนับสนุนและเป็นพันธมิตรด้วยดีมาตลอด

การจัดวางและเลือกใช้แนวทาง “บูรณาการในการประสานงานกับประชาชน เปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึก สร้างความเป็นปึกแผ่น เป็นพันธมิตรกับหน่วยงานของรัฐ และเอกชน” ในสังคมปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร การรับ-ส่ง ข้อมูล ข่าวสารมีความจำเป็นอย่างมาก กองทัพอากาศจึงให้ความสำคัญในด้านนี้เพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติที่ ดีต่อกองทัพอากาศ ให้ความร่วมมือและรับฟังแนวทางในการลงพื้นที่ปฏิบัติการกิจและเข้าใจในข้อมูล ที่เป็นไปในทางทิศทางเดียวกัน ประการหนึ่งกองทัพอากาศยังต้องเป็นพันธมิตรกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเพื่อประสานงาน เพื่อรับการสนับสนุนในการช่วยเหลือประชาชนร่วมกัน และเกิดผลดีและ เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด

๓. แนวทางที่ ๓ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงพัฒนา W0 (W3 + W4 + O1 + O2 + O6 + O7)

สถานการณ์ : (W3) ยังไม่มีการผลิตกำลังพลทางด้านงานกิจการพลเรือนโดยตรง เหมือนเหล่าอื่นๆ (W4) ยังขาดกำลังพลที่มีความชำนาญในบรรเทาสาธารณภัย และทางด้าน เทคโนโลยีและการสื่อสาร (O1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ -

๒๕๖๔ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ (O2) จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) (O6) สถาบันการศึกษาในภาครัฐและเอกชนในประเทศและต่างประเทศ ต่างเร่งผลิตบุคลากรในด้านการตลาด การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเน้นไปทางการใช้เทคโนโลยีที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย (O7) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand

การจัดวางและเลือกใช้นโยบาย “บุคลากรด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศควรมีความรู้ความสามารถ ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อตอบสนองสถานการณ์และสถานะแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน” เป็นแนวทางงานด้านกิจการพลเรือนของทหารอากาศเชิงพัฒนา โดยกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ขอเสนอโครงการศึกษาเพิ่มเติม อาทิ การให้ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ได้ไปศึกษาดูงานในหน่วยงานเอกชนทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งรวมไปถึงการศึกษางานในด้านงานบรรเทาสาธารณภัย การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสังคมภายนอกกองทัพในปัจจุบัน การจัดโครงการอบรมข้าราชการในด้านของกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ เพื่อตอบสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฉบับที่ ๑๒ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี สอดคล้องกับนโยบายของกองทัพอากาศที่ต้องการเป็น “One of the Best Air Force in ASEAN”

๔. แนวทางที่ ๔ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชิงป้องกัน ST (W1 + S5 + S6 + S7 + S8 + S9 + S10 + T1)

สถานการณ์ : (W1) มีการเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชาทุก ๒ ปี นโยบายด้านกิจการพลเรือนแตกต่างกันไป (S5) มีคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกองทัพอากาศ (กปช. ทอ.) ทำงานร่วมกับส่วนหน่วย ทอ. ณ ที่ตั้งต่างจังหวัดได้แก่ รร.การบิน และ กองบินต่างๆ (S6) มีการจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศ เพื่อให้การช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย กท., บก.ทท (S7) กองทัพอากาศมีอากาศยานในการเข้าถึงพื้นที่ (S8) มีอากาศยานไร้คนขับ ตามระบบมีแผนรองรับทุกหน่วย (T1) การเลือกตั้งเปลี่ยนรัฐบาล อาจมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและทิศทางในการพัฒนาประเทศใหม่

การจัดวางและเลือกใช้นโยบาย “ปรับโครงสร้าง เพิ่มความยืดหยุ่น กำหนดทิศทางที่ชัดเจน เพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ” เป็นแนวทางงานด้านกิจการพลเรือนของทหารอากาศเชิงป้องกัน โดยกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ต้องมีการวางแผน กำหนดนโยบาย วางกลยุทธ์ ที่สามารถปรับตามสถานการณ์ วาระของรัฐบาลและนโยบายของผู้บังคับบัญชาที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ เพิ่มความชัดเจนและกำหนดทิศทางที่แน่นอน เพื่อให้งานด้านกิจการพลเรือนของทหารอากาศยังคงปฏิบัติภารกิจได้ต่อไปโดยและมีประสิทธิภาพต่อประชาชนและประเทศชาติ โดยเสนอแนวทางในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศทั้งสิ้น ๔ แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ ๑ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

แนวทาง “พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนให้มีความรู้ความสามารถในระดับมืออาชีพ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนการปฏิบัติการงานกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทาสาธารณภัย”

แนวทางที่ ๒ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

แนวทาง “บูรณาการในการประสานงานกับประชาชน เปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึก สร้างความเป็นปึกแผ่น เป็นพันธมิตรกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน”

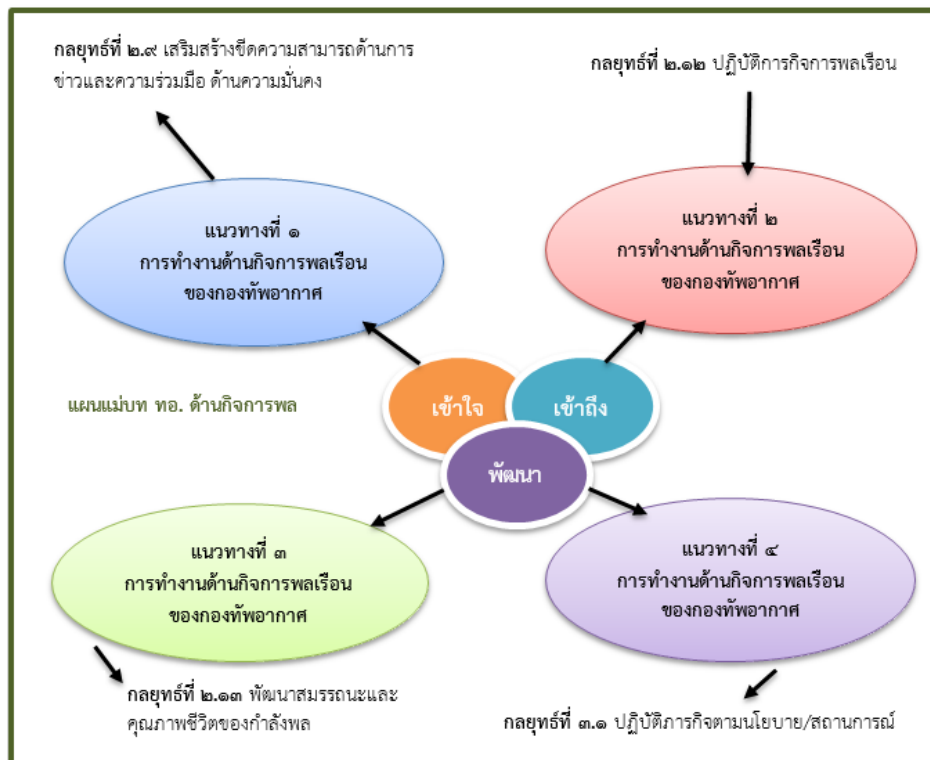
แนวทางที่ ๓ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

แนวทาง “บุคลากรด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศควรมีความรู้ความสามารถในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อตอบรับสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน”

แนวทางที่ ๔ การทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

แนวทาง “ปรับโครงสร้าง เพิ่มความยืดหยุ่น กำหนดทิศทางที่ชัดเจนเพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ”

แผนภาพที่ ๕ - ๑ สรุปแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศโดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis + ผลสัมฤทธิ์ + ศาสตร์พระราชา ลงในกลยุทธ์ย่อยของแผนแม่บท ทอ. ด้านกิจการพลเรือน

แนวทางในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ และ ความเชื่อมโยงสู่แผนแม่บทด้านกิจการพลเรือนในแผนยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ

ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศกำหนดทิศทางพัฒนาจากบทบาทและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องตามมาตรการและขีดความสามารถที่ต้องการตามแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของกระทรวงกลาโหมและกองบัญชาการกองทัพไทย

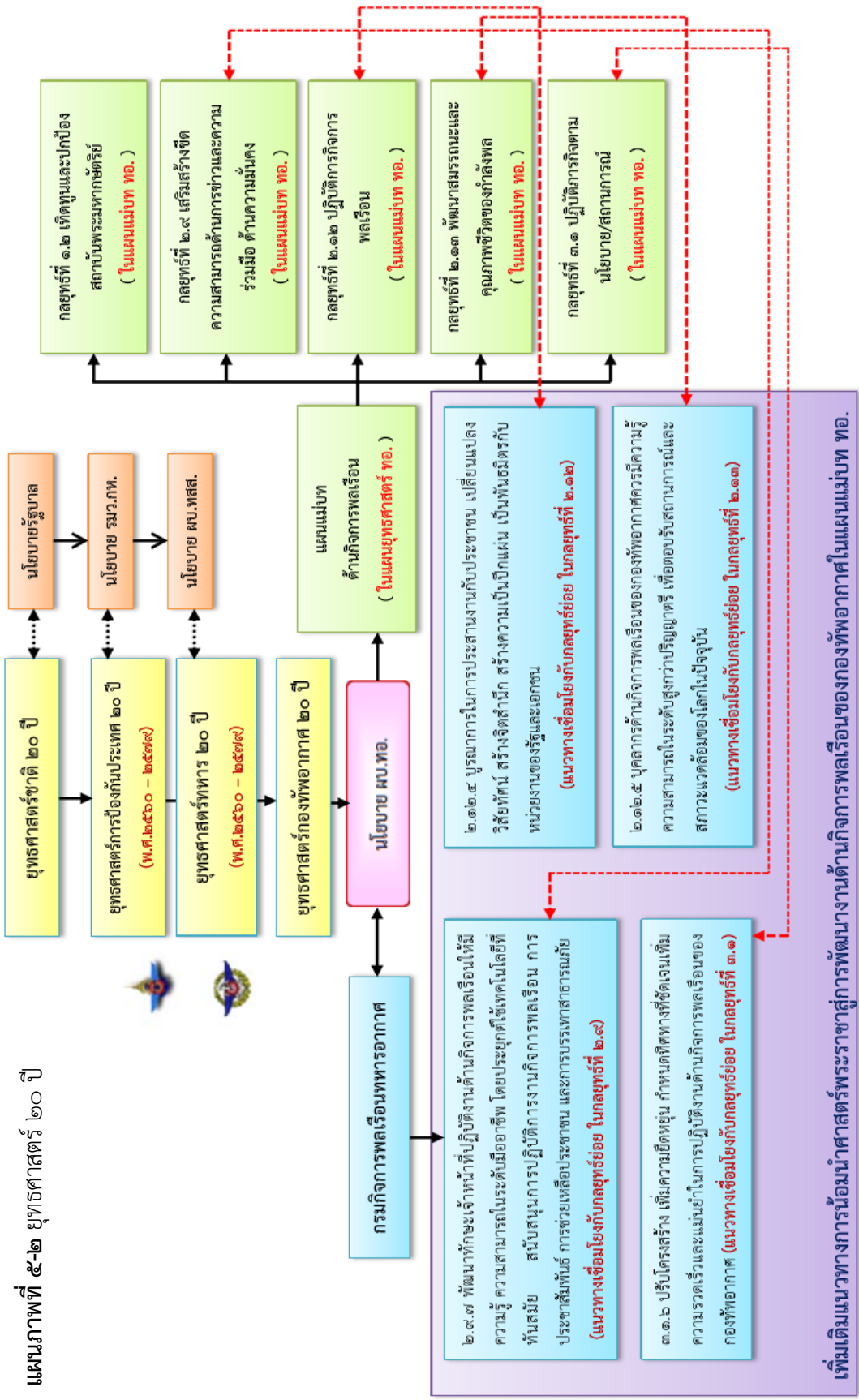
ตารางที่ ๕-๑ ตารางงานด้านกิจการพลเรือน ทอ. เชื่อมโยงกับแผนแม่บท ทอ.

ลำดับ	แนวคิดเชื่อมโยงใน แผนแม่บท ทอ. ในแผน ยุทธศาสตร์ ทอ. ๒๐ ปี	แผนแม่บท ด้านกิจการพลเรือน ในแผนยุทธศาสตร์ ทอ.			
		กลยุทธ์ที่ ๒.๙ เสริมสร้างขีด ความสามารถด้าน การข่าวและความ ร่วมมือ ด้านความ มั่นคง	กลยุทธ์ที่ ๒.๑๒ ปฏิบัติการ กิจการพลเรือน	กลยุทธ์ที่ ๒.๑๓ พัฒนาสมรรถนะ และคุณภาพชีวิต ของกำลังพล	กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ปฏิบัติการกิจ ตามนโยบาย/ สถานการณ์
แนวทางการทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ					
๑	พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน ให้มีความรู้ ความสามารถใน ระดับมืออาชีพ โดย ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ ทันสมัย สนับสนุนการ ปฏิบัติการงานกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การ ช่วยเหลือประชาชน และการ บรรเทาสาธารณภัย	✓			
๒	บูรณาการในการประสานงาน กับประชาชน เปลี่ยนแปลง วิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึก สร้าง ความเป็นปึกแผ่น เป็น พันธมิตรกับหน่วยงานของรัฐ และเอกชน		✓		
๓	บุคลากรด้านกิจการพลเรือน ของกองทัพอากาศควรมี ความรู้ความสามารถใน ระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อ ตอบรับสถานการณ์และ สภาวะแวดล้อมของโลกใน ปัจจุบัน			✓	

ตารางที่ ๕-๑ ตารางงานด้านกิจการพลเรือน ทอ. เชื่อมโยงกับแผนแม่บท ทอ. (ต่อ)

ลำดับ	แนวคิดเชื่อมโยงใน แผนแม่บท ทอ. ในแผน ยุทธศาสตร์ ทอ. ๒๐ ปี	แผนแม่บท ด้านกิจการพลเรือน ในแผนยุทธศาสตร์ ทอ.			
		กลยุทธ์ที่ ๒.๙ เสริมสร้างขีด ความสามารถด้าน การข่าวและความ ร่วมมือ ด้านความ มั่นคง	กลยุทธ์ที่ ๒.๑๒ ปฏิบัติการ กิจการพลเรือน	กลยุทธ์ที่ ๒.๑๓ พัฒนาสมรรถนะ และคุณภาพชีวิต ของกำลังพล	กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ปฏิบัติการกิจ ตามนโยบาย/ สถานการณ์
แนวทางการทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ					
๔	ปรับโครงสร้าง เพิ่มความ ยืดหยุ่น กำหนดทิศทางที่ ชัดเจนเพิ่มความรวดเร็วและ แม่นยำในการปฏิบัติงานด้าน กิจการพลเรือนของ กองทัพอากาศ				✓

แผนภาพที่ ๕-๒ ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี

แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือน ของกองทัพอากาศเชื่อมโยงในกลยุทธ์ย่อย เพิ่มเติมในแผนแม่บทกองทัพอากาศ ด้านกิจการพลเรือน

ผู้วิจัยได้นำผลสรุปแนวทางจากการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชื่อมโยงในแผนแม่บทกองทัพอากาศด้านกิจการพลเรือน โดยการเพิ่มเติมในกลยุทธ์ย่อย ในแผนยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

นโยบายด้านความมั่นคงกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการจัดเตรียมกำลังทหารและยุทธโศปกรณ์ เพื่อพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ กองทัพอากาศในฐานะหน่วยงานทางทหารหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงกลาโหม ซึ่งถูกจัดตั้งเพื่อตอบสนองหน้าที่ของรัฐ จึงมีหน้าที่สำคัญในการเตรียมกำลังกองทัพอากาศและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศเพื่อพิทักษ์รักษาและปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ เทิดทูนและปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ (แผนแม่บท ทอ. ด้านกิจการพลเรือน)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเทิดทูนและป้องกันมิให้มีการล่วงละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์
๒. เพื่อให้กำลังพลกองทัพอากาศ ครอบครัว และประชาชน มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนกิจกรรมที่ดำเนินการเทิดพระเกียรติเทียบกับแผนการเทิดทูนพระมหากษัตริย์
๒. ร้อยละของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการล่วงละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ทางสื่อออนไลน์ที่ผ่านเกณฑ์เทียบกับผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด

ผู้รับผิดชอบ

๑. กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ
๒. กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทหารอากาศ

กลยุทธ์ย่อย

๑. สนับสนุนและจัดกิจกรรมอันแสดงออกถึงความจงรักภักดี เทิดทูน และปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสมพระเกียรติ

๒. พัฒนาบุคลากรของหน่วยเกี่ยวข้องของกองทัพอากาศให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการล่วงละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ทางสื่อสังคมออนไลน์

๓. เน้นมาตรการปลูกฝังค่านิยม ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และแสดงออกถึงความจงรักภักดี เทิดทูน พิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสมพระเกียรติ

๔. ระดมทรัพยากรของกองทัพอากาศและความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริส่งเสริมให้ข้าราชการและหน่วยงานของกองทัพอากาศเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเผยแพร่สู่ประชาชนทั่วไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมในการป้องกันประเทศ

กองทัพอากาศต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งด้านการรบและมีใช้การรบโดยภัยคุกคาม มีโอกาสเกิดขึ้นในลักษณะจำกัดในห้วงเวลาสั้น ๆ เกิดขึ้นอย่างฉับพลันและมีสิ่งบอกเหตุในระยะเวลาระยะสั้น ดังนั้น เพื่อให้การเตรียมกำลังทางอากาศมีความพร้อมในการป้องกันประเทศได้ทันที และสามารถเผชิญกับภัยคุกคามอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องเตรียมกำลังทางอากาศทุกด้านให้เพียงพอใกล้เคียงกับกำลังทางอากาศที่ใช้ในการปฏิบัติการจริงมากที่สุด โดยกำหนดผู้มีส่วนได้เสียหลักและกลุ่มเป้าหมายสำคัญในยุทธศาสตร์ที่ ๒ คือ ประชาชนในทุกภาคส่วน กองทัพไทย และประเทศในกลุ่มอาเซียน

กลยุทธ์ที่ ๒.๙ เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการข่าวและความร่วมมือ ด้านความมั่นคง (แผนแม่บท ทอ. ด้านกิจการพลเรือน)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานการด้านการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง ให้สามารถแจ้งเตือนล่วงหน้าได้อย่าง ครบถ้วน ถูกต้อง ปลอดภัย และทันต่อสถานการณ์ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้

๒. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางทหารที่ดีระหว่างกองทัพอากาศไทย กับ กองทัพอากาศประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละความพึงพอใจของหน่วยผู้ใช้
๒. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติตามวงรอบข่าวกรอง
๓. ระดับประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าวที่ผ่านการอบรมหลักสูตร ด้านการข่าว
๔. ร้อยละของพื้นที่สำคัญของกองทัพอากาศที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัย
๕. ร้อยละของความสำเร็จที่ปฏิบัติได้ตามแผนกิจกรรมความร่วมมือ ทางทหารระหว่างกองทัพอากาศกับกองทัพอากาศมิตรประเทศ

๖. ร้อยละของความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานของสำนักงานผู้ช่วยทูตฯ

ผู้รับผิดชอบ

๑. กรมข่าวทหารอากาศ
๒. กรมยุทธการทหารอากาศ
๓. กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

กลยุทธ์ย่อย

๑. พัฒนาการดำเนินการด้านข่าวกรอง โดยใช้ขีดความสามารถของกองทัพอากาศ ร่วมกับการสร้างเครือข่าย และการประสานงานกับประชาคมข่าวกรองของประเทศ รวมทั้งหน่วยข่าวของมิตรประเทศ เพื่อให้สามารถสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร การข่าวกรอง และการแจ้งเตือนสถานการณ์ได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง ปลอดภัย และทันต่อสถานการณ์

๒. พัฒนาขีดความสามารถด้านการข่าวเข้าสู่ยุคข่าวกรองอัตโนมัติ (e-Intelligence) เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการรวบรวม การสืบค้น และการศึกษาวิจัยภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๓. พัฒนากำลังพลด้านการข่าวให้มีความรู้ ความสามารถในระดับมืออาชีพ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้มีความเสียสละ มีวินัย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

๔. พัฒนาระบบการรักษาความปลอดภัยต่อสถานที่ของกองทัพอากาศ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัยทั้งระบบ

๕. ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพอากาศไทย กับกองทัพอากาศมิตรประเทศ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้เกิดความเข้าใจอันดี ความไว้วางใจเชื่อใจต่อกัน ปราศจากความขัดแย้งและการคุกคาม

๖. เพิ่มบทบาทและศักยภาพให้ผู้ช่วยทูตทหารอากาศในการประสานความร่วมมือกับมิตรประเทศเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนการฝึก/ศึกษาในระดับต่าง ๆ การส่งกำลัง การบริการด้านการบิน การแพทย์ และการบรรเทาสาธารณภัย

๗. พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนให้มีความรู้ ความสามารถในระดับมืออาชีพ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสนับสนุนการปฏิบัติงานงานกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทาสาธารณภัย

กลยุทธ์ที่ ๒.๑๒ ปฏิบัติการกิจการพลเรือน (แผนแม่บท ทอ. ด้านกิจการพลเรือน)

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงรุก สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อกองทัพอากาศ และเป็นปัจจัยทวีกำลังในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนเพื่อความมั่นคงของชาติในทุก ๆ ด้าน

ผู้รับผิดชอบ

๑. กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ
๒. กรมกำลังพลทหารอากาศ
๓. กรมยุทธการทหารอากาศ

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของความสำเร็จในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานหลัก เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติภายในประเทศ

๒. ร้อยละของความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์

๓. ระดับความสำเร็จในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์

กลยุทธ์ย่อย

๑. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้เป็นปัจจัยทวีกำลังที่สำคัญ อย่างชาญฉลาดทุกรูปแบบ
๒. ปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัยหรือภาวะคับขัน ให้เป็นผลอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ รวมถึงสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของชาติตามนโยบายของรัฐบาล

๓. ดำเนินการและพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนต่อกองทัพอากาศ

๔. บูรณาการในการประสานงานกับประชาชน เปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึก สร้างความเป็นปึกแผ่น เป็นพันธมิตรกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน

กลยุทธ์ที่ ๒.๑๓ พัฒนาสมรรถนะและคุณภาพชีวิตของกำลังพล (แผนแม่บท ทอ.ด้านกิจการพลเรือน)

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังพลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมืออาชีพ มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจและสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ของกองทัพอากาศ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัวให้มีความมั่นคงและยั่งยืนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัด

๑. ระดับความสำเร็จในการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรกองทัพอากาศ บนพื้นฐานของค่านิยมหลักและสมรรถนะกำลังพลกองทัพอากาศ

๒. ร้อยละของหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศที่มีการวางแผนพัฒนากำลังพล ตามแนวคิดสมรรถนะกำลังพลกองทัพอากาศ

๓. ร้อยละของกำลังพลที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

๔. ร้อยละความพึงพอใจของกำลังพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัว รวมทั้งสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ผู้รับผิดชอบ

๑. กรมกำลังพลทหารอากาศ

๒. กรมข่าวทหารอากาศ

๓. กรมยุทธการทหารอากาศ

๔. กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

๕. กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทหารอากาศ

๖. กรมสวัสดิการทหารอากาศ

กลยุทธ์ย่อย

๑. ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานระบบการบริหารผลการปฏิบัติงาน กำลังพลตามแนวคิดสมรรถนะกำลังพลกองทัพอากาศสู่ระดับสากล

๒. เสริมสร้างกำลังพลมืออาชีพด้วยการพัฒนาระบบการฝึกศึกษา และการวางแผนพัฒนากำลังพลให้สอดคล้องกับแนวคิดสมรรถนะกำลังพลกองทัพอากาศ

๓. พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาของกำลังพลกองทัพอากาศ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและวิสัยทัศน์ของกองทัพอากาศ

๔. เสริมสร้างวัฒนธรรมกองทัพอากาศเข้มแข็ง บนพื้นฐานของค่านิยมหลักและสมรรถนะกำลังพลกองทัพอากาศ

๕. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัวบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง

๖. ส่งเสริมการพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานของกำลังพลกองทัพอากาศ

๗. บุคลากรด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศควรมีความรู้ความสามารถในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อตอบสนองสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ รักษาความมั่นคงของรัฐ

กองทัพอากาศมีหน้าที่สำคัญในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งจากภายในและภายนอกราชอาณาจักร รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตลอดจนการช่วยเหลือประชาชน ดังนั้นกองทัพอากาศจำเป็นต้องใช้ศักยภาพและขีดความสามารถของกองทัพอากาศ เพื่อสนับสนุนการรักษาความมั่นคงของรัฐ

เป้าหมายยุทธศาสตร์ : ประชาชน/กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เป้าหมายมีความมั่นคงปลอดภัย และสันติสุข

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ ปฏิบัติภารกิจตามนโยบาย/สถานการณ์

วัตถุประสงค์

เพื่อปฏิบัติภารกิจและสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจรักษาความมั่นคงของรัฐ โดยใช้ศักยภาพและขีดความสามารถของกองทัพอากาศในทุกด้าน

ผู้รับผิดชอบ

๑. กรมยุทธการทหารอากาศ
๒. กรมข่าวทหารอากาศ
๓. กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละจำนวนคำขอการปฏิบัติทางอากาศในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับการปฏิบัติ
๒. ความสำเร็จในการสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติ

กลยุทธ์ย่อย

๑. ปฏิบัติและสนับสนุนภารกิจการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวทางของเหล่าทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. ดำรงความพร้อมในการปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัยอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ ตลอดจนกำหนดแนวทางและรูปแบบการบูรณาการกับทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ
๓. เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยที่กระทบต่อกำลังอำนาจแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการควบคุมการใช้ห้วงอากาศเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและด้านความมั่นคง
๔. สนับสนุนภารกิจด้านการรักษาความมั่นคงของรัฐอื่น ๆ หรือเมื่อได้รับการร้องขอจากรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐ

๕. ส่งเสริม และให้ความรู้ความเข้าใจกับกำลังพลและครอบครัวของกองทัพอากาศ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนการสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ของกำลังพลและครอบครัวกับประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๖. ปรับโครงสร้าง เพิ่มความยืดหยุ่น กำหนดทิศทางที่ชัดเจนเพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

อย่างไรก็ตามการกำหนดนโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศจะกำหนดสาระสำคัญของทิศทางการพัฒนาในแต่ละปีงบประมาณ การจัดทำแผนพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางของกองทัพอากาศ (RTAF NCO Master Plan) และแผนแม่บทกองทัพอากาศ ต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Alignment) กับยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ และมีการบูรณาการระหว่างแผนแม่บทต่าง ๆ และการติดตามและประเมินผลต้องมีฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อติดตามความก้าวหน้า การพัฒนาตามยุทธศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งต้องบูรณาการระบบการประเมินผลอื่น ๆ เพื่อลดภาระการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เป็นทิศทางหลักสำคัญในระยะยาว ซึ่งใช้ในการกำหนดนโยบายการจัดทำแผน และการติดตามประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่ากองทัพอากาศสามารถขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยจำเป็นต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงต่าง ๆ ดังนี้

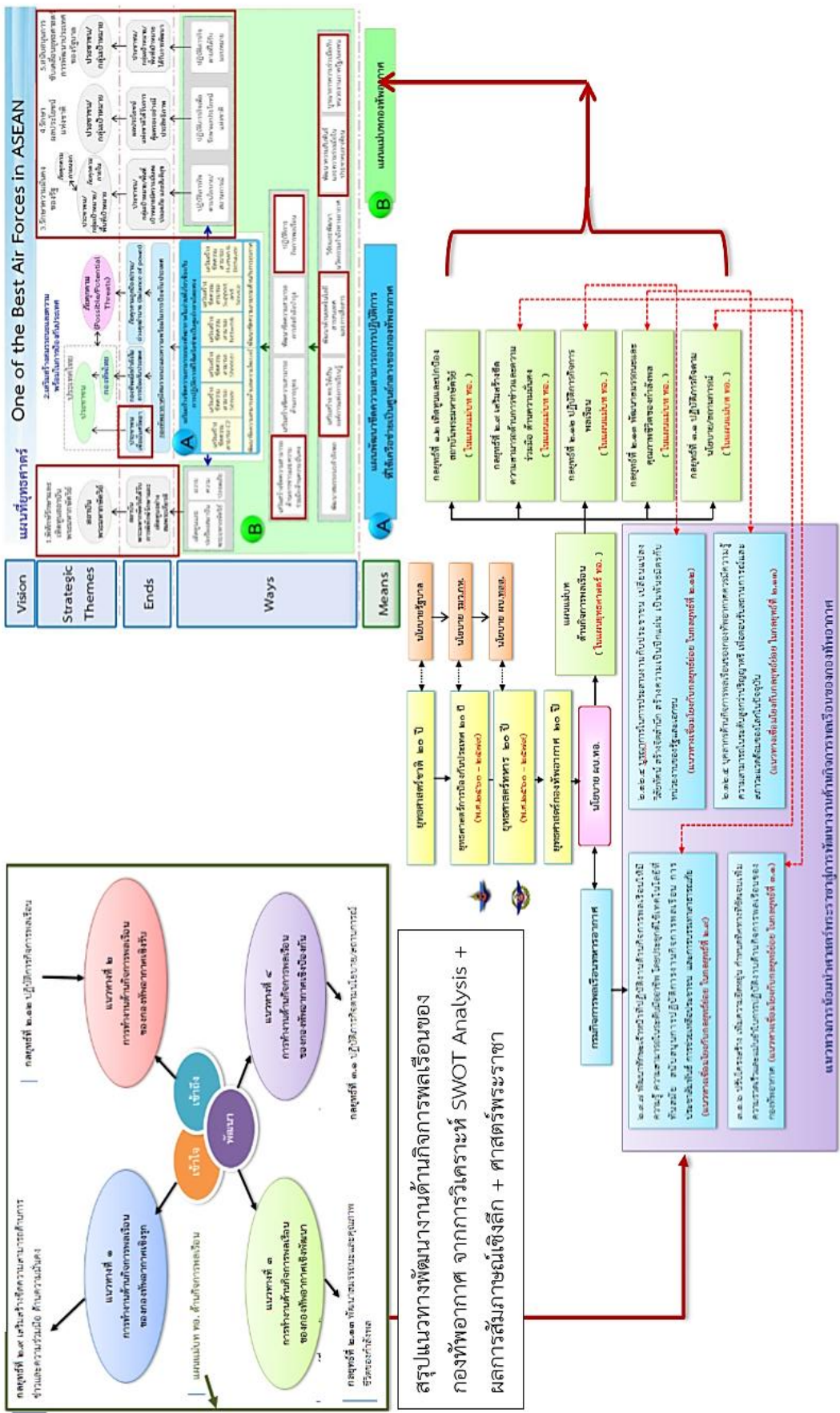
๑. การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศไปสู่นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ

๒. การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กองทัพอากาศไปสู่การจัดทำแผนและความต้องการงบประมาณ

๓. การเชื่อมโยงการติดตามและประเมินผลในทุกระบบ

การติดตามและประเมินผลเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญของกองทัพอากาศ ในการบริหารงานเพื่อให้กองทัพอากาศขับเคลื่อนสู่ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)” ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้กองทัพอากาศกำหนดแนวทางในการติดตามและประเมินผล เพื่อบ่งชี้ความก้าวหน้าความสำเร็จในการดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์โดยเทียบกับค่าเป้าหมายในแต่ละปีงบประมาณ และเปรียบเทียบกับค่าอ้างอิง (Benchmarking) โดยเฉพาะการเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนจากแหล่งข้อมูลเปิดและการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรมข่าวทหารอากาศ ซึ่งจะเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการปรับยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ โครงการ/งาน/กิจกรรม และงบประมาณ ทั้งนี้ แต่ละกลยุทธ์ได้กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ซึ่งแต่ละหน่วยงานดังกล่าวจะต้องติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าและความสำเร็จในแต่ละกลยุทธ์ด้วย

แผนภาพที่ ๕-๓ สรุปรูปแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ จากกรณีศึกษา SWOT Analysis + ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก + ศาสตร์พระราช

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับใช้ประกอบในการพิจารณาเสนอเป็นแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศต่อไป ดังนี้คือ

๑. ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ

งานด้านกิจการพลเรือน เป็นการดำเนินงานของทหารในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยด้านการเมือง การเศรษฐกิจ จิตวิทยา วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มุ่งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนและประชาชนร่วมให้การสนับสนุนกิจการทหาร ทั้งในยามสงครามและในยามปกติได้ทันทั่วทั้งและมีประสิทธิภาพ

๑.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับข้าราชการของกองทัพอากาศ ทั้งในที่ตั้ง ดอนเมือง กองบินต่าง ๆ และโรงเรียนการบิน

๑.๑.๑ การกำหนดนโยบายและบริหารจัดการองค์กร มีการเตรียมนโยบาย แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ควรเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนและชุมชนสามารถพึ่งตนเอง

๑.๑.๒ การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ได้แก่ มีความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ และมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว

๑.๑.๓ การใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน มีความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการปฏิบัติ รวมทั้งการยึดถือคุณธรรม อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและความสุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

๑.๑.๔ การบริหารจัดการงบประมาณ ต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายภารกิจ การใช้จ่ายงบประมาณต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยใช้หลักสมเหตุผลโปร่งใส ตรวจสอบได้มีผู้ใช้เหตุผล

๑.๑.๕ การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล มีการจัดสรรกำลังคนให้เหมาะสม เกิดประสิทธิภาพในการทำงานยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน ด้วยความเพียรความซื่อสัตย์สุจริตขันติการยอมรับฟังความเห็นที่แตกต่างตลอดจนสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับองค์กร เป็นองค์กรที่มีคนเก่งควบคู่กับเป็นคนดีรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมร่วมกันทำงานเป็นทีม

๑.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับประชาชนทั่วไป ประชาชนทั่วไป สามารถนำโครงการพระราชดำริของพระองค์ท่านมาเป็นแนวทางในการพัฒนา สร้างองค์ความรู้ให้กับพื้นที่เป้าหมาย มีการบอกต่อและถ่ายทอดจากพื้นที่หนึ่งไปอีกพื้นที่หนึ่ง การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายก็สามารถให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว มีภูมิคุ้มกันกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

๑.๒.๑ ประชาชนทั่วไป สามารถนำโครงการพระราชดำริของพระองค์ท่านมาเป็นแนวทางในการพัฒนา สร้างองค์ความรู้ให้กับพื้นที่เป้าหมาย มีการบอกต่อและถ่ายทอดจากพื้นที่หนึ่งไปอีกพื้นที่หนึ่ง การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายก็สามารถให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว มีภูมิคุ้มกันกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

๑.๒.๒ ปลุกจิตสำนึก คือให้เน้นความสำคัญและสามารถในการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ศาสตร์พระราชาดังกล่าวต้องการให้ประชาชนมีจิตสำนึกในเรื่องของความพอเพียง การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองก่อเกิดประโยชน์ใช้งานให้ได้มากที่สุด

๑.๒.๓ การสร้างแหล่งเรียนรู้ตามกองบินต่างๆ และหน่วยขึ้นตรงของกองทัพอากาศตอนเมืองเพื่อเป็นการพัฒนาทั้งหมดทั้งในภาคของข้าราชการของกองทัพอากาศทั้งหมด และประชาชนทั่วไป ในเรื่องของการประหยัด การอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพ มีสุขภาพที่แข็งแรง ไม่เป็นหนี้สิน ข้าราชการและประชาชนได้รับการศึกษา และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน

๒. ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

จากผลการศึกษาในด้านของทฤษฎีและผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในระดับนโยบายในงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ดังนี้คือ

๒.๑ พัทธภัทธานุภาพและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

นโยบายด้านความมั่นคงกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการจัดเตรียมกำลังทหารและยุทธโศปกรณ์ เพื่อพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ และปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๑.๑ สนับสนุนและจัดกิจกรรมอันแสดงออกถึงความจงรักภักดี เทิดทูน และปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสมพระเกียรติ

๒.๑.๒ ดำเนินมาตรการปลูกฝังค่านิยม ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และแสดงออกถึงความจงรักภักดี เทิดทูน พัทธภัทธานุภาพสถาบันพระมหากษัตริย์ อย่างสมพระเกียรติ

๒.๑.๓ ระดมทรัพยากรของกองทัพอากาศและความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่งเสริมให้ข้าราชการและหน่วยงาน ของกองทัพอากาศเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเผยแพร่สู่ประชาชนทั่วไป

๒.๒ เสริมสร้างสมรรถนะ ปฏิบัติการกิจการพลเรือน และความพร้อมในการป้องกันประเทศชาติ

นโยบายในด้านเสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมในการป้องกันประเทศนั้น เพื่อให้การเตรียมกำลังทางอากาศมีความพร้อมในการป้องกันประเทศได้ทันที และสามารถเผชิญกับภัยคุกคามอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องเตรียมกำลังทางอากาศทุกด้านให้เพียงพอ ใกล้เคียงกับกำลังทางอากาศที่ใช้ในการปฏิบัติการจริงมากที่สุด

๒.๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพอากาศไทย กับ กองทัพอากาศมิตรประเทศ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้เกิดความเข้าใจอันดี ความไวเนื้อเชื่อใจต่อกัน ปราศจากความขัดแย้งและการคุกคาม

๒.๒.๒ เพิ่มบทบาทและศักยภาพให้ผู้ช่วยทูตทหารอากาศในการประสานความร่วมมือกับมิตรประเทศเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนการฝึก/ศึกษาในระดับต่าง ๆ การส่งกำลัง การบริการด้านการบิน การแพทย์ และการบรรเทาสาธารณภัย

๒.๒.๓ พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนให้มีความรู้ความสามารถในระดับมืออาชีพ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสนับสนุนการปฏิบัติการงาน กิจการพลเรือนการประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทาสาธารณภัย

๒.๒.๔ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้เป็นปัจจัยที่จำเป็นที่สำคัญ อย่างชาญฉลาดทุกรูปแบบ

๒.๒.๕ ปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัยหรือภาวะคับขัน ให้เป็นผลอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ รวมถึงสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของชาติตามนโยบายของรัฐบาล

๒.๒.๖ ดำเนินการและพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนต่อกองทัพอากาศ

๒.๒.๗ บูรณาการในการประสานงานกับประชาชน เปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึก สร้างความเป็นปึกแผ่น เป็นพันธมิตรกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน

๒.๒.๘ บุคลากรด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศควรมีความรู้ความสามารถในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อตอบสนองการณและสภาวะแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน

๒.๓ รักษาความมั่นคงของรัฐ กองทัพอากาศมีหน้าที่สำคัญในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งจากภายในและภายนอกราชอาณาจักร รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตลอดจนการช่วยเหลือประชาชน

๒.๓.๑ ปฏิบัติและสนับสนุนภารกิจการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวทางของเหล่าทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๒ ดำรงความพร้อมในการปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัยอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ตลอดจนกำหนดแนวทางและรูปแบบการบูรณาการกับทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ

๒.๓.๓ ปรับโครงสร้าง เพิ่มความยืดหยุ่น กำหนดทิศทางที่ชัดเจนเพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

๓. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๓.๑ การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นควรมีการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลในอีกแง่มุมหนึ่ง ในการพัฒนาปรับปรุงในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของ กองทัพอากาศ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๒ ควรมีการจัดทำแบบสอบถามในการศึกษาปัญหาและความต้องการของ ข้าราชการและประชาชนที่มีความต้องการในการเข้าช่วยเหลือปัญหา การเข้าพื้นที่ในการบรรเทาสาธารณภัย การเข้าพื้นที่ในการพัฒนาและการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ระหว่างประชาชนและ กองทัพอากาศ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาจัดทำแผนในการพัฒนาและดำเนินการให้ตรงต่อความต้องการ และปัญหาที่เกิดขึ้น

๓.๓ ควรนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มาเป็นแนวทางการน้อมนำศาสตร์ พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ และจัดทำเป็นรูปธรรม ที่สามารถ ปฏิบัติได้จริง เพื่อประโยชน์กับข้าราชการของกองทัพอากาศและประชาชนทั่วไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วารสารและหนังสือพิมพ์

- กิจการพลเรือนทหารอากาศ, กรม. “กลยุทธ์การปฏิบัติงานของกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ”, ก้าวสู่ปีที่ ๑๐ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ. ๑๖ กันยายน ๒๕๕๕.
- กิจการพลเรือนทหารอากาศ, กรม. “การประชาสัมพันธ์ กองทัพอากาศ”. วารสารภารกิจการงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๕๕๗
- กิจการพลเรือนทหารอากาศ, กรม. “ประวัติความเป็นมา”, ก้าวสู่ปีที่ ๑๐ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ. ๑๖ กันยายน ๒๕๕๕.
- กิจการพลเรือนทหารอากาศ, กรม. “เป้าหมายแผนแม่บทด้านกิจการพลเรือน”, ก้าวสู่ปีที่ ๑๐ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ. ๑๖ กันยายน ๒๕๕๕.
- กิจการพลเรือนทหารอากาศ, กรม. “วิสัยทัศน์ ภารกิจ พันธกิจ และเป้าหมายแผนแม่บทด้านกิจการพลเรือน”, ก้าวสู่ปีที่ ๑๐ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ. ๑๖ กันยายน ๒๕๕๕.
- กิจการพลเรือนทหารอากาศ, กรม. “ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองทัพอากาศ”. วารสารภารกิจการงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙
- กิจการพลเรือนทหารอากาศ, กรม. “หน่วยมิตรประชา กองทัพอากาศ”. วารสารภารกิจการงานด้านกิจการพลเรือนทหารอากาศ, วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๖
- ปารีชาติ สถาปิตานันท์ และคณะ. “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน: จากแนวคิดสู่ปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย”. วารสารวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย., วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘
- วีรินทร์ทิรา นาทองบ่อจรัส และ สมาน งามสนิท. “การบริหารจัดการความรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสื่อมวลชน”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือน กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘
- ศาสตร์แห่งพระราชชาในการพัฒนาองค์กร: เข้าใจ เข้าถึง แล้วจึงพัฒนา กรณีศึกษา สรพ. สมศ. และ ก.พ.ร. “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๘, วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘.
- สิงห์ สิงห์ขจร., ผู้ช่วยศาสตราจารย์. “แนวทางพระราชดำริ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา กับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๕๘
- อำพน กิตติอำพน. “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย”. วารสารวิชาการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒. นนทบุรี: เพชรรุ่งการพิมพ์; ๒๕๕๒. หน้า ๕๖.

อุไรวรรณ ธนสถิต. “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความเข้มแข็งชุมชน: กรณีศึกษา บ้านพุดาจานจังหวัดสระบุรี”, วารสารวิชาการกลุ่มการวิจัยสนองโครงการพระราชดำริ, ปี ๒๕๕๐.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

พงษ์ศักดิ์ เสมาศัย, พลอากาศโท. “กลยุทธ์การเสริมสร้างขีดความสามารถทรัพยากรบุคคลกรณีศึกษา หน่วยงานประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ปี ๒๕๖๐

สัมภาษณ์

ณัฐพงษ์ วิริยะคุปต์, พลอากาศโท, รองเสนาธิการทหารอากาศ (สายงานกิจการพลเรือนและกิจการพิเศษ). สัมภาษณ์. ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑.

ทศวรรณ รัตนแก้วกาญจน์, พลอากาศตรี, ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ. สัมภาษณ์. ๒๑ เมษายน ๒๕๖๑.

พงษ์ศักดิ์ เสมาศัย, พลอากาศตรี, รองเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ. สัมภาษณ์. ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑.

วีรชน นรานุต, นาวาอากาศเอก, รองผู้อำนวยการกองบรรเทาสาธารณภัย สำนักนโยบายและแผน กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ. สัมภาษณ์. ๒๒ เมษายน ๒๕๖๑.

ศุภณัฐ หนุรอด, พลอากาศตรี, ผู้อำนวยการสำนักกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ. สัมภาษณ์. ๒๑ เมษายน ๒๕๖๑.

บรรยาย ปาฐกถา

ธนวรรณ พลวิชัย. ผู้อำนวยการศูนย์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. บรรยายเรื่อง “พี่น้องความรู้ พี่นความเชื่อมั่น พี่นความพอเพียง.” สัมมนาวิชาการประจำปี ครั้งที่ ๗. ณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. กรุงเทพฯ: ๒๕๕๐.

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑”, ๓๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๑, หน้า ๕.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กองทัพอากาศ. “ระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการประชาสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๗”. ๒๕๕๗.

กองทัพอากาศ. “ระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการประชาสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐”. ๒๕๖๐.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน. “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒”. ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙, หน้า ๔ – ๒๓.

ความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔”.

๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๗, หน้า ๑-๘, ๑๑, ๑๙

“แผนแม่บททหารอากาศ ๒๐ ปี”, ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

(ฉบับเผยแพร่). ปีที่ ๒๕๖๐, หน้า ๒๔ – ๖๑.

“นโยบายการปฏิบัติราชการ”, นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๑, ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๐, หน้า ๔.

“นโยบายทั่วไป”, นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๑. ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑, ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๐, หน้า ๗.

“ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี”, นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๑. ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๐, หน้า ๑.

สำนักนายกรัฐมนตรี. “สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา” นายกรัฐมนตรีรับพระราชทานวีดิทัศน์. วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาที่ยั่งยืน” . (ออนไลน์) . เข้าถึงได้จาก

<http://thaiembdc.org/th/2017/11/24/pmnbnov24-2017/>, ๒๕๖๑.

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล . “ถอดวิถีดคิดเชิงออกแบบของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช.”

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.tcdc.or.th/creativethailand/article/CoverStory/26655> , ปี ๒๕๖๑.

ประสานการปฏิบัติงานสนองพระราชดำริและกิจการพิเศษ, สำนัก. “หลักการพัฒนาดตามแนวพระราชดำริ คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นบันได ๓ ขั้นสู่ความสำเร็จ.” (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : http://www.treconwebsite.com/royalprojects/index.php?option=com_content&view=article&id=102., ๑๕ เมษายน ๒๕๖๑.

เครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจและภาคประชาสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. “พลังการมีส่วนร่วมและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” . (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.inetfoundation.or.th/ngobiz/csr.php?Mod=csr_evi&act=sh&ID=NTg=&Display_header=1&print=1&., ๑๕ เมษายน ๒๕๖๑.

แคมป์สตาร์. “๒๓ หลักการทรงงาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวง รัชกาลที่ ๙.”(ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/39678.html>., ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๐.

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย
แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้าน
กิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

เรื่อง แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของ
 กองทัพอากาศ

โดย พลอากาศตรี ฐานันต์ จันทร์อำไพ หลักสูตร วปอ.รุ่นที่ ๖๐

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบัน
๒. เพื่อศึกษา วิธีการ หลักการทำงานของศาสตร์พระราชากับงานด้านกิจการพลเรือน
 ของกองทัพอากาศ
๓. เพื่อเสนอแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือน
 ของกองทัพอากาศ

๑. การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จึงเป็น
 จุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่
 การปฏิบัติ โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนา
 ประเทศ กองทัพอากาศมีแนวคิดอย่างไรในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้กับงานด้าน
 กิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

ภาคผนวก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ พลอากาศตรี ฐานันต์ จันทร์อำไพ

วัน เดือน ปีเกิด ๒๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๐๕

การศึกษา

- มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดมกุฎกษัตริยาราม
- มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๒๒
- วิทยาศาสตร์บัณฑิต(ทอ.) โรงเรียนนายเรืออากาศ รุ่นที่ ๒๙
- หลักสูตรศิษย์การบิน รุ่นที่ ๘๐
- หลักสูตรการฝึกบินทางอากาศยุทธวิธี รุ่นที่ ๓
- หลักสูตรนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง รุ่นที่ ๗๔
- หลักสูตรยุทธวิธีการรบ รุ่นที่ ๙
- หลักสูตรเสนาธิการทหารอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ รุ่นที่ ๓๙
- หลักสูตรการปฏิบัติการจิตวิทยาฝ่ายอำนวยการ รุ่นที่ ๘๑
- หลักสูตรวิทยาลัยการทัพอากาศ วิทยาลัยการทัพอากาศ รุ่นที่ ๔๑

ประวัติการทำงานโดยย่อ

- หัวหน้านโยบายและแผน กองกิจการพลเรือน กรมยุทธการทหารอากาศ
- หัวหน้านโยบายและโครงการ กองกิจการพลเรือน กรมยุทธการทหารอากาศ
- เสนาธิการกองกิจการพลเรือน กรมยุทธการทหารอากาศ
- เสนาธิการกองกิจการพลเรือน กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ
- ผู้อำนวยการกองกิจการพลเรือน กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ปี ๒๕๕๔
- รองผู้อำนวยการสำนักกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ กรมกิจการ

พลเรือนทหารอากาศ ปี๒๕๕๘

ตำแหน่งปัจจุบัน

- ผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพอากาศ ปี ๒๕๖๐

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือน
ของกองทัพอากาศ

ผู้วิจัย พลอากาศตรี ฐานันต์ จันทร์อำไพ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพอากาศ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพอากาศเป็นองค์กรหนึ่งของรัฐที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนและการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด เนื่องจากกองทัพอากาศมีความพร้อมทั้งในด้านกำลังพล เครื่องมือ ยุทโธปกรณ์ต่างๆที่สามารถเข้าปฏิบัติภารกิจในด้านกิจการพลเรือน การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทันที่ ภายใต้อากาศแวดล้อมในปัจจุบัน และในอนาคต โอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ จนก่อให้เกิดการใช้กำลังขนาดใหญ่จะมีน้อยลงอย่างไรก็ตาม การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและด้านการค้า จะส่งผลให้การใช้กำลังทางทหารเป็นไปในทางป้องปราม การรักษาทรัพยากร และผลประโยชน์ของชาติ การร่วมปฏิบัติในกรอบของสหประชาชาติ การร่วมพัฒนาประเทศ รวมทั้งการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและการช่วยเหลือประชาชน ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้ามามีผลกระทบเป็นอย่างมาก จนก่อให้เกิดสภาวะวิกฤตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม รัฐบาลจึงได้พยายามปรับระบบการบริหารจัดการ ทั้งระบบการเมืองและระบบราชการเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นกองทัพอากาศจำเป็นต้องปรับโครงสร้างองค์กรและปรับบทบาทในการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมงานกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ เป็นการดำเนินงานของทหารในเรื่องที่เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่มุ่งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนและประชาชนร่วมให้การสนับสนุนกิจกรรมของทหารทั้งในยามปกติ และในยามสงครามได้ทันที่ และมีประสิทธิภาพ

แนวทางการบริหารประเทศด้วย “ศาสตร์พระราชา” ของรัฐบาลมีการดำเนินการในเรื่องต่างๆอันประกอบด้วย ตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” คือ ทำให้ประชาชนมีความสุข มีความพึงพอใจ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยรักษาสมดุล ทั้งมิติสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการแก้ปัญหา ตามแนวทางสันติวิธี เสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้ประเทศชาติและประชาชน โดยให้มีการพัฒนาประชาธิปไตย ที่เหมาะสมกับบริบทของไทย และมีอัตลักษณ์ไทย ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการน้อมนำแนวทางของศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ จึงมีความตั้งใจทำการวิจัยในเรื่องนี้ซึ่งจะทำให้ได้ทราบแนวทางศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศให้มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามนโยบายของกองทัพอากาศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษา วิธีการ หลักการทำงานของศาสตร์พระราชากับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการวิจัยเฉพาะ การน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่แนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ
2. ขอบเขตระยะเวลาการวิจัย ตั้งแต่เดือน ต.ค.60 ถึงเดือน ส.ค.61

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาและหาแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้กับการทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ เพื่ออธิบายให้ทราบถึงข้อเท็จจริง สาเหตุการเกิดของปัญหา และสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก
 - 1.2 การเก็บข้อมูลจากเอกสาร
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
 - 2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมจากเอกสาร
3. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 การจัดระเบียบข้อมูลจากเอกสาร หลักฐานต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
 - 3.2 การแสดงข้อมูลอยู่ในรูปการพรรณนา
 - 3.3 การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขแต่ละประเด็นในเชิงเหตุผล โดยพิจารณาการให้เหตุผลจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ รวมทั้งพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของปัญหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยปัญหาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบันตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์งานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศโดยใช้เทคนิค (SWOT Analysis) หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ ๒ ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นกรวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในกองทัพอากาศ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอก ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถ ด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์การกำหนดกลยุทธ์ และการดำเนินตามกลยุทธ์ของงานด้านกิจการพลเรือนระดับกองทัพอากาศที่เหมาะสมต่อไป

2. ผลการวิจัยศึกษา วิธีการ หลักการทำงานของศาสตร์พระราชากับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษา วิธีการ หลักการทำงานของศาสตร์พระราชากับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิธีการ หลักการทำงานของศาสตร์พระราชที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ โดยการค้นหาจากแหล่งข้อมูลที่มาจากสื่อประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ เอกสาร วารสารต่างๆ หนังสือที่เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ ผลงาน และโครงการวิจัยของผู้เชี่ยวชาญหลายๆท่าน และได้ศึกษาขั้นตอน กระบวนการ การปฏิบัติงานของงานกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศในระดับหน่วยปฏิบัติงาน และรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ในเรื่องของการช่วยเหลือประชาชน การบรรเทาสาธารณภัย และงานด้านกิจการพลเรือนอื่นๆ จากการสัมภาษณ์ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลมารวบรวมเพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศต่อไปให้มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น หลักการทำงานของศาสตร์พระราชที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศนั้น ได้แก่ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และ “หลักการทำงานของในหลวงรัชกาลที่ 9” จากข้อมูลที่ได้จากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิของกองทัพอากาศในเรื่องของการน้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้กับงานกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

3. ผลการวิจัยสรุปเพื่อเสนอแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา
งานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ตอวัตตฤประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อเสนอ
แนะแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

3.1 แนวทางการทำงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ที่ได้จากการใช้
เทคนิค SWOT Analysis ใช้การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก โดยใช้หลักของ Pest Analysis
ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางการเมือง (Political Environment) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทาง
เศรษฐกิจ (Economic Environment) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
(Socialcultural Environment) และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยี (Technological
Environment) และปัจจัยภายใน โดยการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมา มีหลัก 6 ด้าน ในการ
วิเคราะห์ ที่เรียกว่า “2S4M” และมารวมกับผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์จากผู้บังคับบัญชาที่มี
ความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ผลสรุปจาก
การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธี SWOT Analysis และข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาระดับสูงที่มี
ส่วนเกี่ยวข้องกับสายงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ อีกทั้งได้น้อมนำแนวทางหลักการ
ทรงงานของ ร.9 ศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการหาแนวทางในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ดังนี้

แนวทางที่ 1 “พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนให้มีความรู้
ความสามารถในระดับมืออาชีพ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนการปฏิบัติการงาน
กิจการพลเรือนการประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือประชาชนและการบรรเทาสาธารณภัย”

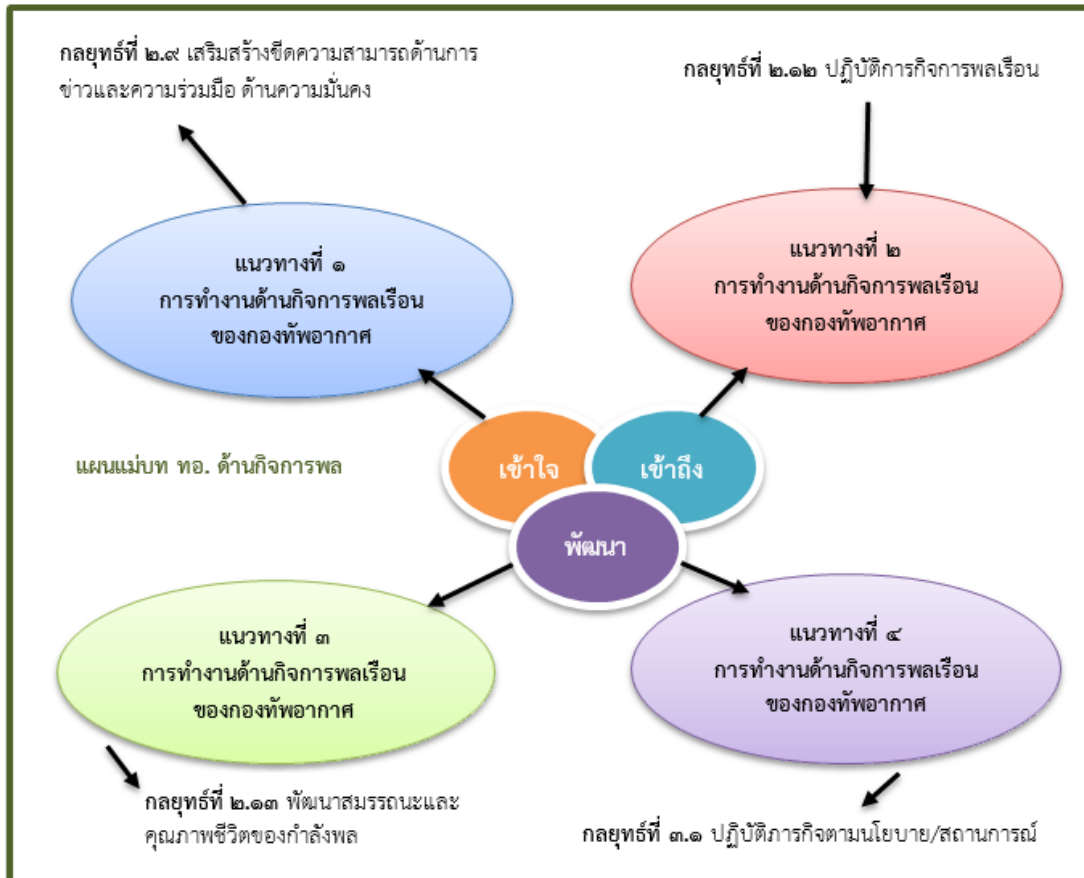
แนวทางที่ 2 “บูรณาการในการประสานงานกับประชาชนเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์
สร้างจิตสำนึก สร้างความเป็นปึกแผ่น เป็นพันธมิตรกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน

แนวทางที่ 3 “บุคลากรด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศควรมีความรู้
ความสามารถในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อตอบรับสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมของโลกใน
ปัจจุบัน”

แนวทางที่ 4 “ปรับโครงสร้าง เพิ่มความยืดหยุ่น กำหนดทิศทางที่ชัดเจนเพิ่ม
ความรวดเร็วและแม่นยำในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ”

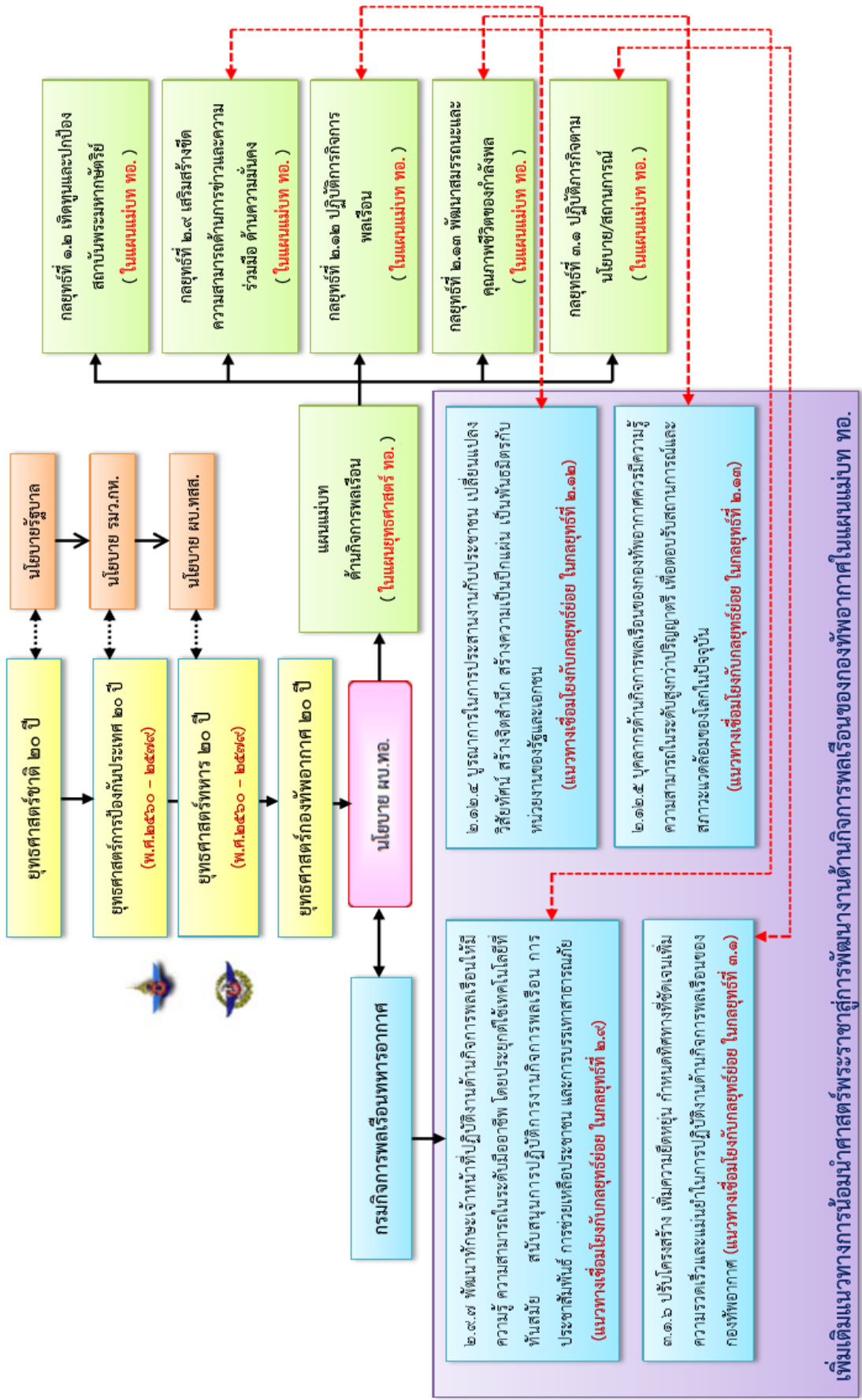
3.2 เสนอแนวทางที่ได้จากการใช้เทคนิค SWOT Analysis + ผลสัมภาษณ์ +
ศาสตร์พระราชา เพิ่มเติมลงในกลยุทธ์ย่อยของแผนแม่บท ทอ. ด้านกิจการพลเรือน

แผนภาพ สรุปแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศโดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis + ผลสัมฤทธิ์ + ศาสตร์พระราชา เพิ่มเติมลงในกลยุทธ์ย่อยของแผนแม่บท ทอ. ด้านกิจการพลเรือน

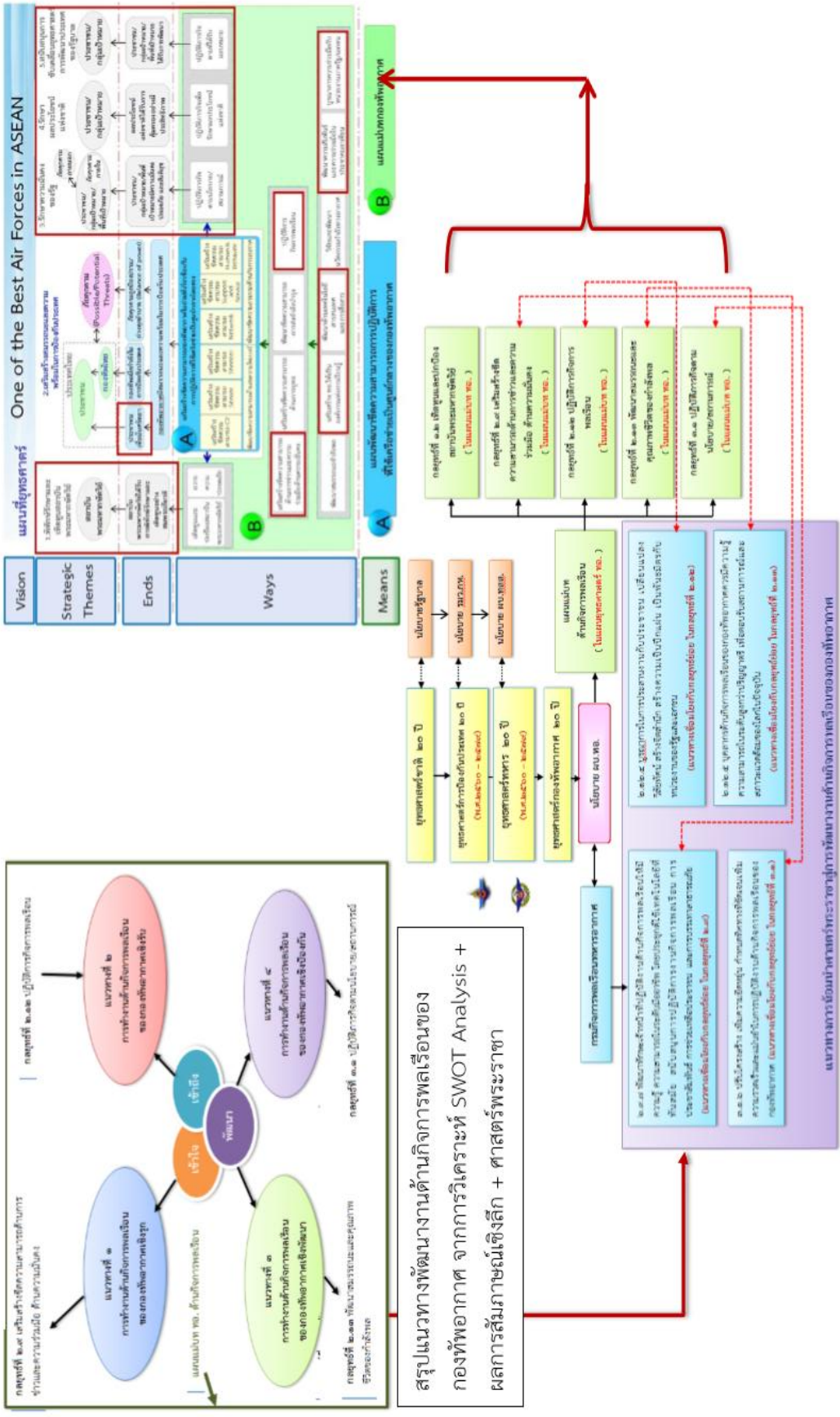

3.3 แนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศเชื่อมโยงในกลยุทธ์ย่อย เพิ่มเติมในแผนแม่บทกองทัพอากาศ (ด้านกิจการพลเรือน) ในแผนยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี

แผนภาพ แผนยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี

แผนภาพ สรุปแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศจากภารกิจ SWOT Analysis + ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก + ศาสตร์พระราชา

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับใช้ประกอบในการพิจารณาเสนอเป็นแนวทางการน้อมนำ ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาทางด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศต่อไป ดังนี้คือ

1. ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ

งานด้านกิจการพลเรือน เป็นการดำเนินงานของทหารในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยด้านการเมืองการเศรษฐกิจ จิตวิทยา วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มุ่งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนและประชาชนร่วมให้การสนับสนุนกิจการทหาร ทั้งในยามสงครามและในยามปกติได้ทันทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับข้าราชการของกองทัพอากาศ ทั้งในที่ตั้งดอนเมือง กองบินต่าง ๆ และโรงเรียนการบิน

1.1.1 การเตรียมนโยบาย แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ควรเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนและชุมชนสามารถพึ่งตนเอง

1.1.2 การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ได้แก่มีความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณา จากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ และมีการเตรียมตัวให้พร้อม รับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว

1.1.3 การใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน

1.1.4 การบริหารจัดการงบประมาณ ต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายภารกิจ การใช้จ่ายงบประมาณต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยใช้หลักสมเหตุสมผลโปร่งใส ตรวจสอบได้มีการใช้เหตุผล

1.1.5 การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล มีการจัดสรรกำลังคนให้เหมาะสมเกิด ประสิทธิภาพในการทำงานยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน ด้วยความเพียรความซื่อสัตย์ สุจริตขยันดีการยอมรับฟังความเห็นที่แตกต่าง

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับประชาชนทั่วไป ประชาชนทั่วไป สามารถนำโครงการ พระราชดำริของพระองค์ท่านมาเป็นแนวทางในการพัฒนา สร้างองค์ความรู้ให้กับพื้นที่เป้าหมาย มีการบอกต่อและถ่ายทอดจากพื้นที่หนึ่งไปอีกพื้นที่หนึ่ง การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายก็สามารถให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว มีภูมิคุ้มกันกับสังคมที่มีการ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

1.2.1 ประชาชนทั่วไป สามารถนำโครงการพระราชดำริของพระองค์ท่าน เป็นแนวทางในการพัฒนา สร้างองค์ความรู้ให้กับพื้นที่เป้าหมาย มีการบอกต่อและถ่ายทอดจาก พื้นที่หนึ่งไปอีกพื้นที่หนึ่ง ให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว มีภูมิคุ้มกันกับสังคมที่มีการ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

1.2.2 ปลุกจิตสำนึก คือให้เน้นความสำคัญและสามารถในการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

1.2.3 สร้างแหล่งเรียนรู้ตามกองบินต่างๆ และหน่วยขึ้นตรงของกองทัพอากาศดอนเมืองเพื่อเป็นการพัฒนาทั้งหมดทั้งในภาคของข้าราชการของกองทัพอากาศทั้งหมด และประชาชนทั่วไป ในเรื่องของการประหยัด การอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพมีสุขภาพที่แข็งแรงไม่เป็นหนี้สิน ข้าราชการและประชาชนได้รับการศึกษา และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

จากผลการศึกษาในด้านของทฤษฎีและผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในระดับนโยบายในงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ดังนี้คือ

2.1 พิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

นโยบายด้านความมั่นคงกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการจัดเตรียมกำลังทหารและยุทธโศปกรณ์ เพื่อพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ และปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์

2.1.1 สนับสนุนและจัดกิจกรรมอันแสดงออกถึงความจงรักภักดี เทิดทูน และปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างสมพระเกียรติ

2.1.2 ดำเนินมาตรการปลูกฝังค่านิยมความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ และแสดงออกถึงความจงรักภักดี เทิดทูน พิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ อย่างสมพระเกียรติ

2.1.3 ระดมทรัพยากรของกองทัพอากาศและความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่งเสริมให้ข้าราชการและหน่วยงาน ของกองทัพอากาศเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเผยแพร่สู่ประชาชนทั่วไป

2.2 เสริมสร้างสมรรถนะ ปฏิบัติการกิจการพลเรือน และความพร้อมในการป้องกันประเทศชาติ

นโยบายในด้านเสริมสร้างสมรรถนะและความพร้อมในการป้องกันประเทศนั้น เพื่อให้การเตรียมกำลังทางอากาศมีความพร้อมในการป้องกันประเทศได้ทันที

2.2.1 ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพอากาศไทย กับ กองทัพอากาศมิตรประเทศ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้เกิดความเข้าใจอันดี

2.2.2 เพิ่มบทบาทและศักยภาพให้ผู้ช่วยทูตทหารอากาศในการประสานความร่วมมือกับมิตรประเทศเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนการฝึก/ศึกษาในระดับต่าง ๆ

2.2.3 พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนให้มีความรู้ความสามารถในระดับมืออาชีพ ในการช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทาสาธารณภัย

2.2.4 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้เป็นปัจจัยที่วิพากษ์ที่สำคัญ

2.2.5 ปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัยหรือภาวะคับขัน ให้เป็นผลอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ รวมถึงสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของชาติตามนโยบายของรัฐบาล

2.2.6 ดำเนินการและพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนและประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนต่อกองทัพอากาศ

2.2.7 บุคลากรในการประสานงานกับประชาชน เปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึก สร้างความเป็นปึกแผ่น เป็นพันธมิตรกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน

2.2.8 บุคลากรด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศควรมีความรู้ความสามารถในระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อตอบสนองสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน

2.3 รักษาความมั่นคงของรัฐ กองทัพอากาศมีหน้าที่สำคัญในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งจากภายในและภายนอกราชอาณาจักร รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ ตลอดจนการช่วยเหลือประชาชน

2.3.1 ปฏิบัติและสนับสนุนภารกิจการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวทางของเหล่าทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 ดำรงความพร้อมในการปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัยอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์

2.3.3 ปรับโครงสร้าง เพิ่มความยืดหยุ่น กำหนดทิศทางที่ชัดเจนเพิ่มความรวดเร็วและแม่นยำในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นควรมีการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลในอีกแง่มุมหนึ่ง ในการพัฒนาปรับปรุงในการพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 ควรมีการจัดทำแบบสอบถามในการศึกษาปัญหาและความต้องการของข้าราชการและประชาชนที่มีความต้องการในการเข้าช่วยเหลือปัญหา การเข้าพื้นที่ในการบรรเทาสาธารณภัย การเข้าพื้นที่ในการพัฒนาและการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ระหว่างประชาชนและกองทัพอากาศ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาจัดทำแผนในการพัฒนาและดำเนินการให้ตรงต่อความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้น

3.3 ควรนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มาเป็นแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนางานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพอากาศ และจัดทำเป็นรูปธรรม ที่สามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อประโยชน์กับข้าราชการของกองทัพอากาศและประชาชนทั่วไป